ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

9 770032 339010

31. I 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 70 ДИН. ● БРОЈ 2092

ШТА СЕ МУКА У МИКРОБИОЛОШКИМ АПОТЕКАМА?

НЕВИДЉИВА ВОЈСКА МАРШИРА

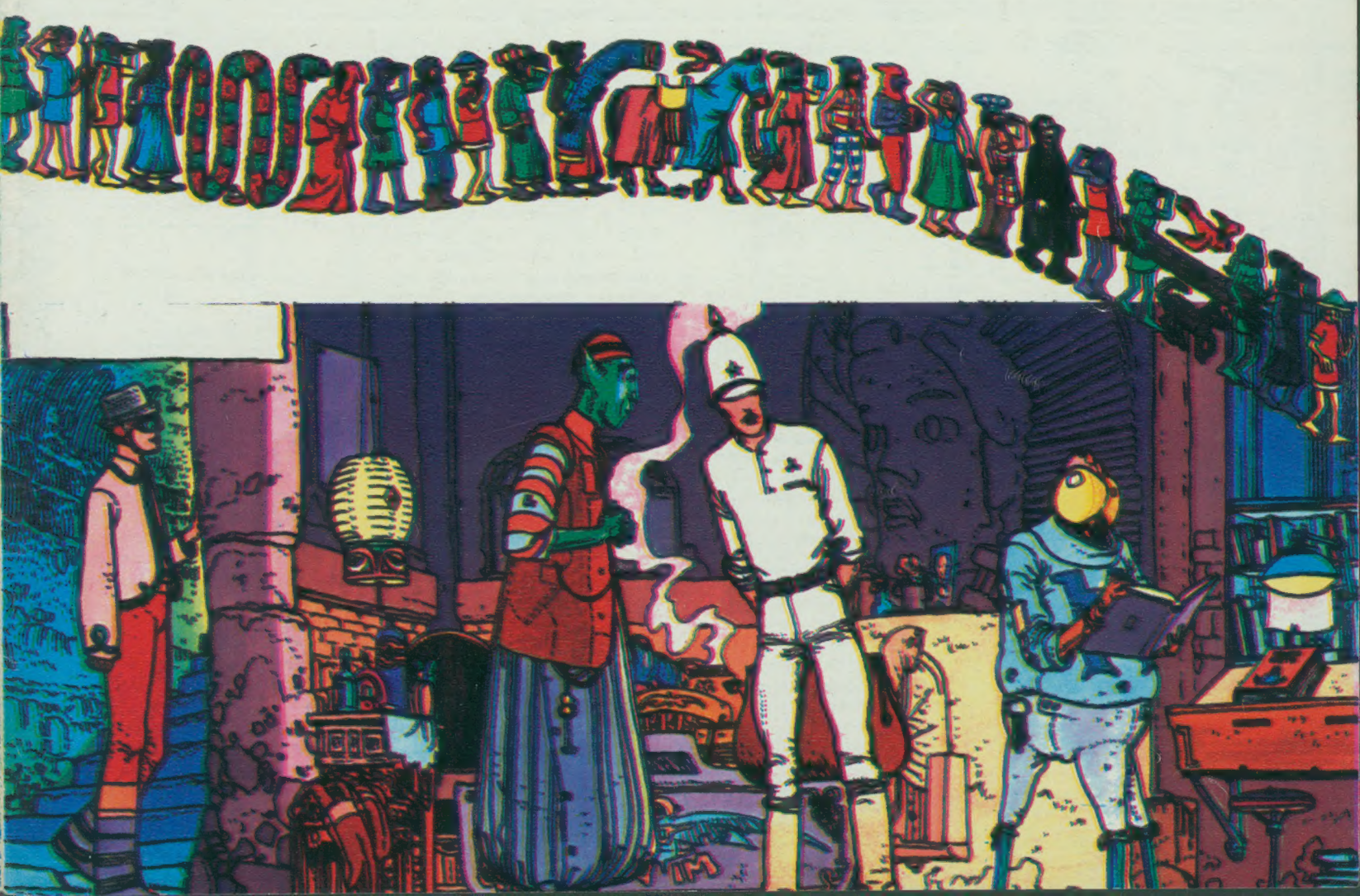

Верујеш

Веровали или не!

ВЕЛИКИ ВЕЗИР МЯНСУР

КОЈИ ЈЕ УПРАВЉАО СЕВЕРНОМ АФРИКОМ И ШПАНИЈОМ, УЧЕСТВОВАО ЈЕ У 56 БИТАКА ПРОТИВ ХРИШЋАНА. СА СОБОМ ЈЕ УВЕК НОСИО КУТИЈУЦУ ОД КЕДРОВИНЕ У КОЈУ ЈЕ СКУПЉАО ПРАШИНУ СА СВОГ ОРУЖЈА НАКОН СВАКЕ БИТКЕ. ТА ПРАШИНА ПОПОЖЕНА ЈЕ 1001. ГОДИНЕ ЗАЈЕДНО С ЊИМ У ГРОБНИЦУ.

МУЖЈАК ХАВАЈСКЕ ПАТКЕ

НЕ ПЉАЧЕ ВЕЋ ШИШТИ.

Надгробни споменици

ЧЛАНОВИ АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА БОНГОС САСТОЈЕ СЕ ОД ДРВЕНИХ ДИСКОВА У КОЈЕ СВИ КОЈИ ДОЂУ НА САХРАНУ ЗАБОДУ СТРЕЛУ. ОНЕ ЗАУВЕК ТАМО ОСТАЈУ, КАКО БИ СЕ ВИДЕЛО КОЛИКО ЈЕ ПОКОЈНИК ИМАО ПРИЈАТЕЉА.

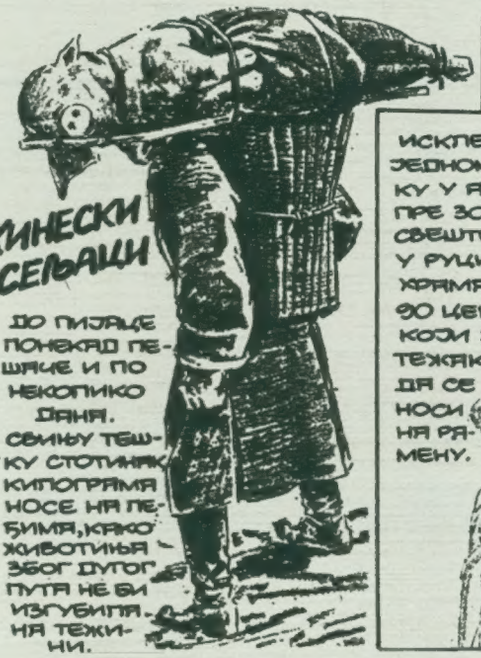

КИНЕСКИ СЕЉАЦИ

ДО ПИЈАЋЕ ПОНЕКАД ПЕШАЧЕ И ПО НЕКОЛИКО ДАНА. СВИЊУ ТЕШКУ СТОТИНАК КИЛОГРАМА НОСЕ НА ЛЕЂИМА, КАКО ЖИВОТИЊА ЗБОГ ДУГОГ ПУТА НЕ БИ ИЗГУБИЛА НА ТЕЖИНИ.

ПРВИ КЉУЧ

ИСКЛЕСАН ЈЕ НА ЈЕДНОМ СПОМЕНИКУ У ЈАПАНУ ЈОШ ПРЕ 3000 ГОДИНА. СВЕШТЕНИЦА НАИМЕ У РУЦИ ДРЖИ КЉУЧ ХРАМА ДУГАЧАК 90 ЦЕНТИМЕТАРА КОЈИ ЈЕ БИО ТАКО ТЕЖАК ДА ЈЕ МОРАО ДА СЕ НОСИ НА РАМЕНУ.

КАМЕНИ ПАТУЉАК КОЈИ СЕ КЛАТИ

НАПРАВИ СЕ КРАЈ РОКФОРА У ФРАНЦУСКОЈ И ВЕЛИКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● у америчком граду Канзас Ситију недавно је отворена велика перионица рубља, а њен власник је тим поводом у новинама објавио оглас да ће прва муштерија бити услужена бесплатно. На дан отварања пред вратима је већ рано ујутру дежурао први клијент: директор једне школе-интерната са вешом свих својих ученика којих има – 1228!

●●● у Великој Британији однедавно може да се купи програм за кућни рачунар који власнику помаже у решавању укрштених речи. Довољно је да у компјутер уведете број слова речи коју тражите и слова која су вам позната на основу већ решених речи са којима се укршта. Компјутер ће вам понудити могуће варијанте, а ваше је да изаберете ону која вам по смислу одговара. Речник програма садржи 170.000 енглеских речи.

●●● Французи се највише боје саобраћајних несрећа (72 одсто анкетираних), затим змија отровница (59 процената), изненадног губитка памћења (47 одсто), психичких обољења (42 процента) неизлечивих болести (39 одсто), напада криминалаца (37 одсто) и тако даље.

●●● прошле године у 109 америчких болница пресађено је 1436 срца, а 73 одсто пацијената који су досад подвргнути овој операцији живи већ преко 10 година.

●●● у једној париској галерији управо је завршена изложба експоната уметнице Нине Шилдрес, намењена – псима и птицама. Четвороноги посетиоци су радознало њушили кости, земичке и шницле од пластичне масе, а једно од изложених дела чак су и покрцкали. За птице, које су из неког разлога врло нерадо летеле по галерији, били су припремљени колачи од мрвица хлеба!

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

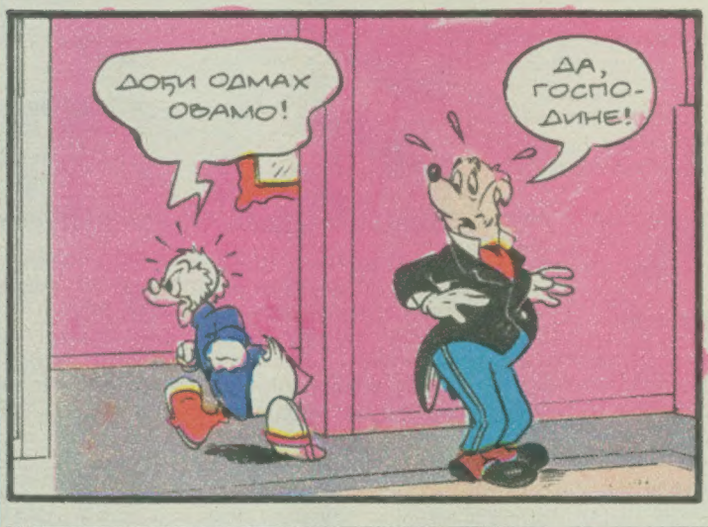

Distributed by King Features Syndicate

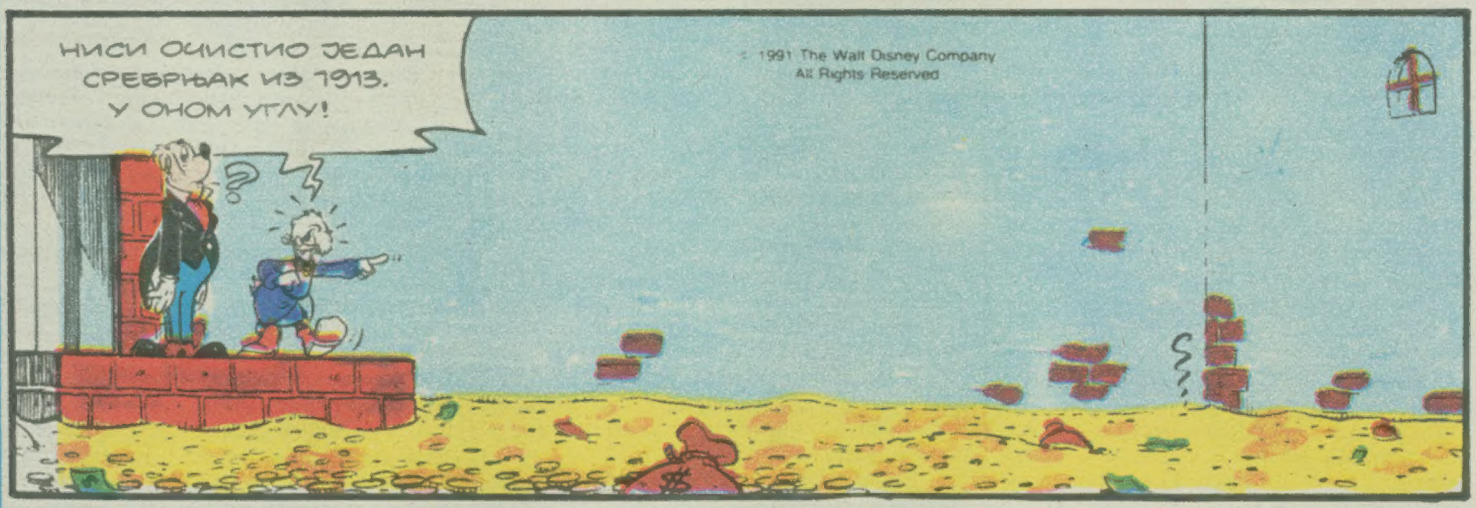

© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Са добитником овогодишње „Забавникове” књижевне награде

ЗБИЉА НАДМАШТАЛА МАШТУ

– Сасвим је логично што је данас код нас хит филм управо онај насловљен као „Плес с вуковима” – хтео би да каже Вук Церовић

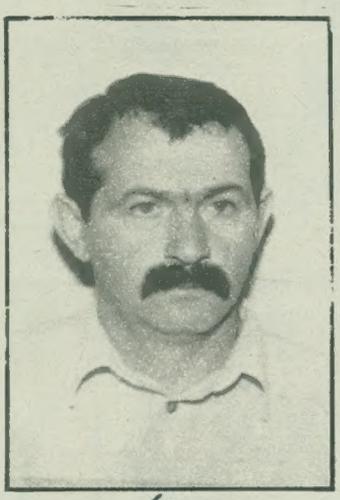

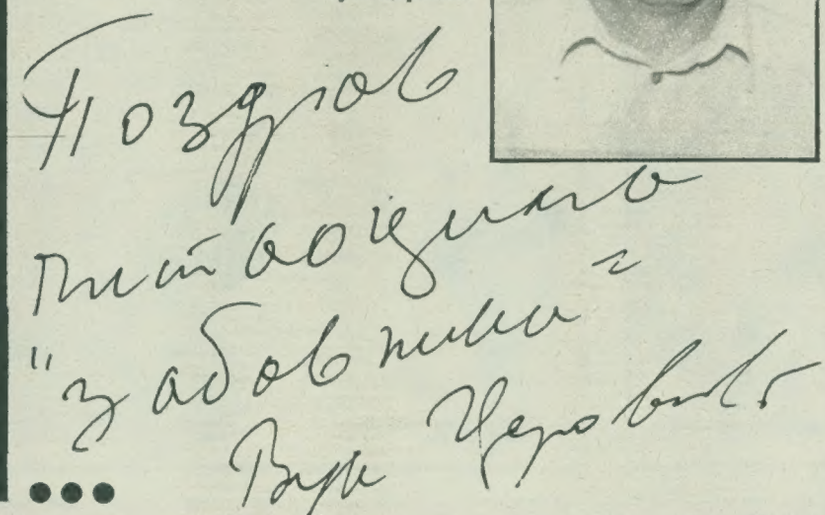

ДЕСАНКА

Једногласном одлуком жирија Десанки Максимовић додељена је Повеља (једина у историји Забавникове књижевне награде) за свеукупно стваралаштво у књижевности за децу и омладину.

●●●

– Целог живота писац исписује само једну књигу – вели овогодишњи добитник наше награде. Колико је Вук Церовић исписао свој живот и због чега с поприличном тугом прима признање да је најбољи писац за младе ове године у овим просторима...

●●●

Тата бијесно хода око стола, узе бокал и тресну га о зид изнад шпорета. Бокал прште на комаде, комадићи стакла засуше јорган под којим се шћућурио Душко.

Одозго баба залупа штапом у под. Душко заплака, жута, прљава сијалица заљуља му се у очима.

– Ћут! – дрекну тата, а Душко се следи од страха. Тата зграби капут са столице и јурну на врата.

– Никола, немој! Не иди, Никола! – скочи мама за њим.

Тата тресну вратима и нестаде у ноћи. Мама закука наглас и стаде се ударати шакама у чело и у прси. Горе баба залупа столицом о под.

– Гадови једни несложни! Никад мира од вас ни по дану, ни по ноћи! Сјутра ван из моје куће! Напоље! – крешти баба на прозору.

Душко се заценуо од плача, вриштi... Ућута нагло кад се отворише врата на соби и на њима указа бијесно лице баба Јоване.

– Шта је, Марковићи, јесте ли се помамили? – викну баба а кад виђе да мама плаче на јастуку, сједе поред ње и положи јој руку на главу...

Бокал за у главу

Овако почиње прича која је, ето, доспела до овогодишње „Забавникове” књижевне награде. Аутор Вук Церовић у свом роману „Храбри дјечак Дроњо” (издање „Нолита”, едиција „Моја књига”) исписује збиљу која је надмаштала машту. Пасуси који следе ишчупани су из књиге с намером да будуће читаоце заголицају да натенане откривају живот и приключенија једног дечака обичног имена и, на жалост, све уобичајенијих судбина.

„Кад се ујутру пробудила, мама је хтјела скувати чај, али дрва није било.

– Немамо дрва – рече му. – Обуци џемпер, јутро је хладно! Дрва немамо, нити имамо пара да купимо...

Поново је почео долазити и чика Раде. Доносио је Душку слаткише и обећавао му брда и долине. Душко је осјећао страх од њега и мржњу према њему. Тек кад је чика Раде обећао да ће му на пијаци купити и два зеца, пристао је да се мама уда за чика Рада и да се преселе у његову кућу...

– Воде! – дрекну одједном чика Раде, зграби из Душкових руку књигу и завитла је иза себе. Књига залепрша преко собе и буђну право у шерпу са супом коју је мама подгријавала на шпорету. Душко врисну и скочи као да га игла убоде у леђа кад мама на дрвеној кутлачи извуче масну, мокру књигу.

– Шта ти је, побогу, човјече! – врисну мама, а Душко стоји као одузет и буљи у Буквар. Скочи као суманут и једним трзајем стрже му наочари с носа па их тресну о витрину. Зграби са стола бокал с водом и тресну га из све снаге по ћелавој глави.

Чика Раде се мокар као чеп само ухвати за главу и зајаука, а Душко у трку зграби торбу с књигама и изјури напоље...”.

ДОСАДАШЊИ ДОБИТНИЦИ

1979.
Гроздана Олујић: „Седефна ружа и друге бајке”
Енес Кишевић: „Мачак у траперицама”
1980.
Анто Станчић: „Галебово гнездо”
1981.
Љубиша Ђокић: „Позоришне бајке”
1982.
Јожа Хорват: „Операција стонога”
1983.
Милован Витезовић: „Шешир професора Косте Вујића”
1984.
Павао Павличић: „Тројица у Трњу”
1985.
Градимир Стојковић: „Хајдук у Београду”
1986.
Палма Каталинић: „Ања воли Петра”
1987.
Владимир Стојшин: „Шампион Кроз Прозор”
1988.
Дамир Милош: „Бијели клаун”
1989.
Петар Пајић: „Машта свих Гавриловића”
1990.
Бранко В. Радичевић: „Прича о животињама”

Следе епизоде о борби с џиновима у шуми, о каучу у подруму, баки Јовани, те спавању у шахту, о злим дечацима и крађама на пијаци. Ту је и писмо, својевремено крај романа и разлог да рукопис три до четири године самује у једној од фиока сарајевског издавача „Свјетлост”. А гласи овако:

„Драга учитељице,

Ево је прошло скоро пола године. Ја учим у другом граду код једног доброг учитеља. Одличан сам ђак, имам све петице.

Живим у дому за напуштену дјецу. „У „породици” ми је јако лијепо. „Породицу” сачињава неколико дјечака и неколико дјевојчица разних узраста. У мојој „породици” има пет дјечака: Циле, Јово, Суљо, Зеки, Роко. И три дјевојчице: Нина, Мара и Соња.

Већ је почело прољеће, брзо ће љетни распуст и свако ће ићи некоме у госте. Циле иде код ујака, Јово дједу на село, Суљо своме другу у Иванград, а Зекија ће да одведе тетка себи. Роко ће у болницу да оперише крајнике.

И све дјевојчице из наше „породице” иду некоме на распуст. Само ја једини из цијеле „породице” немам коме да одем. Разговарао сам с васпитачем, покушавао да се сјетим било кога код кога бих могао отићи, али не могу никога да

ВУК ЦЕРОВИЋ
ХРАБРИ ДЈЕЧАК ДРОЊО

Академски сликар Александар Вучковић је потписао илустрације за роман прешчан из живота. Овог на овим просторима и овог из овог времена

НОЛИТ

се сјетим. Писао сам другарима, али свако од њих иде некуд на одмор.

На крају сам се сјетио вас. Ви сте били веома добри према мени и ја вам то ни-

На овогодишњи конкурс за доделу Књижевне награде „Политикин Забавник" за дело намењено деци и омладини приспеле су 42 књиге од 27 југословенских издавача, изузимајући Хрватску и Словенију. Жири у саставу: др Ново Вуковић, председник, Видое Подгорец, Драгољуб Јекнић, Ранко Рисојевић, Душан Белча, Милован Витезовић и Петар Милатовић донео је, већином гласова, одлуку да се награда додели књизи „Храбри дјечак Дроњо" Вука Церовића а у издању сарајевске „Свјетлости".

кад нећу заборавити. Шаљем вам ово писмо да га прочитате у нашем разреду. Можда ће се наћи неко ко ће хтјети и мене да прими код себе преко распуста. Обећавам да ћу бити миран и да ћу све, ама баш све, радити и добро слушати.

Поздрављам све у нашем разреду.

Молим вас да ми јавите ако неко пристане да ме прими.

Вас поздрављамо ја и мој васпитач. Душко Марковић, дом за напуштену дјецу „Радост", Титоград.

Кад је учитељица прочитала писмо, у разреду је била мртва тишина.

– Дјецо, чули сте. Може ли неко примити свога друга преко распуста? Поразговарајте с родитељима, па ако неко пристане, нека се јави.

Нико се није јавио...".

Дрхтање на јастуку

Четрдесетпетогодишњи професор у Новом Травнику (дојучерашње Пуцарево) Вук Церовић није непознато име читалачкој публици. Ни оној млађој, али ни оној која себе сматра одраслом. Аутор је осам књига. Три за децу. Прву причу објавио је пре двадесетак година у „Политици за децу". Та „Шарена лопта", како се прича звала, доскакутала је до „Забавникове" књижевне награде.

– Писац цијелог живота исписује само једну књигу – вели писац. – Оно што је доживео у дјетињству, то прво поимање свијета око себе и у себи, врти се док човјек писац траје. Тај живот је међу сном и међ' јавом. Јер, у животу ништа није толико маштовито да се не би могло доживјети. С том такозваном маштом се, ево, суочавамо свуда око себе... Нико више нема право да каже да је ово машта, а оно збиља... Није, стога, нимало чудно што су пјесник Борхес и сликар Бош данас стварнији од свих својих маштарења.

Загледан у обрисе Модрог Дола, села поред Бијелог Поља где се родио, Церовић данас – сасвим смирено – говори о детињству, о оцу који их је напустио кад је Вук имао три године и кога је после видео још само једаред, о баки Златани, о препуним домовима за напуштену децу (наводи пример оближње му Зенице), о некадашњем дечаку из Пуцарева који је, попут његовог јунака Дроње, спавао у шахтовима варошице, о човеку ратнику, оном који је кадар да се са свим невољама ухвати укоштац.

Склапајући каменчиће за мозаик спакован међу корице књиге „Храбри дјечак Дроњо", Вук Церовић ће рећи да је он, на много начина, био Дроњо. Мајка му је, памти, плела панталоне, шила кошуље. Њему и брату му Вуксану. Истина, њега су, тамо далеко, звали Шоро. Био је клемпав и волео је да се потуче (туђи се у жаргону каже и шорати се), а Дроње су били сви, изреда.

Роман, наш овогодишњи првак планете, носио је у себи и писао, вели, скоро десет година. Боље рећи, целог живота. Чарлса Дикенса је читао – ма живио, болан – тамо некад, те не признаје да су у настојању „Храброг дјечака Дроње" своје прсте умешали и Давид Коперфилд и Оливер Твист. Једноставно, он је Дроњо (може и Шоро). С нашег тла и из нашег времена. Још каже:

– Драга ми је ова награда. Ту нема спора. Али ме она тјера и на тугу. Боже мој, данас се могу исписати томови књига сличних судбина. Колико сада има дјеце који не знају да ли ће икада више видјети оца, којима су куће отпловиле у прошлост, који ће имати свој број у неком од домова за напуштену или незбринуту дјецу... Који ће... Најстрашније је што они сами, та дјеца, нијесу у могућности да бирају своју судбину. Наметнули су им је нека одрасла дјеца. Људи, кобајаги. Из тамо неких других шахтова...

У Новом Травнику данас се исписују нове хронике. Андрић више не станује у четрнаест километара удаљеном Травнику. Појавиће се неки нови. Наследник. Јер, очигледно је да време потврђује бесконачност реке-романа „Травничка хроника". Другачија су само имена такозваних јунака. Све остало је исто.

Иначе, ни у једној књижари у Новом Травнику ових зимских дана не може се наћи роман Вука Церовића „Храбри дјечак Дроњо". Објашњење је, кажу, једноставно: књига је изишла у издању „страног" издавача. На цени су само „домаћи"... Кад овај текст уђе у штампу Вук Церовић ће живети и радити другде. У главној вароши Црне Горе. Рука је почела да му подрхтава од сталног пипања да ли му је пиштољ и даље испод јастука. Шапуће само њему.

Петар Милатовић

Из историје мушких фризура

Што се моде тиче, нема ничег новог под капом небеском: мушкарци су одувек удешавали косу нимало не заостајући за женама. Напротив!

Првобитно етиопска фризура коју су преузели житељи Јамајке као симбол своје еманципације

Египатски чиновник с локнавом перником (око 2700. године пре нове ере)

Келт с таласастом косом (око 600. године пре нове ере)

Персијанац с локнама и одговарајућом брадом (око 500. године пре нове ере)

Кратка и глатка коса данас је знак успешних и богатих

Од средине осамдесетих година ова фризура у разним варијацијама омиљена је код младих целог света.

Грчка краљевска фризура с лажним увојцима по врату (око 490. године пре нове ере)

Глава Римљанина с природном косом (на прелазу из старог у средњи век)

Панк фризура једног готског ратника (око 400. године)

И коса и брада на раздељак: енглески племић (11. век)

ДОКАЗ СНАГЕ И

ЗАЛОГА ЉУБАВИ

Старомодни берберин већ су скоро нестали, обични мушки фризери кренули су последњих година њиховим стопама да би уступили место онима који себе понекад називају „стилистима косе". Није више довољно да фризер својој мушкарији, као некад, мало скрати и обликује косу. Он мора

Сатански пиик с краја седамдесетих година настао је у Лондону као протест против естаблишмента. Данас има на хиљаде варијација ове фризуре

Заглађена коса кика као ознака не више сасвим младих креатива... немачки модни креатор Карл Лагерфелд

Нова романтика: асиметрична љуба важи код многих младих као фризура бр. 1

Вештачки уковрџана коса и брада: енглески краљ Едвард II (14. век)

Средњовековни хипијевац: дворанин с витицом (15. век)

Степенасто шишана и коврџава коса калвиниста (16. век)

Последња мода: шишке, остали део косе до рамена (1475)

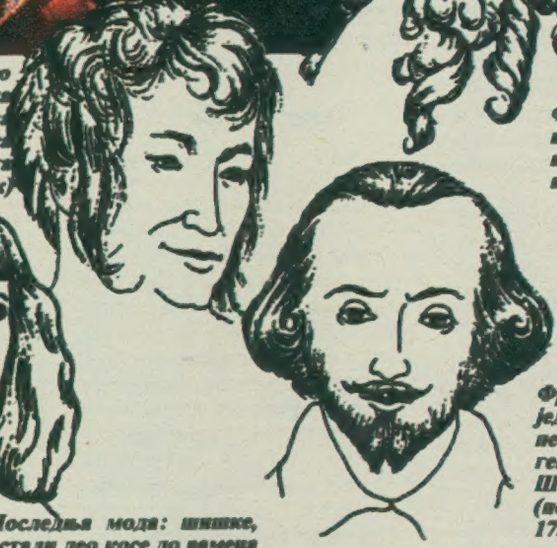

Фризура једног песничког генија: Шекспир (почетак 17. века)

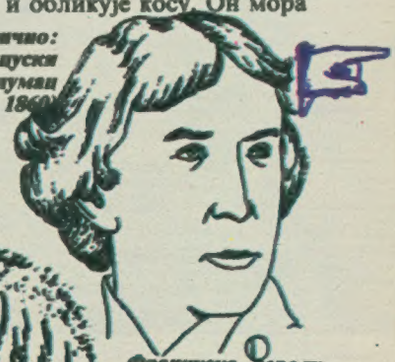

Драматично: француски глумац (после 1860)

Француска револуција на глави: чуперци на све стране с „псећим ушима" (око 1800. године)

„Увојци љубави" падају преко рамена: енглески заводник (крај 17. века)

Фризура краљева у време барока: локнава перика (средина 17. века)

Фризура која је онима који су је први понели донела име: „Битлси" и „чупавци". Почетком шездесетих година ова фризура је дословно освојила генерацију младих у целом свету. Дугачка коса поново је ушла у моду

ДОКАЗ СНАГЕ И ЗАЛОГА ЉУБАВИ

да је дотера у изабраном стилу.

Завиримо ли, међутим, у било коју историју моде, видећемо да у том погледу, углавном, ничег новог нема под капом небеском: мушкарци су, исто као и жене, одувек удешавали своју косу поштујући ћуди тренутне моде.

Сироти Самсон

У многим земљама, нарочито у басену Средоземног мора, сматрало се, а и данас се сматра, да је коса извор и средиште животне снаге. У исламским народима и мушкарци и жене покривају косу да би тај извор сакрили од погледа туђих очију и злих утицаја. Није никакво чудо што је у свим временима коси приписиван такав и толики значај: све до пре неколико деценија веровало се да и после смрти коса још кратко време расте (заблуда: то се само околно ткиво скупља па власи изгледају мало дуже).

Изгубити косу значило је некад изгубити снагу што је било тешко и болно, нарочито за мушкарце. Најпознатија жртва оваквог веровања био је библијски јунак Самсон који је заједно са својом бујном косом, коју му је на превару одсекла Далила, изгубио и своју надљудску снагу. Било је потпуно јасно, ко има пуно косе тај је обдарен и срећом, и снагом и богатством. А ко изгуби косу напушта га животна снага. И то је јасно – коса се губи од болести и старости.

Коса је малтене света: понижен је онај кога доградбе за косу. Своју победу над непријатељем египатски краљеви су приказивали и доказивали и на тај начин што су побеђеног хватали за перчин. Египатски свештеници стригли су своју косу као знак да се стављају у подређени положај у односу на вишу силу: фараона и богове. Коса је до те мере била предмет веровања и сујеверја да се њено често прање сматрало као веома опасно. Персијски краљеви, на пример, смели су је опрати само једном годишње, на владарев рођендан.

Тако ми браде!

Чуперак или локна вољеног човека у златном медаљону, а медаљон око врата, и дању и ноћу! Има ли већег и лепшег знака и залога љубави? У 19. веку то није био само чест обичај већ скоро нека врста закона за девојке које су биле довољно имућне да имају златан медаљон.

Зашто су људи жртвовали делић своје косе при заруцима или давању љубавних обећања, венчања, рођења или смрти? Када се човек осећа незаштићен пред боговима и демонима, он жртвује један свој делић као симбол целог себе верујући да ће тиме осигурати заштиту добрих сила и духова.

Слабост према локнама

У 12. веку млади људи племенитог порекла сматрали су да нису отмени ако не пуштају косу коју су, као и њихове даме, увијали у дугачке локне. Дугачка коса и данас је у моди код мушкараца, код неких равна као коњски реп, код других скроз уковрџана (или коврџава по природи), а трећи се диче само једним дугачким праменом пуштеним низ врат. Дугачка, уковрџана коса остала је у моди све до 15. века. Шеснаести век донео је поново, али само за кратко време, крађу косу увијену при крају, такозвану „паж" фризуру. Ренесанса је поново донела мушкарцима дугачку, брижљиво неговану, таласасту или уковрџану косу.

И тако је коса бивала час дугачка час кратка, сад је бујна коврџава коса била „закон" за помодаре, а онда опет кратка и глатка важила као „последњи крик" међу мушкарцима. Занимљиво је да се мода мушких фризура мењала чешће и упадљивије него женских.

Треба ипак рећи да нису само племениташи носили дугачку косу. Косу преко рамена имао је и Јован Крститељ као и мушкарци из племена Израеља и то као знак да су слободни и часни људи. Дугачку косу носили су и стари Германи, такође као знак слободнорођених. Због тога су они шишали до главе своје робове и све преступнике.

Током многих векова гола глава је код многих народа била знак срама и срамоте и само су за калуђере важили други закони. Приликом ступања у калуђерски ред њима је коса одсецана – знак да се одричу лепих и грешних световних ствари – а оно мало „стрњике" што им је покривало главу сматрало се као знак достојанства.

Код франачких краљева дугачка коса била је симбол положаја и припадања најплеменитијем роду. И тек кад се краљ Пипин Мали одрекао дугачких праменова, млади људи усудили су се да скрате своје косе.

Кад природа затаји

Још почетком 3. миленијума пре наше ере Египћани су носили перике или преко сопствене косе или на голој глави. Носили су их и мушкарци и жене, и то скоро потпуно исте.

У 17. и 18. веку на дворовима се нико није могао замислити без перике: она је била знак припадања краљевским или племениташким кућама. Моду перика прихватили су убрзо и богати грађани. Све до француске револуције сваки сталеж имао је своју врсту перике по чијој се величини и облику одмах могао погодити друштвени положај онога чију је главу покривала. Да поменемо: у Енглеској је перика и данас обавезни део службене одеће судија и адвоката.

Песници и музичари као Гете, Хендли или Бах носили су перике. И војници 18. века носили су перике с перчином. Кицоши су се опростили с њима тек за време Француске револуције – боље глава без перике него перика без главе.

Боја косе такође подлеже ћудима моде. У време Ренесансе, кад је златноплава коса била појам лепоте, црнокосим кицошима преостајало је или да их сматрају мање лепим или да – фарбају косу. Риђокосима се писало још горе: њих су избегавали као кугу. „Не веруј риђокосима, то су рђави и напрасити људи", писало је у епу „Руодлиб" насталом око хиљадитог лета господњег. Вероватно је због тога у средњовековној уметности издајник Јуда најчешће представљан с риђом косом.

Дуга коса и кратка коса, права и коврџава, плава и црна (риђа само понекад) смењивале су се кроз историју. Историчари моде запазили су да се ти циклуси све брже смењују и нико не може рећи шта ће нам будуће године донети.

Ипак једно изгледа сигурно: разлике у фризурама и одевању мушкараца и жена све су мање. Али, као што смо већ рекли, и то је историја већ забележила.

К. В.

МА ШТА КАЖЕШ

ЛУДА ЗАБАВА

Хенри Кисинџер, државни секретар за време председника Никсона, недавно је прихватио заиста необичну понуду да води телевизијску емисију која се бави временском прогнозом. Нови водитељ појавио се у договорено

време у студију и, на опште задовољство, с лакоћом снимио пробну емисију, а онда наставио програм уживо. После обављеног посла са смешком и нескривеним задовољством Кисинџер је изјавио: „Заиста сам се лудо забављао". ■

ДА ЛИ СВЕ ЗАВИСИ ОД БРОЈА НУЛА?

Каже се да новац купује све, али то није тачно: купује се храна, али не и апетит; лекови, не и здравље; знање, не мудрост; сјај, али не и лепота; задовољство, а не и радост; познаници, никако пријатељи; раскош, не спокој. Новац даје љуску у којој не мора да буде ораха.

СВАКО ТРЕБА ДА ИМА БАКУ

На једном од скупова у Дому пензионера у француском граду Лиону читана су писма деце замољене да опишу своје баке. Ево писма које је послало осмогодишње дете:

„Бака је жена која нема своје деце, па зато воли туђу. Баке немају шта да раде. Њихова једина дужност је да

постоје. Баке знају да дете жели још један колач или највеће парче торте. Оне, такође, ако треба, знају да буду глуве да нам не би било непријатно што смо непослушни. Када нам читају бајке, оне никада не прескачу ни словца, а немају ништа против ако исту причу желимо да чујемо више пута. Баке нису тако слабе и немоћне како тврде без обзира што често умиру пре нас. Цео свет треба да има баку, нарочито они који немају телевизор!"

СЛАТКИ МАМАЦ

Директор фабрике зове свог шефа пропаганде и каже му:

– Хитно шаљи овај оглас свим женским листовима и часописима: „Велика компанија тражи перфектне секретарице. Почетна плата прилично ниска. Пет нежења у водећим кадровима."

РАЈ ЕКСПРЕС

Човек стиже пред рајска врата и тражи да га пусте унутра. Рајски кључар свети Петар пита га:

– Каква си добра и милосрдна дела учинио за живота?

– Угледао сам групу хулигана како напада стару госпођу и ударио сам њиховог вођу.

– Када се то догодило?

– Па, пре мање од једног минута!

ЈА ПРОМАШЕН? НИ ГОВОРА!

Чувени британски филмски глумац Мајкл Кејн говори о успеху и неуспеху:

„Цео свет каже да је успех пролазан. Оно што још нико није рекао јесте да је и промашај пролазан. Ово треба добро запамтити: човек затаји само у очима других. Неке од мојих улога могле су да буду боље, или су чак биле лоше, али сам ја увек знао да нисам промашен. Понекад, једноставно, није ишло па ипак сам био убеђен да сам дао све од себе и да ће већ следећи пут бити одлично."

Мајклу Кејну морамо да верујемо на реч јер је заиста сјајан глумац.

НИЈЕ ВАЛЦЕР НЕГО ТАНГО И СРАМ ВАС БИЛО

Прилично кратковиди амбасадор једне земље присуствује пријему у амбасади неке од јужноамеричких држава. Светлост је пригушена, оркестар почиње да свира. Искусни дипломата сматра

за своју свету дужност да отвори бал и дâ пример другима. Прилазећи силуети одевеној у пурпурноцрвено, он јој се клања и обраћа:

– Лепа дамо у пурпуру, учините ми част и одиграјте са мном овај дивни валцер.

– Срам вас било, наравно да нећу. Ово, пре свега, није валцер него танго; а ја нисам дама већ папски нунције!

Илустровао: Зоран Петканић Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

DIK BROWNE © 1990 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

„МИРИСНО" ШКОЛОВАЊЕ

У Паризу су ових дана изложене нове врсте ружа под именима као што су „Отело", „Бајна Бјанка", „Наследство" и „Велики век". Не само да су им називи необични, већ и мириси: неки миришу на воће, посебно на јабуку и јагоду, неке на ароматичне траве као што су анис и лаванда а остале на разно друго цвеће као што су нарциси и лепе кате.

То је велика новост и публика је била позвана да присуствује откривању ових нових комбинација традиционалне руже и потпуно нових мириса. Моника Шлонгер, научница која је иначе измислила посебно помагало у свом раду, једну врсту мирисне хармонике од 238 бочица најразличитијих мириса, обучила је запослене вртларе из фирме која је одгајила необичне руже. Њен курс се састојао од „дегустације" ружа, тј. покушаја да се код сваког учесника пробуди осећај за мирисе. Тако су учесници мирисали по шест ружа од тридесет до четрдесет минута. Потом би морали да их опишу на три начина: да их упореде, да открију све мирисне састојке и да објасне свој „осећај" на најбољи могући начин, тј. налазећи одговарајуће речи. Осетити неки мирис и схватити га, то није исто, каже Моника Шлонгер и због тога она сматра да је свима потребно и овакво „мирисно" школовање.

БИОАРХИТЕКТУРА СВЕ ТРАЖЕНИЈА

Једна нова дисциплина већ је стекла доста својих присталица: то је биоархитектура односно биологија грађења. Њу су смислили еколози када су схватили да се у зидању кућа и зграда данас много греши и да пројектовање и градњу треба прилагодити природи а не обрнуто. Такође, то је боље и за човека. Циљ им је здрава кућа, са што мање бетона и других штетних, у неким случајевима и радиоактивних, материјала уграђених у зграде, због чега је здравље људи а посебно деце било угрожено.

Укратко, схватили су да треба градити другачије. Сада архитекте истражују оне крајеве у Европи где на архитектуру нису имало утицале промене које су се у индустријском свету десиле у последњих стотину година. У планинским подручјима, где се с колена на колено и без много мудровања преносила вековна традиција зидања, има још таквих кућа. Ту људи и код градње нових користе исте сировине и искуство својих предака и све се добро уклапа са околином. Често је немогуће разликовати кућу која је сграђена у осамнаестом веку од, на пример, оне из 1930. године. Биоархитектура се сада посебно развија јер су на цени природни материјали а и живот у таквим кућама, с обзиром на одлична решења заштите од сунца и хладноће као и поштовања активности којима се човек бави, удобан је и здрав. Такав је и стари намештај, прављен по мери човека и у складу с његовим потребама којим се одлично служило и по неколико генерација. Сада се наравно ради нови дизајн намештаја. На фотографији видимо конференцијски сто са клупама у потпуно, новом, еколошком облику.

ПЕРЕСТРОЈКА И ЗА ЂУБРЕ

Некада је основни циљ био да се све ђубре сакупи и што даље однесе. Али како смо постали свеснији какве све то еколошке последице има, свуда се у свету труде да се реше ђубрета на што ефикаснији начин. Говоримо само о кућном ђубрету, јер оно индустријско представља сложенију тешкоћу. Па тако у једној еколошки свесној земљи, као што је малена Швајцарска, кућно ђубре се спаљује у потпуности а у Немачкој око 40 одсто од укупно прикупљених количина. Најлошије је у Совјетском Савезу, где се дуго нису много бринули о томе како да уништавају и прерађују ђубре. Својевремено су била купљена два постројења за спаљивање ђубрета из Данске и Француске али се нико није сетио да су још потребни и филтери за оџаке, тако да су она много загађивала околину. Уосталом, и нису била довољна за све ђубре, па је оно углавном само остављено да трули на депонијама и шири неподношљиви смрад.

Са перестројком дошло је до многих промена, па агенција „Екотепром" из Москве, заједно са једном италијанском фирмом, гради читав систем за прераду ђубрета кроз који ће моћи годишње да прође око 200.000 тона. Међутим, то није довољно јер треба и људе образовати и пробудити у њима еколошку свест. А за то треба много више времена: најмање једна деценија, а можда и деценија и по и то тако што би се са еколошким образовањем започело још у забавишту и основној школи.

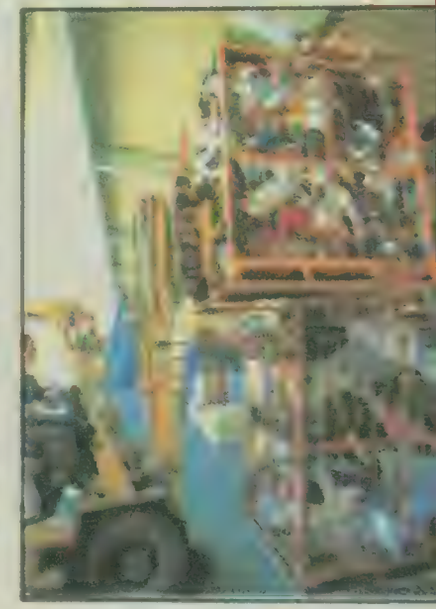

КАД СЕ ИЛУСТРАТОР УБИЈЕ

Пре него што ће постати славан и богат писац, Радјард Киплинг није имао довољно новца да исплати неговатељицу свог болесног детета. Уместо тога понудио јој је један свој рукопис, уз уверавање да ће јој то, данас-сутра, донети неку пару. Годинама касније неговатељица је одлучила да провери пишчево поштење: продала је рукопис „Књиге о џунгли" и добила хонорар који јој је омогућио да удобно живи до краја живота.

Смрт његове најпознатије јунакиње као да је предсказала последње часове славног руског писца Лава Толстоја кога неки сматрају за највећег романсијера свих времена. Умро је на једној железничкој станици – баш као и злосрећна хероина његовог првог романа „Ана Карењина".

Чарлс Дикенс (1812–1870) замислио је своје дело „Пиквиков клуб" као сликовницу са кратким текстом, али када је илустратор починио самоубиство, Дикенс је био принуђен да прошири текст – што га је прославило у његовој 24. години.

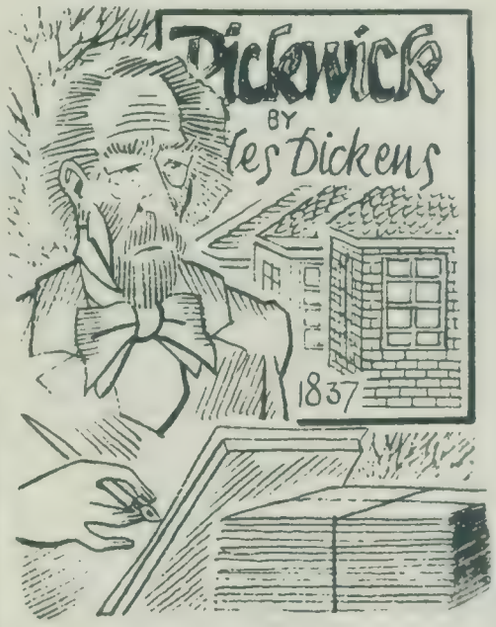

Рој Бредбери, славни писац научне фантастике, продао је своју прву причу у 20. години магазину „Скрипт" у Лос Анђелесу.

Није добио никакав хонорар, већ само једногодишњу претплату на тај лист.

Г. В.

Прва „савршена књига" на свету објављена је у Лондону 1774. године након што је шест коректора прочитало сваку страну 500 пута. Понуђена је награда од 250 фунти за сваку откривену грешку, али када је књига најзад одштампана, нађено је шест грешака – од којих једна у првом реду на првој страни!

*

Жил Верн, отац научне фантастике, написао је једну научну расправу о балонима, али издавачи су одбијали да штампају тај рукопис све док га није понудио као измишљену авантуру под насловом „Пет недеља у балону".

Писац Жорж Сименон, рођен у Белгији 1903. године, био је права фабрика за производњу књига. Један од својих романа написао је за свега 25 часова.

Први роман написао је у седамнаестој години за свега десет дана. Током списатељске каријере користио је 16 различитих имена и написао на стотине веома тиражних романа.

Највише се прославио серијом књига о инспектору Мегреу. Све у свему, написао је више од 150 романа под својим правим именом, и још 350 под разним псеудонимима.

Илустровао: Ивица Колбах

Строго чуване тајне

СУКОБ АМЕРИЧКЕ И СОВЈЕТСКЕ АВИЈАЦИЈЕ

За време Другог светског рата грешком америчких пилота дошло је 7. новембра 1944. године до оштре ваздушне битке између Руса и Американаца. Битка се одиграла у ваздушном простору између Ниша и Алексинца уз обостране губитке...

Недавно је откривена још једна од строго чуваних тајни из Другог светског рата. Сазнало се за жестоку оружану борбу између совјетске и америчке авијације до које је дошло и поред тога што су и једни и други припадали антифашистичкој коалицији. Како се то догодило?

За време рата Ниш су више пута бомбардовали савезници. Пре 48 година, тачније 14. октобра 1944. године, Ниш је коначно ослобођен. Становници су одахнули сматрајући да је дошао крај рату и бројним бомбардовањима. Међутим, 7. новембра, у време одржавања митинга посвећеног годишњици Октобарске револуције, на платоу испред Народног позоришта зачуо се добро познати хук авиона. Међу окупљенима је настала паника, народ се разбежао.

Грешка на картама

Ескадрила америчких авиона „лајтнинг" (локид Р-38), које су Нишлије популарно звале „двотрупац", добила је задатак да бомбардује немачке колоне у покрету на сектору Нови Пазар – Рашка. Септембра 1944. године већи део Југославије био је ослобођен, а успостављено је и војно садејство јединица народноослободилачке војске Југославије и јединица совјетске армије.

Нашавши се између совјетске војске и југословенске армије, Немци су се повлачили према северу покушавајући да се извуку из балканског гротла. Главни циљ бомбардера и ловаца већег тактичког радијуса из састава 15. ваздухопловне америчке армије стациониране у Италији била је немачка армија, група „Е", која се повлачила кроз нашу земљу.

Према мемоарима Џона П. Дина, шефа америчке мисије у Москви од 1943–1945. године, објављеним после рата, на картама које су поседовали пилоти начињена је кобна грешка. Шта се, у ствари, догодило?

Над Рашком, америчка ескадрила требало је да крене према југу и бомбардује Косовску Митровицу. Уместо да лете 20 km северно од Рашке, на картама које су добили пилоти била је уцртана маршрута 88 km североистично. Тако су се амерички пилоти нашли над Ћићевцем и одатле кренули на југ. За њих је Алексинац био „Рашка", Ниш – „Митровица", а долина Јужне Мораве на делу од Ниша до Делиграда – „долина Ибра". Каснијим анализама терена установљено је да постоји запањујућа сличност ових предела.

Трагичне последице

Убеђени да виде немачку колону, 27 америчких авиона напало је совјетску мото-механизовану колону између Ниша и Алексинца и 10 совјетских авиона који су се налазили на нишком аеродрому. Без обзира што су авиони на аеродрому носили јасне ознаке савезничке армије, америчка ескадрила је наставила напад. Видећи да не престаје, узлетели су и совјетски ловци и над Нишом прихватили ваздушни дуел са Американцима. Борба и напад окончани су тек када је вођа америчке ексадриле уочио ознаке совјетске армије на авионима. Овај догађај одиграо се пред очима многих становника нишког краја.

Резултат погрешне оријентације америчких пилота био је трагичан. Погинуло је 10 совјетских војника, међу којима је био и генерал Котев – командант корпуса. Оборена су три совјетска ловца и два америчка авиона „лајтнинг". Запаљено је и уништено 28 совјетских камиона са пуно ратног материјала. Руси су поводом овог инцидента оштро протестовали код команде америчких трупа сматрајући да није реч о забуни већ о намерном нападу.

Занимљиво је да ондашње новине и радио нису ништа објавили о овом сукобу. Једноставно, догађај су прећутали као најстроже чувану војну тајну. Тада се вероватно сматрало да ваздушна америчко-совјетска борба на простору између Ниша и Алексинца треба да остане тајна како се на крају рата не би кварили добри односи и сарадња америчке и совјетске авијације у борби против заједничког непријатеља.

Жарко Митић

илустровао: Бранко Јовановић

Шта се муњка у микробиолошким епруветама

НЕВИДЉИВА ВОЈСКА МАРШИРА

Може се слободно рећи да ће у следећем веку бактерије постати најпопуларнија радна снага на свету

Ужне, прљаве, зле. Јесу ли бактерије заиста заслужиле да тако мислимо о њима? Неке, богами, јесу. Рецимо, Clostridium tetani и Pasteurilla pestis: изазивачи тетануса и куге.

Само, кад се све сабере и претвори у проценте, испада да нам од укупног броја бактерија свега три одсто ради о глави. Остатак ради за нас.

Позајми ген, радићу за тебе до гроба

По лабораторијама широм света „крчкају" се нове, до сада непостојеће врсте бактерија. Научници их генетски дотерују тако што у њих усађују гене других живих организама, укључујући ту и људске. Кад се једном угнезде у њих, „позајмљени" гени више не остављају бактерије на миру: терају их да (дановољно) раде ово или оно.

Неке већ у сласт једу уранијум и његове радиоактивне изотопе, а исти апетит испољавају и када је у питању нафта. Гутају и пестициде који су корисни за уништавање разноразних штеточина, али не и када нам доспеју у оно мало преосталих незагађених извора питке воде. За наш рачун „варе" чак и пластичне масе (пентахлорофенол, на пример) за које се доскора веровало да су неуништиве.

Затим и ово: бактеријама можемо да захвалимо што нас неће затрпати тоне и тоне ђубрета које становници богатијег дела света свакодневно производе. Јер, оне се отпадака не гаде. Воле их. Грицкају их, гутају и разлажу претварајући их у компост, односно ђубриво.

Научници управо „уче" један број ових микроскопских организама да „заволе" одређену врсту тврде пластике која се добија од смола на бази формалдехида и која, за разлику од уобичајених термопластичних маса, ни на који начин не може да се растопи и преради. Ради се о пластичној маси од које је направљена каросерија „трабанта".

Одлучено је, као што се зна, да се „трабант" више не производи, али је с тим у вези искрсла и једна мала невоља: како се отарасити више милиона неколошких аутомобилчића од неуништиве пластике? Баците их бактеријама, повикаше научници. У Берлину је тако у пуном јеку истраживање чији почетни резултати охрабрују. Пошто су из непосредне околине фабрике „трабаната" покупили све тамошње врсте бактерија, научници их сада проучавају с намером да из мноштва издвоје једну или више врста које би, уз нешто мало генетског инжењеринга, биле у стању да разлажу трабант-пластику.

Истраживање ће трајати још најмање две године, али у срећан исход нико не сумња. Поступак је, иначе, овако замишљен. Отписани аутомобилчићи најпре ће се сецкати и ситнити на делиће пречника неколико милиметара који ће се затим убацивати у биолошки реактор крцат бактеријама које једу трабант-пластику. Ове ће посао обавити тако темељито да од јадних „трабаната" неће остати ама баш ништа.

Чиста, тиха, а и клопа метале

Бактерије су, иначе, до те мере сићушне да милион ових микроорганизама комотно може да се смести на главицу игле. Или, други пример за исту ствар: у једном граму плодне оранице има их 2,5 милиона. Живе ама баш свуда и под најнемогућијим условима: у земљи, води, ваздуху, пустињама, на планинским врховима под вечним ледом, у врелим изворима, сланим растворима, има их чак и у нафти, а богами и у нашим цревима где без њихове помоћи не бисмо могли да сваримо храну коју гутамо.

Ако тамо где су нема кисеоника, могу без њега (такозване анаеробне бактерије); ако нема светлости, пронаћи ће неки други извор енергије; нема ли у близини органских једињења која би могле да разлажу, без по муке разлажу неорганске твари. Управо таква је Thiobacillus ferroxidans, бактерија рудар.

T. Ferroxidans живи тако дубоко у утроби земље да, изузев камена, нема чиме да се храни, па зато једе метале. Људи су је открили 1947. у једном напуштеном руднику у америчкој држави Вирџинији и сместа је упослили. Бактерија која клопа метале је иде-

ален радник: чиста је, не диже буку као бушилице или пнеуматични чекићи, а користећи угљеников анхидрид и азот ствара сумпорну киселину која разједа и разлаже метале. Т. ferroxidans има пуне руке посла у САД: од укупне годишње производње бакра у овој земљи речена бактерија учествује у издвајању чак четрнаест процената бакарне руде.

Бактерије су уз ово још и ужасно вредне. Ако исти посао поверите бактеријама и људима, оне ће их по продуктивности увек надмашити 500 пута. Такве су по природи. У овоме им увелико иде наруку чињеница да се размножавају невероватно брзо. Сваких двадесет минута од једне бактеријске станице деобом настаје још једна нова. Оне су, такође, и невероватно многостране. Осим што су одлични рудари, такође знају да буду и изврсни ђубретари.

Нема тако рђи те ствари коју оне нису у стању да почисте, укључујући ту и радиоактивни уранијум, ако баш треба. Ову њихову особину уочили су стручњаци из америчког Националног центра за геолошка истраживања који су установили да су у руднику уранијума „Стенрок" у Канади бактерије за неколико месеци смазале 13 тона уранијумовог оксида раствореног у води оближњег језера.

Уранијум који је иначе смртоносан за сва остала жива бића прија и бактеријама које живе у америчкој реци Потомак. Оне га у процесу метаболизма користе уместо кисеоника. Да ствар буде још згоднија по нас, бактерије потом га једном унесу у себе, мењају грађу уранијума. Од елемента који се изузетно лако раствара у води (због чега га је тако тешко и издвојити), уранијум се претвара у чврсту твар која пада на дно реке одакле затим лако може да се уклони. Управо су бактерије из реке Потомак дале научницима идеју о стварању „ударних бактеријских бригада" за пречишћавање вода загађених радиоактивним изотопима.

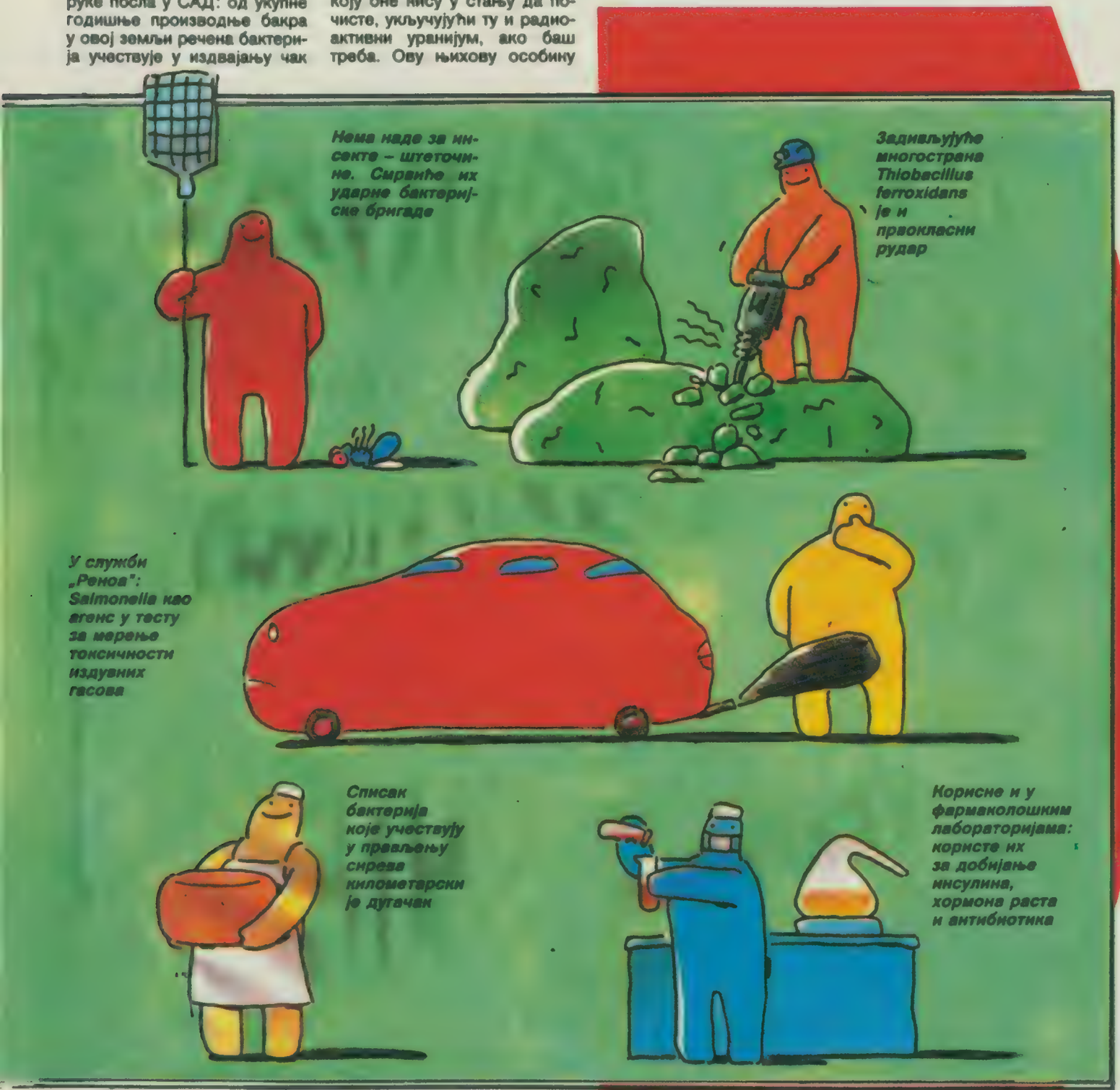
Нема наде за инсекте – штеточине. Сирените их ударне бактеријске бригаде
Задивљујуће многостране Thiobacillus ferroxidans је и првокласни рудар
У служби „Рено": Salmonella као агенс у тесту за мерење токсичности издувних гасова
Списак бактерија које учествују у прављењу сира километарски је дугачак
Корисне и у фармаколошким лабораторијама: користе их за добијање инсулина, хормона раста и антибиотика

Обави посао и умре

Бактерије су на добром путу да крену и да нам растерују маглу. Главне улоге у овом послу додељене су двема бактеријама, тако рећи сестрама од тетке, Pseudomonas syringae и Pseudomonas fluorescens.

Група стручњака са Агроиндустријског института из Канаде у чију су корисност умешали прсте и генетски инжењери, ова бактерија без икакве интервенције научника, дакле у природном стању, напада молекуле угљоводоника од којих је нафта састављена и претвара их у масне киселине које су у потпуности растворљиве.

У лабораторијским условима шака бактерија у стању је

АПСОЛУТНИ СВЕТСКИ ПРВАЦИ У УМЕЋУ ПРЕЖИВЉАВАЊА

Настале су пре 3,5 милијарде година, много пре људи, прва су жива бића која су се појавила на Земљи и апсолутни су фаворити када је реч о облику живота који ће последњи нестати. Бактерије су, наиме, тако рећи неуништиве.

Чарлс Липман са „Берклија" пронашао је у циглама мисије Сан Луис Обисло у Калифорнији живе бактерије, по 100 у сваком граму цигле, и то у зазиданој просторији, која је служила као затвор и у коју нико није крочио ногом читав век. „Јесу ли се бактерије одувек ту налазиле или су се можда накнадно настанише у циглама?"

У потрази за одговором на ово питање Липман је чак и у камену перуанских пирамида из 3000. године пре наше ере открио (живе и здраве) бактерије. Један други биолог пронашао је бактеријске споре у културама Vacilus antracis које је 1888. узгојио лично отац савремене бактериологије Луј Пастер. Исти научник открио је и живе коли-бациле у замрзнутом измету понија који су учествовали у злехудој антарктичкој експедицији Роберта Скота 1912. године.

Како објаснити ову невероватну издржљивост? Једноставно, по мишљењу микробиолога Клода Зобела са калифорнијског института „Скрипс": „Бактерије су у стању да опстану под тако рећи немогућим условима. Одржавају се у животу на неприметним траговима органске материје, довољне су им микроскопске капљице воде. А када услови живота постану апсолутно неиздрживи, увек им преостаје последња могућност: да се претворе у споре. Оне тада обустављају све метаболичке активности карактеристичне за ћелијски живот, с тим што задржавају могућност да оживе у тренутку када то дозволе услови средине".

Једном речју, ако је бесмртност уопште могућа, онда су јој се бактерије приближиле више од свих осталих облика живота.

таније на Сицилији већ је направила прототип апарата за распршивање магле који у ваздух у буљуцима избацује две врсте Pseudomonasa. Сестре поседују једну врсту протеина који краси згодна особина да подстиче процес у коме се кондензоване капљице воде претварају у лед и то на температурама изнад тачке мржњења. Резултат: избомбардујеш маглу бактеријама и она у виду кристалчића пада на земљу. Још мало дотеривања и усавршавања и дуж аеродромских писта и аутопутева имаћемо машине за растеривање магле.

Породици Pseudomonas припада и бактерија која једе нафту. У односу на своје родаке у чију су корисност умешали прсте и генетски инжењери, ова бактерија без икакве интервенције научника, дакле у природном стању, напада молекуле угљоводоника од којих је нафта састављена и претвара их у масне киселине које су у потпуности растворљиве.

У лабораторијским условима шака бактерија у стању је да за неколико сати пречисти 20 литара воде. У природи је за пречишћавање једног хектара морске површине довољно 200 килограма Pseudomonasa. Најлепше од свега је што, пошто обаве посао, бактерије у недостатку хране умиру од глади. Пре две године је „коктел" антинафтних бактерија употребљен у борби против огромне нафтне мрље која се појавила у Мексичком заливу после хаварије танкера „Мега Борг". Вреднице су посао обавиле више него добро.

Једном речју, изгледа да ће нас баш ружне, прљаве и зле бактерије спасти од отрова које сами производимо.

Припремила ***М. Илић***

ПЕТИ ЈЕ НЕСТАО

Кола пуна путника снажно су ударила у ивичњак, поломила ограду моста и полетела у провалију и ледене таласе Лима

Тут преко лепог, новог моста на Лиму води у Иванград, односно даље, десно, наставља према Бијелом Пољу.

Прохладне априлске ноћи прошле године, једанаесте у месецу која је већ трошила последње минуте, у „застави" приштинске регистрације петорица младића наилазила су путем и проређеним саобраћајем.

Емин Чаволи, који је био за воланом, осећао је умор. Не од вожње колико од вишечасовног седења у једном приштинском кафићу. Ни у колима није било боље, од њих петорице тројица су пушила па је често морао да отвара прозор. Није требало да пристане на наговарање другова да тако касно крену за Улцињ.

Више се и не сећа чија је идеја била да се пође напречац, као да је Улцињ ту, на педесетак километара. Тамо, на мору, један њихов пријатељ има кафић на гласу. Добар провод био је више него сигуран, сматрали су. Сат и по вожње и били су надомак Иванграда, прошли су оближње село Будимљу. Чаволи се за тренутак осврнуо. Од тројице другара позади двојица су

дремала, а друг до њега нешто је певушио.

Од тренутка када је иза кривине угледао светла на мосту, а лево светла града, Чаволи се не сећа шта се догодило са њим, још мање са возилом.

Кола су снажно ударила у ивичњак, нагло се одбила, као из катапулта избачена налетела на десну ограду моста, поломила је и – сцена толико пута виђена у филмовима постала је стварност. Фарови су за трен лутали у празно, сноп светлости разбио се о воду и опет је све постало црно.

Неко се докопао обале

Ошинут хладноћом воде Чаволи се освестио и схватио да му предстоји грчевита борба за живот. После пада у воду кола су отпловила потиснута матицом, а онда се, као да су се докопала ослонца, зауставила. Вода је допирала до висине полуотвореног прозора нагло продирући унутра. Друг до Чаволија покушао је, очајнички вичући, да одгурне врата. Успео је и зачас нестао у матици и у мраку.

Снажан потисак воде злокобно је накривио аутомобил. Позади, на седишту, чуло се јечање. Чаволи је успео да види Раму како покушава да другу до себе подигне главу из воде која се све брже пењала. Значи, повређен је.

Трећег путника на задњем седишту није било, изгледа да је при паду из кола испао. „Застава" се нагло искренула, врата под Чаволијем изненада су попустила и вода га је просто ишчупала са седишта. Потонуо је, па изронио.

– Упомоћ! – чуо је свој глас као нешто нестварно у том црнилу. Борећи се са водом која га је просто ваљала, успевао је да главу често промоли из таласа. Ослушкујући одјек својих повика, схватио је да га је матица примакла обали.

Истог часа зачуо је позиве у помоћ. Значи, неко од његових успео је да се докопа обале. Од јаког ударца у ребра урликнуо је од бола и загрцнуо се, али и осетио огромно олакшање јер је схватио да је наишао на плићи део Лима. Вода га је бацала о камење као дрвце. Од бола је, чинило му се, остао без даха. Матица га је поново повукла у дубину реке.

Последњим делићима жеље за животом грчевито се ухватио за камен на који су га бацили таласи. Осетио је и ослонац под ногом, оном која га није болела. Друга, повређена, као да му је лебдела у води. Са обале је зачуо гласове и почео да дозива.

Спасоносни ланац руку

Те вечери Раде Вуковић се задржао са друштвом у кафани. Нешто пре поноћи запутио се кући уз леву обалу Лима. Из загушљиве кафане изашао је у прохладну и ветровиту ноћ и брзо замакао у насеље Талум обавијено мраком. Тек ту и тамо пробијала се светлост са неколико стубова. Зачуо је неке повике, застао и ослушнуо. Долазили су са воде, са Лима, педесетак метара од моста.

Пожурио је и брзо се нашао на обали. Мало му је требало да му се очи привикну на таму, а онда је приметио кола која су напола вирила из таласа на средини Лима. Поново је зачуо вапаје. Морао је брзо нешто да учини јер ко зна колико ће се аутомобил задржати на одводним плочама које су на средини матице биле око метар испод воде. Тај део Лима добро је познавао. Потрчао је натраг у насеље по помоћ и убрзо са Жељком, Рафетом, Фадилом и другим младићима који су и сами чули повике за помоћ кренуо поново према реци.

– На том месту Лим није дубок више од метар и по, али онако брз и хладан изгледао је несавладив. Уз то, имао је и ноћ за савезника. Морали смо некако доћи до кола на средини матице – сећа се Раде.

Неко је предложио да се, држећи један другог за руке, полако приближе колима. Морали су тако у ланцу, да их таласи не однесу. Тако су и урадили, али хладни Лим на тренутак их је обесхрабрио. Поново су загазили. Ледена вода им се, онако обученим, просто лепила за тело. Плићом страном реке мучно су се пробијали кроз таласе. Вода која им је досезала до пазуха претила је да неког из ланца однесе у дубљи део брзака, низ Лим. Први је успео да дође до кола.

Фарови, још увек упаљени, деловали су у води сабласно. Да се већ није тресао од хладноће, стресао би се од тог призора. Кола, као да су се лелујала у таласима, а у њима два, очигледно теже повређена, путника вапила су за помоћ.

Један од њих, очигледно мање повређен, прихватио је руку спасиоца и полако се извукао из „заставе". Други је јечао држећи се за наслон предњег седишта. По њега ће се вратити чим првог извуку на сигурно.

Кад су напокон успели да се докопају плићака и обале, повређени им је рекао да их је у колима било петорица. Док су се спасиоци спремали да поново загазе у Лим и спасу преосталог путника, становници Тулума, које је пробудила галама на реци, кренули су са батеријским лампама низ обалу у потрагу за тројицом несталих.

Око сто педесет метара низводно наишли су у плићаку на једног од њих. Био је то Чаволи, готово промрзао. Ту негде у близини чуо је свог друга, успео је да им каже. Испливао је пре њега. Али, ни после упорне потраге, ништа. Око сат касније нашли су га на другој обали. Живог.

Петог нигде није било. Није се одазивао на повике. Стигла је још једна група мештана и кренула у потрагу низ реку. Узалуд.

Освануо је дванаести април. Нису одустајали од потраге. Тако и трећег дана. Лим је узео свој данак. Пети путник из кола био је трећа жртва овог моста и ове реке.

В. Н.

Илустровао: Брана Јовановић

ВАВИЛОНСКА СТАТИСТИКА

Откако је расрђени Јехова срушио Вавилонску кулу да би казнио њене градитеље који су хтели да стигну до неба и изазвао забуну тиме што су они који су је подизали почели да говоре различитим језицима, језичка гужва и неразумевање не престаје. Људи данас говоре мноштвом различитих језика. Али, како наука много више од речи „мноштво" воли тачне цифре, лингвисти с времена на време преброје језике и објаве егзактне податке. Резултати се обично разликују. Неки неке језике не признају, па их и не региструју. Понекад је за то крива политика, понекад разлике у научним методама. Ево како изгледају последњи подаци по француским лингвистима. По њима:

... на свету постоји укупно 5.621 језик и дијалекат

... од тога је добро проучено свега 500

... изумрлим се сматра више од 1.400 језика

... две трећине језика немају писмо

... у Хималајима има – 160 језика

... у сливу реке Нигер – 280

... апсолутни шампион, ипак, остаје држава Папуа – Нова Гвинеја: на 3 милиона људи – 1010 језика и дијалеката.

У ЈЕДНОМ ДАХУ

Недавно је у Кардифу, главном граду Велса, одржано такмичење у изговору велшких назива и имена. А ови називи својом дужином и спајањем немогућих гласова одавно су предмет шала и рубрика типа „Веровали или не". Још је Марк Твен, показујући крајњу одважност, написао: „Дајте ми ту реч и ја ћу је изговорити, чак и ако је велшка". Овде нећемо наводити те називе из простог разлога што се изван граница Велса још није нашао слагач који би реч од 142 слова сложио да не направи барем 10–15 грешака.

Али, на протеклом такмичењу било је занимљиво нешто друго. Сви су веровали да ће највећи успех постићи представници Финске или Мађарске где такве дугачке и предугачке речи – праве возове – тепају и дечица у обданишту. Међутим, ни Финци, ни Мађари, па чак ни представници братског ирског народа, нису успели да испрве изговоре назив LLWLL итд. спотакнувши се већ код првих гласова.

Победа је припала Вијетнамцу из САД Френсису Так Лоану. Успут, није наодмет поменути да су у вијетнамском језику речи обично једносложне, а сам Так Лоан говори енглески са тако јаким акцентом да га у Америци једва разумеју.

– Можда сам у прошлом животу био Велшанин – скромно нагађа победник. – Нама будистима и то се дешава.

ПРИМОПРЕДАЈА – ПРИМОПРЕДАЈА

Новоархангелск на Аљасци. У три по подне 18. октобра руски војници 4. пешадијског батаљона постројили су се око јарбола испред куће главног управника руских колонија у Северној Америци. Чим су се појавили и амерички војници, према овом месту упутио се и генерал Џеферсон Дејвис у пратњи почасне страже. Руси су их поздравили подижући пушке, Американци су одговорили на поздрав и сместили се поред њих.

Свечани тренутак: у 3 часа и 30 минута појављује се кнез Максутов, главни управник Аљаске. Почиње последњи чин церемоније предаје власти – смена застава. Лагано се спушта застава Руско-америчке компаније с двоглавим орлом... С адмиралског брода „Осип", на коме се налази заповедник америчке војно-поморске флоте, загрмела је прва салва са бродских топова. Одјекује поздрав нацији: 21 плотун. Као одговор чују се плотуни руске батерије. По налогу цара предају врши капетан Пешћуров. С америчке стране прима је генерал Дејвис. Према врху јарбола уздиже се звездасто-пругаста застава САД.

Свечани део је завршен. Може да почне народно весеље.

Од 1954. године ова представа одиграва се сваке године, тачно 18. октобра, на дан када је 1867. Аљаска постала америчка, прецизније кад им је продата. Празник траје читаву недељу: гозбе, поворке бркатих полицајаца, костимирана парада „Руса" и Американаца, обучених по моди из друге половине 19. века. Нико не може да учествује у прослави без одговарајућег костима, а онај ко ипак дође модерно обучен, крши традицију и мора да плати новчану казну или га чак на кратко време „ухапсе". У прослави учествује и месно становништво – представници индијанског племена Тлинкита. Неки од њих играју улогу поглавица који су такође учествовали у церемонији 1867. године. Епископ Руске православне цркве служи божју службу...

Тако се сваке године обележава и прославља Дан Аљаске, када су САД 1867. купиле Аљаску од Русије за 7.200.000 долара.

В. М.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ДИКАН И ШЉИЈУНИ

ЦРТА:
Л. СРЕДАНОВИЋ

II ДЕО

ОВО ЈЕ ДИКАН СТАРИ СЛОВЕН. МЛАД СНАЖАН И НЕУСТРАШИВ.

ВУКОЈЕ ДИКАНОВ СТРИЦ ОШТРОУМАН, ВИДОВИТ. НИЈЕ ПУСТИО ДИКАНА ДА ИДЕ У СВЕТ САМ.

САРКА ЈАГУАРКА. СИМПАТИШЕ ДИКАНА. НИКО НЕ ЗНА КОЈОМ ПРИЛИКОМ ГА ЈЕ УПОЗНАЛА.

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ЈУСТИНИЈАН ЈЕ САЗВАО СЕДНИЦУ ВЛАДЕ...

ГЕНЕРАЛЕ ЖБИРОСЕ! ЗАШТО ШПИЈУНСКА СЛУЖБА Ц.У.Ј.А. НИЈЕ НА ВРЕМЕ САЗНАЛА ЗА КРИЗУ САРМЕ?

О СВЕТИ ЦАРЕ! ИПАТИЈЕВ ЧОВЕК НАКАКИЈЕ УКРАО МИ ЈЕ ДЕПЕШУ О ДОГАЂАЈИМА У САРМАТИЈИ!

ИЗГУБИЋЕМО ГЛАВУ ЗБОГ САРМЕ! ИСТОРИЈА НАМ СЕ РУГА!

ГДЕ ЈЕ ТА САРМАТИЈА?

УМЕСТО ДА КОНТРОЛИШЕШ ТОГ НАКАКИЈА, ТИ СИ ШПИЈУНИРАО С КИМ ЈА УВЕЧЕ ИЗЛАЗИМ! УДАРИТЕ МУ ДЕСЕТ!

МИЛОСТ!

"СЕДАМ, ОСАМ, ДЕВЕТ, ДЕСЕТ!

ЈАО! ЈАО!

СЕДНИЦА СЕ НАСТАВЉА! АКО СЕ ВОЈСКА БРЗО ВРАТИ ИЗ ИТАЛИЈЕ* УГУШИЋЕМО ПОБУНУ! АЛИ, ШТА ДА РАДИМО СА САРМАТИЈОМ?

ЈА ЗНАМ!

* ЈУСТИЈАНОВА ВОЈСКА ЗАУЗЕЛА ЈЕ ИТАЛИЈУ

ДАЈЕМ РЕЧ МИНИСТРУ РАТА ПИРОМАНИСУ!

СВЕ САРМАТЕ НАША ВОЈНА СИЛА МОЖЕ ПОБИТИ ЗА ОКО 45 МИНУТА! ЊИМА ТРЕБА САМО ЗАПРЕТИТИ И ОНИ ЋЕ ОПЕТ ИЗВОЗИТИ САРМУ У ВИЗАНТИЈУ!

ДОБРО! НЕКА ОДМАХ ГОЛУБ ПИСМОНОША ОДНОСЕ САРМАТИМА УЛТИМАТУМ; ИЛИ ЋЕ НАМ ДАТИ САРМУ ИЛИ ЋЕ ИМАТИ РАТ!

КАД ЈЕ ДОБИО УЛТИМАТУМ, САРМАТСКИ ЦАР ЈАКОТА САЗВАО ЈЕ СИМПОЗИЈУМ СТАРАЦА. ЗБОГ ВЕЛИКОГ ИСКУСТВА, ПОЗВАНИ СУ И ДИКАН И ВУКОЈЕ, КАО ПОЧАСНИ ГОСТИ...

КИСЕЛА ВОДА

17

ПРВА ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА ЈЕ ЈУСТИНИЈАНОВ УЛТИМАТУМ! ДРУГА ТАЧКА ЈЕ ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА!

ТРЕБА ИЗБЕЋИ РАТ, А САЧУВАТИ САРМУ! ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ!

СИТУАЦИЈА ЈЕ ВРЛО ЗАТЕГНУТА!

АКО СТЕ СПРЕМНИ НА ВЕЛИКИ РИЗИК, ЗНАМ КАКО ТРЕБА ОДГОВОРИТИ ЈУСТИНИЈАНУ!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н. Лекић — Л. Средановић

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ТО ЈЕ ДОБАР ОДГОВОР! АКО МОРАМО ДА ОСТАНЕМО БЕЗ САРМЕ, НЕКА ЈЕ НЕ ЈЕДУ НИ ВИЗАНТИЈЦИ!
ОДГОВОРИ МУ, ЈАКОТА, ТАКО, ГА КУД ПУКЛО ДА ПУКЛО!
СЛАЖЕМО СЕ!

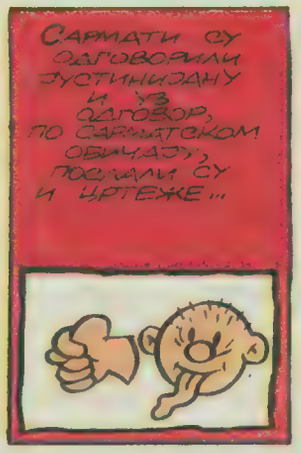

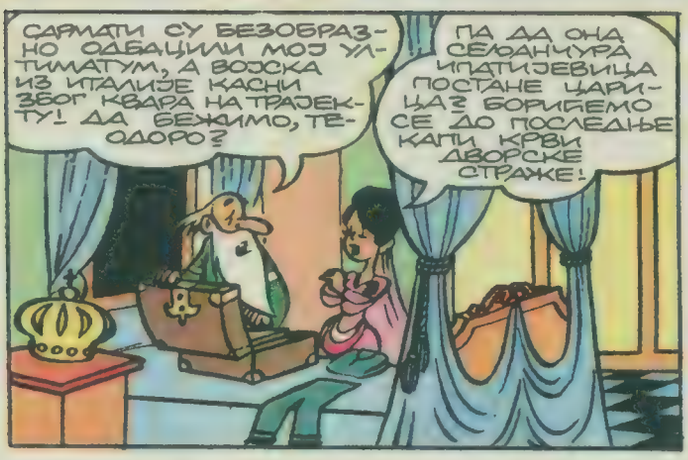
САРМАТИ СУ БЕЗОБРАЗНО ОДБАЦИЛИ МОЈ УЛТИМАТУМ, А ВОЈСКА ИЗ ИТАЛИЈЕ КАСНИ ЗБОГ КВАРА НА ТРАЈЕКТУ! ДА БЕЖИМО, ТЕОДОРО?
ПА ДА ОНА СЕЉАНЧУРА ИПАТИЈЕВИЦА ПОСТАНЕ ЦАРИЦА? БОРИЋЕМО СЕ ДО ПОСЛЕДЊЕ КАПИ КРВИ ДВОРСКЕ СТРАЖЕ!

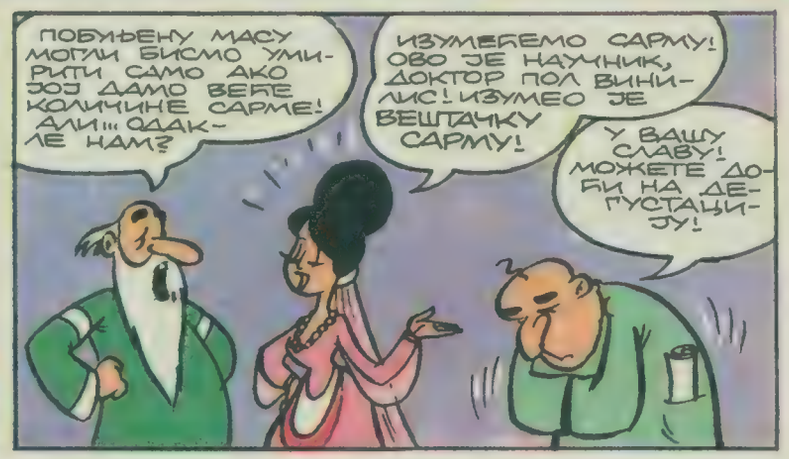
ПОБУЊЕНУ МАСУ МОГЛИ БИСМО УМИРИТИ САМО АКО ЈОЈ ДАМО ВЕЋЕ КОЛИЧИНЕ САРМЕ! АЛИ... ОДАКЛЕ НАМ?
ИЗУМЕЋЕМО САРМУ! ОВО ЈЕ НАУЧНИК, ДОКТОР ПОЛ ВИНИЛИС! ИЗУМЕО ЈЕ ВЕШТАЧКУ САРМУ!
У ВАШУ СЛАВУ! МОЖЕТЕ ДОБИ НА ДЕГУСТАЦИЈУ!

ФУЈ! ЗАТО САМ ИМАО УТИСАК ДА ЈЕДЕМ КУВАН МАДРАЦ!
ДАЋЕМО ВЕШТАЧКУ САРМУ ПОБУЊЕНОМ НАРОДУ ДА СЕ СМИРИ! ВАЖНО ЈЕ ДА ДОБИЈЕМО У ВРЕМЕНУ ДОК НЕ СТИГНЕ ВОЈСКА!

18

НАВАЛИ, НАРОДЕ, НА ЧАБАЛУК! ЦАР ЈУСТИНИЈАН ВАС ЧАСТИ САРМОМ!
МЕНИ ДАЈ ДУПЛУ ПОРЦИЈУ! ДАНАС МИ ЈЕ РОЂЕНДАН!
ДА СЕ НЕ ПОБУНИСМО, НЕ БИСМО ОМАСТИЛИ БРКЕ!
БОЈИМ СЕ ДА НАМ ОВО НЕ ПРЕСЕДНЕ, ЧИМ ЈЕ ЧАБЕ!
КОМШИЈА, ТИ НЕЋЕШ У РЕД?
ЈА САМ ВЕЋ УЗЕО ДВЕ ПОРЦИЈЕ ОД ТАПКАРОША!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

А. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ДАН КАД СЕ БЕСПЛАТНО ДЕЛИЛА САРМА ПРОТЕКАО ЈЕ МИРНО У КОНСТАНТИНОПОЛУ, АЛИ НОЋ ЈЕ БИЛА БУРНА. УШЛА ЈЕ У ИСТОРИЈУ ВИЗАНТИЈЕ ПОД ИМЕНОМ "НОЋ ПУНИХ НОША." ЈУСТИНИЈАНОВЕ ПОЗИЦИЈЕ СУ ОЂЕ ЈОШ ВИШЕ ПОГОРШАЛЕ...

ЈАО, ШТА СТЕ МИ ТО ДАЛИ?

КУКУ! ЛЕЛЕ!

ЦЕО КОНСТАНТИНОПОЛ ХВАТА СЕ ЗА СТОМАК!

НЕМА САРМЕ БЕЗ САРМАТСКЕ САРМЕ!

ПРИЧА СЕ ДА ЈЕ САРМА БИЛА НАПРАВЉЕНА ОД ГАЛОФРАГА!

ПРЕВАРЕНИ И ОГОРЧЕНИ ВИЗАНТИЈЦИ ПРОДРЛИ СУ УЈУТРУ У ЦАРСКУ ПАЛАТУ ДА СЕ ОСВЕТЕ...

КО НАМ ЛАЖНУ САРМУ ДАЈЕ, ТАЈ ЋЕ ДА СЕ КАЈЕ!

УБИЋЕМО ЈУСТИНИЈАНА!

ОВДЕ НЕМА НИКОГА!

СТАНИ УЗ ОВАЈ ЗИД, ПРАВИЋЕМО СЕ ДА СМО ФРЕСКЕ!

АЛИ, НАСТУПИО ЈЕ ИСТОРИЈСКИ ПРЕОКРЕТ...

БЕЖИМО! СТИГЛА ЈЕ ЈУСТИНИЈАНОВА ВОЈСКА!

ШТА ЋУ САД СА ОВИМ?

У ТЕШКИМ УЛИЧНИМ БОРБАМА, ПОГИНУО ЈЕ И ДОКТОР ПОЛ ВИНИЛИС, ЧИМЕ ЈЕ НАУКА О ВЕШТАЧКИМ СТВАРИМА УНАЗАЂЕНА ЗА 14 ВЕКОВА.

✳

$ПВЦ = C_2H_3Cl$

МОЛЕКУЛАРНА ТЕЖИНА 62,49921

ПОБУНА ЈЕ УГУШЕНА, АЛИ ДА ВИДИМО ШТА ЋЕМО ЗА САРМУ! МОРАМО ЈЕ ИМАТИ ДА СЕ ОПЕТ НЕ ПОЈАВИ НЕКИ ИПАТИЈЕ ДА ЗБОГ ЊЕ БУНИ НАРОД!

ДОКТОР ВИНИЛИС НИЈЕ УСПЕО СА ВЕШТАЧКОМ САРМОМ, АЛИ МИ МОЖЕМО САРМАТИМА УКРАСТИ ФОРМУЛУ КАКО СЕ ПРАВИ ПРАВА САРМА!

ДОБРО, ГЕНЕРАЛЕ ЖБИРОСЕ! ЛИЧНО ОТПУТУЈ У САРМАТИЈУ СА СВОЈИМ ШПИЈУНИМА И ДОНЕСИ МИ ФОРМУЛУ!

АЛИ, ЈА САМ МИСЛИО...

ЧЕКАЈТЕ! ЈА НЕ ВЕРУЈЕМ У ШПИЈУНСКЕ СПОСОБНОСТИ ГЕНЕРАЛА ЖБИРОСА! ЗАТО ЋЕМО У САРМАТИЈУ ПОСЛАТИ И ЈЕДНУ ЖЕНСКУ ШПИЈУНСКУ ГРУПУ...

...КОЈУ ЋЕ ПРЕДВОДИТИ МОЈА ДВОРСКА ДАМА САРКА ЈАГУАРКА!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ИЗЛОЖИТЕ ВАШЕ ШПИЈУНСКЕ ПЛАНОВЕ!
ЈА ЋУ СЕ У САРМАТИЈИ ПРЕДСТАВИТИ КАО МИСИОНАР КОЈИ ЈЕ ДОШАО ДА ИХ ПРЕВЕДЕ У ХРИШЋАНСТВО ЈЕР ОНИ СУ ТАМО НЕЗНАБОШЦИ!
ПОВЕШЋУ 460 ТАЈНИХ АГЕНАТА ЗА ТОТАЛНУ ШПИЈУНАЖУ! САЗНАЋЕМО И ШТА СУ РУМАЛИ ПРЕ ТРИ ГОДИНЕ! ИМАМ И СПЕЦИЈАЛНЕ АГЕНТЕ! ДОЂИ ТИ ОВАМО И ПОКАЖИ ШТА ЗНАШ!
!ШАНЗ АТШ ИЖАКОП И ОМАВО ИТ ИЂОД! ЕТНЕГА ЕНЛАЈИЦ-ЕПС И МАМИ!
ШТА ЈЕ ТО? ЈЕ ЛИ ТО САРМАТСКИ ЈЕЗИК?
ОВАЈ АГЕНТ ПАМТИ СВАКУ РЕЧ КОЈУ ПРИСЛУШКУЈЕ И МОЖЕ СВЕ ДА ПОНОВИ И НАТРАШКЕ! А САД, МОЛИМ ВАС, РЕЋИТЕ НЕШТО!
ШТА ДА КАЖЕМ? КАКВЕ СУ ТО ИГРЕ?
РЕЋИТЕ БИЛО ШТА... ДА ВАМ ПОКАЖЕМ ШТА МОЖЕ ЈЕДАН ДРУГИ АГЕНТ КОЈИ НИЈЕ У ОВОЈ СОБИ!
ПА ДОБРО, РЕЋИ ЋУ НЕШТО: ЈА САМ ЦАР ЈУСТИНИЈАН, ДАНАС ЈЕ ОБЛАЧАН ДАН! ХМ? ОВО ЈЕ ГЛУПО, НЕ ЗАПИСУЈТЕ МОЈЕ РЕЧИ У ДВОРСКИ ЗАПИСНИК!
ОВАЈ ШПИЈУН ВАС ЈЕ ГЛЕДАО КРОЗ ПРОЗОР СА УДАЉЕНОСТИ ОД 50 МЕТАРА! САД ЋЕ ПОНОВИТИ ШТА ЈЕ ПРИСЛУШКИВАО!
... ДАНАС ЈЕ ОБЛАЧАН ДАН! ХМ! ОВО ЈЕ ГЛУПО, НЕ ЗАПИСУЈТЕ МОЈЕ РЕЧИ У ДВОРСКИ ЗАПИСНИК!
КАКО ЧУЈЕ КРОЗ ПРОЗОР НА ДАЉИНУ?
НЕ ЧУЈЕ ВЕЋ ГЛЕДА КАКО СЕ МРДАЈУ УСТА, КАО ГЛУВОНЕМИ!
ОСИМ ТОГА, ИМАМ ЗА САРМАТЕ И ДРУГА ИЗНЕНАЂЕЊА!
ДА ЧУЈЕМО И ДРУГУ СТРАНУ! КАКВИ СУ ПЛАНОВИ САРКЕ ЗАГУРКЕ?
ОТВОРИЋУ У САРМАТИЈИ КОЗМЕТИЧКИ САЛОН ЛЕПОТЕ И БОН ТОНА! ВЕРУЈЕМ ДА ЋУ ФОРМУЛУ САЗНАТИ ОД ЖЕНА!
БРАВО!
ЈА ВОДИМ У САРМАТИЈУ САМО МАЛУ ГРУПУ ФРИЗЕРКИ, МАСЕРКИ, ЕСТЕТИЧАРКИ, ПЕДИКИРКИ И НОГИКИРКИ!
ХОЋЕШ ЛИ ДА СЕ КЛАДИМО, ЈУСТИНИЈАНЕ, КО ЋЕ НАМ ДОНЕТИ ФОРМУЛУ?
МА, БУДИ ОЗБИЉНА, ТЕОДОРО, ОВО СУ ВАЖНЕ СТВАРИ ЗА СУДБИНУ ЦАРСТВА! УОСТАЛОМ... ПРИХВАТАМ ОПКЛАДУ!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ПРЕОБУЧЕН У МИСИОНАРА, ШЕФ ВИЗАНТИЈСКИХ ШПИЈУНА, ГЕНЕРАЛ ЖБИРОС, СТИГАО ЈЕ У САРМАТИЈУ И ОДМАХ СЕ САСТАО СА СВОЈИМ ЛОКАЛНИМ ТАЈНИМ АГЕНТОМ СВРАКОПУЛОСОМ...

МОЖДА БИ ОД САРМАТА НАЈЛАКШЕ ДОБИЛИ САРМУ АКО БИ ЊИХОВОГ КРАЉА ЗАКОТУ ОЖЕНИМО НЕКОМ НАШОМ ПРИНЦЕЗОМ И ТАКО ГА ВЕЖЕМО ЗА ВИЗАНТИЈУ!

АЛИ, ЈАКОТА ЈЕ ВЕЋ ОЖЕЊЕН!

А КАКО БИ БИЛО ДА ИЗИГРАМО САРМАТЕ ПРЕВОДЕЋИ ИХ СТВАРНО У ХРИШЋАНСТВО! ОНДА БИ МОРАЛИ ДА СЛУШАЈУ НАШЕГ ПАТРИЈАРХА...

...А ОН МИ ЈЕ ОБЕЋАО ДА ЋЕ ИХ АНАТЕМИСАТИ* АКО НАМ НЕ ДАЈУ САРМУ!

ОНИ СУ ВЕОМА ОДАНИ СВОМЕ БОГУ ЗАПРАКУ ЈЕР ВЕРУЈУ ДА ИМ ОН ДАЈЕ САРМУ!

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ПОСЕЈАЋУ СВУДА ШПИЈУНЕ ДА ОТКРИЈУ ФОРМУЛУ ЗА ПРАВЉЕЊЕ САРМЕ!

ШПИЈУНЕ ИМ БАШ САД ЛАКО МОЖЕТЕ УБАЦИТИ, КАД СУ СВИ САРМАТИ НА ВЕЧЕРЊОЈ МОЛИТВИ!

БОЖЕ, ПОМОЗИ!

БОЖЕ, ПОМОЗИ!

* ПРОКЛЕТИ

КАД СУНЦЕ ЗАЛАЗИ, СВИ САРМАТИ СУ НА ГЛАВНОМ ТРГУ! НАЈПРЕ СТОЈЕ НА ЈЕДНОЈ НОЗИ И ВИЧУ „БОЖЕ, ПОМОЗИ", А ОНДА СЕ КЛАЊАЈУ БОГУ САРМЕ!

А ЗАШТО СЕ ПРИ ТОМ УДАРАЈУ ПО ГЛАВИ?

ПИТАО САМ ИХ, АЛИ НЕЋЕ ДА КАЖУ ЗАШТО ТО РАДЕ!

БОЖЕ, ПОМОЗИ!

БОЖЕ, ПОМОЗИ!

КО СУ ОНА ДВОЈИЦА? НЕ УЧЕСТВУЈУ У МОЛИТВИ!

ТО СУ НЕКИ СТАРИ СЛОВЕНИ... ОВДЕ СУ САМО НА ПРОПУТОВАЊУ!

ДОК СУ САРМАТИ БИЛИ НА МОЛИТВИ, ЖБИРОС ИМ ЈЕ У КУЋЕ, НА МАЛА ВРАТА И КРОЗ ПРОЗОРЕ, УБАЦИО ШПИЈУНЕ, А САМ ЈЕ ПОДИГАО ШАТОР И ПОЧЕО ДА ПРОПОВЕДА ХРИШЋАНСТВО...

ОВАЈ ХВАЛИ СВОГА БОГА! ДА ВИДИМО ШТА ОБЕЋАВА!

ХЕЈ, НАРОДЕ САРМАТСКИ! ДОЂИ ОВАМО, НЕ ВАРАЈ СЕ ТАМО! ИМАМ ЗА ВАС БОГА ИЗ ИНОСТРАНСТВА! ВИЗАНТИЈСКА РОБА! ПОКЛАЊАМ ПОСТЕРЕ СВЕТАЦА У БОЈИ!

21

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

КАЖИ НАМ, ДОБРИ ЧОВЕЧЕ, КАКО ЈЕ У ТОМ РАЈУ И КОЛИКО ДАНА ХОДА ИМА ДО ТАМО?
У РАЈУ ЈЕ СВЕ ЛУКСУЗНО УРЕЂЕНО, А ТАМО СЕ СТИЖЕ ПОСЛЕ СМРТИ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
РЕКАО САМ ВАМ ВАМ, ЕКСЕЛЕНЦИЈО, ДА ЋЕ ТЕШКО БИТИ СА ПОКРШТАВАЊЕМ САРМАТА!
ОНИ СУ ОБИЧНИ ДИВЉАЦИ! АЛИ, ОД ВЕЧЕРАС МОЈИ ШПИЈУНИ ПОЧИЊУ ДА ИХ ПРИСЛУШКУЈУ!

УВЕЧЕ, КРАЉ ЈАКОТА И СУПРУГА МУ ЈЕС-МИНА ИЗ КРЕВЕТА СЛУШАЈУ СЕРИЈСКУ ПРИЧУ У НАСТАВЦИМА (ЈЕР ТАДА НИЈЕ БИЛО ТЕЛЕВИЗИЈЕ)...

НАРЕЂЕНО МИ ЈЕ ДА САЗНАМ ФОРМУЛУ ЗА ПРАВЉЕЊЕ САРМЕ!
САД ЋУ СЕ ОБУЋИ, ПА ЋУ ТЕ САСЛУШАТИ! ПА У ОРМАНУ ЈЕ ЈОШ ЈЕДАН!
СТРАЖА!
ПРЕДАЈЕМ СЕ!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

А. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

Мало касније...
Зашто силазимо у подрум?
Дикане, извини што те будим у поноћ, али мучe ме важне државне бриге!
Опколjени смо византијским шпијунима а овде смо једино сигурни од њиховог прислушкивања!
Зар се дотле дошло?
АПЧИХА!
Јеси л' ти, Дикане, кихнуо и угасио свећу?!
Не! Али ухватио сам некога!
Укресао сам и упалио луч! Ко си ти?
Ја сам византијски шпијун! Захтевам да поштујете моју официрску част! Друго од мене нећете сазнати!
Прехладио се у овом влажном подруму и тако се одао!
Богаму, свуда их има, а о томе сам баш хтео да разговарамо! Како да их све похватамо!
Говори, шпијунчино! Колико вас има? Ко је ваш шеф?
Ако будеш кутао, оставићемо те у овом влажном подруму!
Говорићу! Ко је шеф, не знам, а има нас у Сарматији много...тачније је 460!
Па то је тотална шпијунажа! По један шпијун на сваких 60 становника, рачунајући и малу децу!
Претражићемо сваку рупицу!
Почнимо од двора! Да видимо има ли кога у оџаку...
Струг! Струг!
Двојица на једном радном месту! Стидите се!
Ево једног у лустеру! Отварај падобран и скачи!
Пред зору...
Колико смо их досад похватали?
Осамдесет и три! Остало нам је још 377 шпијуна!
Ти, Вукоје, претреси добро дворску кухињу! Тамо су сигурно навалили као бубашвабе!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

А. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ШТА ЈЕ У ОВОЈ ВРЕЋИ?
СО!
КАКВА СО? ИЗЛАЗИ НАПОЉЕ!
ТИ СИ МИ СУМЊИВ! ТИ НИСИ СУДОПЕРА ВЕЋ ШПИЈУН!
ЧАСНА РЕЧ, НИСАМ ШПИЈУН! ЕВО, ИМАМ И ДИПЛОМУ СУДОПЕРСКОГ ФАКУЛТЕТА!
ПРИМИЛИ СМО ГА ЈУЧЕ НА ПОСАО! МОЖДА ЈЕ ШПИЈУН!
САД ЋЕМО ГА ПРОВЕРИТИ! КАЖИ ЧАЧАК!
БАБАК!
ИЗДАО СИ СЕ! МАРШ У ЗАТВОР!
У КУХИЊИ САМ ОТКРИО 23 ШПИЈУНА! ЗАСЛУЖИО САМ ЈАК ДОРУЧАК!
ОДМАХ ЋУ ВАМ СПРЕМИТИ ЈЕДНУ ПИОЕСКАВИЦУ!
ШТИП!
ЈАО!
ОВОГА ЗАМАЛО ДА ПРЕСКОЧИМ! БЕЗОБЗИРНИ СУ!
ДИКАНЕ, ОТКРИО САМ ИХ 24!
А ЈА 114!
ГРАЂАНИ СУ ПО КУБАМА ОТКРИЛИ 204!
24 + 114 + 204 = 342 ДО 460 ОСТАЈУ НАМ ЈОШ 118!
ТРЕБА ДОБРО ОТРЕСТИ СВАКО ДРВО!
ОВАЈ СПОМЕНИК ЈЕ СУМЊИВ!
ЈОЈ!
ТРЕС!
МИСЛИШ ЛИ ДА ЈЕ ОВО СТРАШИЛО НИ ШПИЈУН?
КЛАДИМ СЕ ДА ЈЕ ШПИЈУН!
ДОБИО СИ ОПКЛАДУ!
ИЈАО!
ЗВИЗ!
КАКВО ЈЕ БРОЈНО СТАЊЕ?
ФАЛЕ НАМ ЈОШ 84!
СИГУРНО СУ СЕ САКРИЛИ ПО ТАВАНИМА, ПОДРУМИМА, У СЛАМАРИЦАМА И КО ЗНА ГДЕ ЈОШ!
ЗНАМ КАКО ЋЕМО ИХ ИСТЕРАТИ НА ВИДЕЛО! НЕКА САРМАТИ НАКУПЕ ДОСТА СТАРИХ КРПА!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. Средановић

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ЗАПАЛИТЕ У СВАКОЈ КУЋИ НА ОГЊИШТИМА СТАРЕ КРПЕ, И ДОБРО ЗАТВОРИТЕ ВРАТА И ПРОЗОРЕ!

ВУКОЈЕВ ПЛАН ДАО ЈЕ ДОБРЕ РЕЗУЛТАТЕ, АЛИ УСПЕХ НИЈЕ БИО ПОТПУН...

НИСУ ИЗДРЖАЛИ ДИМ И СМРАД!

ОВО ЈЕ КАО НЕКИ ХЕМИЈСКИ РАТ!

УПОМОЋ!

КАХ!

КАХ! КАХ!

ГУШИМ СЕ!

КАХ!

ИЗ СКРОВИШТА ЈЕ ИСТЕРАНО 36 ШПИЈУНА!

ОСТАЈУ НАМ ЈОШ 48!

НЕ ЗНАМ КАКО ДА ОТКРИЈЕМО ОСТАЛЕ!

ЊИХОВОГ ШЕФА СИГУРНО ЋЕ НЕРВИРАТИ ШТО СМО МУ ПОХВАТАЛИ ВЕЋИНУ АГЕНАТА! САД ТРЕБА ЧЕКАТИ ДА ОН НАПРАВИ ПОГРЕШАН КОРАК!

ОТВОРИЋЕМО ЧЕТВОРЕ ОЧИ!

ПРОЛАЗ, МОЛИМ! МИ СМО ИЗ УПРАВЕ ВОДОВОДА И КАНАЛИЗАЦИЈЕ!

ПА МИ У САРМАТИЈИ НЕМАМО ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈУ! ЈОШ ЈЕ У ФАЗИ ПРЕДНАЦРТА!

ТО СУ ОНИ! ПУСТИМО ИХ ДА РАДЕ, МОЖДА ЋЕ НАС ДОВЕСТИ ДО ШПИЈУНСКЕ ЦЕНТРАЛЕ!

ГОТОВО ЈЕ! РАЧУН ЋЕ ВАМ ИСПОСТАВИТИ УПРАВА!

НЕ ПУШТАЈТЕ ВОДУ ДОК МАЈСТОРИ НЕ ОДУ!

ДА ВИДИМО ШТА СУ ИНСТАЛИРАЛИ!

УБИМО ОПРЕЗНО... КО ЗНА КАКВУ СУ ЗАМКУ ПОСТАВИЛИ!

ШТА ЈЕ ОВО?

ЧАМАЦ?

ШЕФЕ, ИНСТАЛИРАЛИ СМО ПРИСЛУШНУ СПРАВУ!

ПССТ! ОДАВДЕ СЕ ЧУЈУ НЕКИ ГЛАСОВИ!

У РЕДУ, МОМЦИ! САД МОЖЕМО ДА ЧУЈЕМО СВЕ ШТО СЕ У ДВОРУ ГОВОРИ!

ОВО ЈЕ ОЛУК ЗА ПРИСЛУШКИВАЊЕ! ЗНАМ КАКО ЋЕМО ИМ ДОСКОЧИТИ!

25

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

МИ ЋЕМО ОВДЕ НЕШТО КАО ВАЖНО РАЗГОВАРАТИ, ДА ОНИ НА ДРУГОМ КРАЈУ ПРИСЛУШКУЈУ!
УСРЕД РАЗГОВОРА УСУКЕМО У ОВАЈ ОЛУК ДВА-ТРИ КАЗАНА КЉУЧАЛЕ ВОДЕ! ДИКАН НЕКА ИДЕ НА УЛИЦУ ДА ЧУЈЕ ГДЕ ЋЕ НЕКО ЗАКУКАТИ!
ВАЖИ!
"ОВО ШТО САД ЧУЈЕТЕ, НЕ СМЕТЕ НИКОМЕ РЕЋИ ЈЕР ЈЕ ТО ДРЖАВНА ТАЈНА! ЗАКУНИТЕ СЕ!
КУНЕМО СЕ!
ПРИСЛУШНЕ ЦЕВИ ВОДИЛЕ СУ ПОД ШАТОР ШЕФА ВИЗАНТИЈСКИХ ШПИЈУНА, ЖБИРОСА...
"...ЈЕР ЈЕ ТО ДРЖАВНА ТАЈНА! ЗАКУНИТЕ СЕ!
АХА, ФУНКЦИОНИШЕ! САМО САМ ЈА У СТАЊУ ДА СМИСЛИМ ОВАЈ ТРИК!
ШЕФЕ, ВИ СТЕ ШПИЈУНСКИ ГЕНИЈЕ!
"...СТВАР ЈЕ ВРЛО ПОВЕРЉИВА! ДОНЕСИТЕ КАЗАНЕ!
ЗАПИСУЈТЕ СВАКУ РЕЧ!
У РЕДУ, ШЕФЕ!
ГЛУ! ГЛУ! ГЛУ!
ОХО! НЕШТО СЕ ТУ СТВАРНО КУВА...
ПЉУС!
УПОМОЋ! ОБАРЕН САМ!
ЈАО!
ЈАО!
ИЗ ОВОГА ШАТОРА, ЧУЈУ СЕ ЈАУЦИ ОПАРЕНИХ ЉУДИ!.
ЈАО!
ЈАО!
ПРЕДАЈТЕ СЕ! УХВАЋЕНИ СТЕ НА ДЕЛУ!
ПРЕДАЈЕМО СЕ!
КО ЈЕ ОД ВАС ШЕФ ШПИЈУНСКЕ БАНДЕ?
ШЕФ ЈЕ ПОБЕГАО ТАЈНИМ ПРОЛАЗОМ!
КАКО БУ ЦАРУ НА ОЧИ БЕЗ ФОРМУЛЕ?! ОВО ЈОШ НИСАМ ДОЖИВЕО У СВОЈОЈ КАРИЈЕРИ!..
26

ДИКАН и ШПИЈУНИ

А. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ПОХВАТАЛИ СМО СВЕ ШПИЈУНЕ ЊИХОВОГ ШЕФА!
ПОБЕГАО ЈЕ КАО ОПАРЕН!*
САД МОЖЕМО МИРНО ДА СПАВАМО! ШТА ТИ ЈЕ ТО?
НАПРАВИО САМ ОВАКВЕ ПЛАКАТЕ ДА УПОЗОРИМО НАРОД!
НИКОМЕ НИ РЕЧИ О САРМИ!
НЕПРИЈАТЕЉ СЛУША
НИКУ НАМ ВИШЕ ПОТРЕБНИ!
НАМА ЈЕ ВРЕМЕ ДА ПУТУЈЕМО... АЛИ, ПРЕ НЕГО ШТО ОДЕМО, РЕКЛИ БИСМО ВАМ ДВЕ ЖЕЉЕ!

* ТАКО ЈЕ НАСТАО ТАЈ ИЗРАЗ

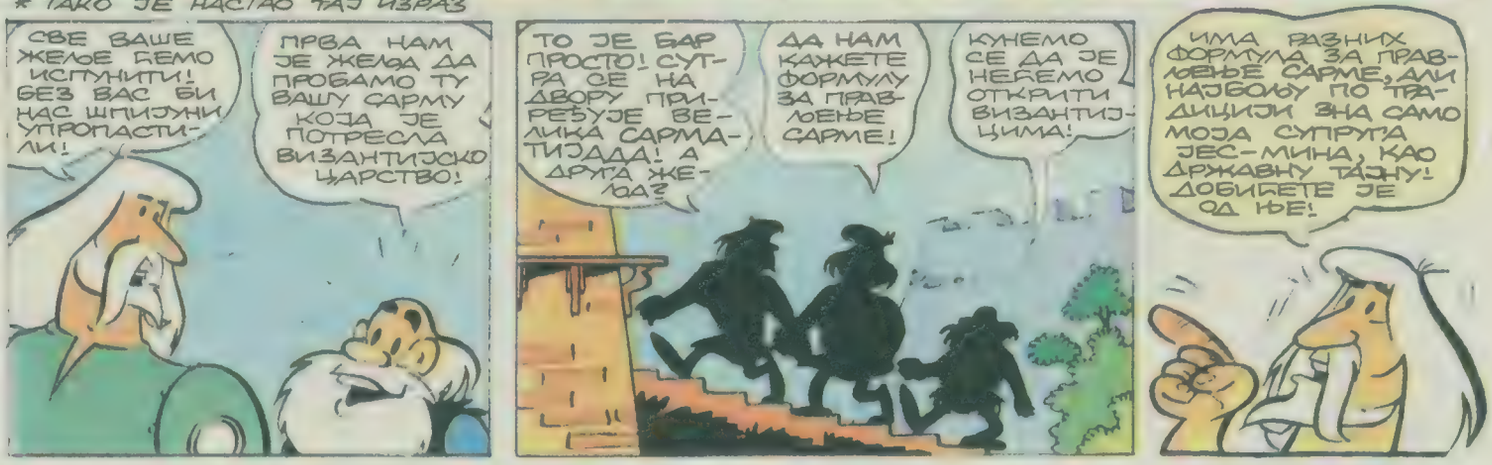
СВЕ ВАШЕ ЖЕЉЕ ЋЕМО ИСПУНИТИ! БЕЗ ВАС БИ НАС ШПИЈУНИ УПРОПАСТИЛИ!
ПРВА НАМ ЈЕ ЖЕЉА ДА ПРОБАМО ТУ ВАШУ САРМУ КОЈА ЈЕ ПОТРЕСЛА ВИЗАНТИЈСКО ЦАРСТВО!
ТО ЈЕ БАР ПРОСТО! СУТРА СЕ НА ДВОРУ ПРИРЕЂУЈЕ ВЕЛИКА САРМАТИЈАДА! А ДРУГА ЖЕЉА?
ДА НАМ КАЖЕТЕ ФОРМУЛУ ЗА ПРАВЉЕЊЕ САРМЕ!
КУНЕМО СЕ ДА ЈЕ НЕЋЕМО ОТКРИТИ ВИЗАНТИЈЦИМА!
ИМА РАЗНИХ ФОРМУЛА ЗА ПРАВЉЕЊЕ САРМЕ, АЛИ НАЈБОЉУ ПО ТРАДИЦИЈИ ЗНА САМО МОЈА СУПРУГА ЈЕС-МИНА, КАО ДРЖАВНУ ТАЈНУ! ДОБИЋЕТЕ ЈЕ ОД ЊЕ!

ДОК СЕ ГОВОРИ О КРАЉИЦИ ЈЕС-МИНИ, ОНА СЕ НАЛАЗИ У ВЕЛИКОЈ ОПАСНОСТИ! АЛИ, ВРАТИМО СЕ НЕКОЛИКО ДАНА УНАЗАД. ИСТОВРЕМЕНО КАД И ГЕНЕРАЛ ЖБИРОС, У САРМАТИЈУ ЈЕ ДОШЛА И САРКА ЈАГУАРКА...

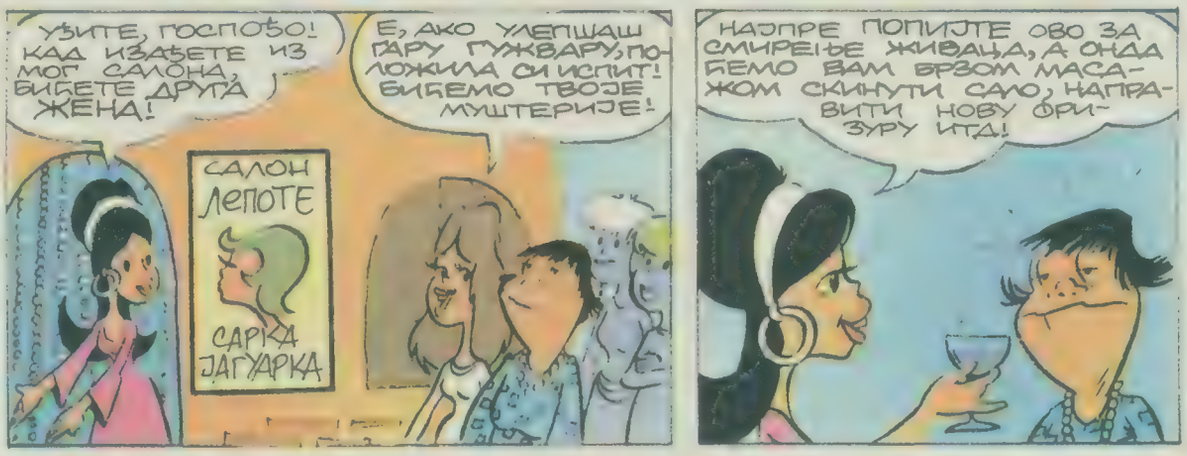
УЗИТЕ, ГОСПОЂО! КАД ИЗАЂЕТЕ ИЗ МОГ САЛОНА, БИЋЕТЕ ДРУГА ЖЕНА!
Е, АКО УЛЕПШАШ ГАРУ ГУЖВАРУ, ПОЛОЖИЛА СИ ИСПИТ! БИЋЕМО ТВОЈЕ МУШТЕРИЈЕ!
САЛОН ЛЕПОТЕ
САРКА ЈАГУАРКА
НАЈПРЕ ПОПИЈТЕ ОВО ЗА СМИРЕЊЕ ЖИВАЦА, А ОНДА ЋЕМО ВАМ ВРЗОМ МАСАЖОМ СКИНУТИ САЛО, НАПРАВИТИ НОВУ ФРИЗУРУ ИТД!

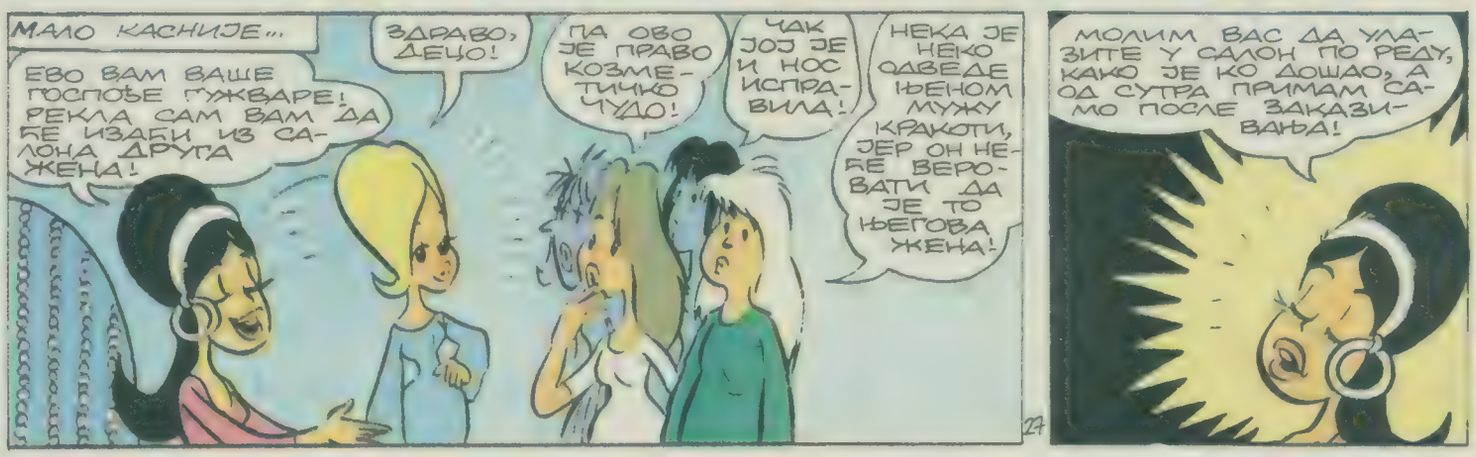
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЕВО ВАМ ВАШЕ ГОСПОЂЕ ГУЖВАРЕ! РЕКЛА САМ ВАМ ДА ЋЕ ИЗАЋИ ИЗ САЛОНА ДРУГА ЖЕНА!
ЗДРАВО, ДЕЦО!
ПА ОВО ЈЕ ПРАВО КОЗМЕТИЧКО ЧУДО!
ЧАК ЈОЈ ЈЕ И НОС ИСПРАВИЛА!
НЕКА ЈЕ НЕКО ОДВЕДЕ ЊЕНОМ МУЖУ КРАКОТИ, ЈЕР ОН НЕЋЕ ВЕРОВАТИ ДА ЈЕ ТО ЊЕГОВА ЖЕНА!
МОЛИМ ВАС ДА УЛАЗИТЕ У САЛОН ПО РЕДУ, КАКО ЈЕ КО ДОШАО, А ОД СУТРА ПРИМАМ САМО ПОСЛЕ ЗАКАЗИВАЊА!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. Средановић

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ГЛАС О КОЗМЕТИЧАРКИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА КОЈА СТВАРА ЧУДА, СТИГАО ЈЕ И ДО КРАЉИЦЕ ЈЕС-МИНЕ КОЈА ЈЕ ПОЖУРИЛА У САЛОН ДА ЈОЈ УРЕДЕ ФРИЗУРУ ЗА САРМАТИЈАДУ (ДАН САРМЕ).
ХТЕЛА БИХ НЕШТО СПЕЦИЈАЛНО, ШТО НЕМА НИКО!
БИЋЕТЕ УСЛУЖЕНИ, АЛИ ПРВО ДА ВАМ ПОКАЖЕМ НАЈНОВИЈА ВИЗАНТИЈСКА КОЗМЕТИЧКА ДОСТИГНУЋА!
ШТА ЈЕ ТО?
ОВО ЈЕ ДЕСМРДАНС ПРОТИВ НЕПРИЈАТНИХ МИРИСА!
ПУФ! ПУФ! ПУФ!
ОЛОВКА ЗА ПРАВЉЕЊЕ ВЕШТАЧКИХ МЛАДЕЖА!
ДИВНО! А ЗАШТО ЈЕ ТОЛИКО ВЕЛИКА?
ОВО ЈЕ KING SIZE ЗА ВАС, А ИМАМО И МАЊЕ!
ИМАМО И БРКОШТРЦ КОЈИ ОПУШТЕНЕ БРКОВЕ ДРЖИ УСПРАВНО ЦЕО ДАН!
ОДМАХ МИ ДАЈТЕ ЈЕДНО ВЕЛИКО ПАКОВАЊЕ! ОДУШЕВИЋЕ МОГА СУПРУГА КОМЕ БРЦИ СВЕ ВИШЕ ПАДАЈУ!
ПУФ! ПУФ!
ИМАМО И ЛАК АНТИДЛАК, ОСЛОБАЂАМО ЛИЦА ОД БУБУЉИЦА, (ИЗВИНИТЕ) И СПРЕЈ ПРОТИВ МУВА И БУВА...
ЖЕЛИТЕ ЛИ, ВЕЛИЧАНСТВО, ДА СЕ ОСВЕЖИТЕ СПРЕЈОМ ШУМСКОГ ВАЗДУХА?
ДА ПРОБАМ И ТО!
АХ! МАЛО МИ СЕ ПРИДРЕМАЛО...
САМО СЕ ВИ ОДМОРИТЕ, ВЕЛИЧАНСТВО! ЗА ТО ВРЕМЕ, НОГИКИРИКА ЋЕ РАДИТИ СВОЈ ПОСАО...
ГОТОВА ЈЕ! ОВАЈ СПРЕЈ ЈЕ ДЕЛОВАО КАО СЕРУМ ИСТИНЕ И САД ЋЕ МИ РЕЋИ СВЕ! КАЖИТЕ МИ БРЗО ФОРМУЛУ ЗА ПРАВЉЕЊЕ САРМЕ!
ТРЕБА УЗЕТИ ВЕЛИКИ ТУЧАНИ ЛОНАЦ И СТАВИТИ НА ДНО РЕД КУПУСА...
ДАЉЕ... ДАЉЕ...
...НА ПОЛА КИЛОГРАМА МЕШАНОГ МЛЕВЕЊОГ МЕСА ИДЕ 100 ГРАМА ПИРИНЧА...
УРА! ИМАМ ФОРМУЛУ! САД САМО ДА ЈЕ ПРОБУДИМ, НИШТА НЕЋЕ ПОСУМЊАТИ!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н. ЛЕКИЋ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ФРИЗУРА ЈЕ ДИВНА! ЖЕЛИМ И ПОСЕБНО ДА ВАМ СЕ ОДУЖИМ... ДОЂИТЕ СУТРА У ДВОРСКИ ПАРК НА САРМАТИЈАДУ!
ОСОБИТО САМ ПОЧАШЋЕНА ВАШИМ ПОЗИВОМ, ВЕЛИЧАНСТВО!

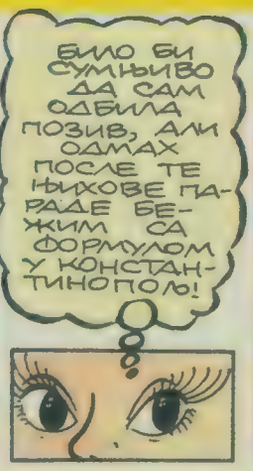

ПА ОВО ЈЕ СЈАЈНО, ЈЕС-МИНО! МОЈИ БРКОВИ СУ СЕ ОПЕТ ДИГЛИ КАО НЕКАД!
ЗАХВАЉУЈУЋИ БРКОШТРЦУ КОЈИ МИ ЈЕ ДАЛА ОН ВИЗАНТИЈСКА КОЗМЕТИЧАРКА

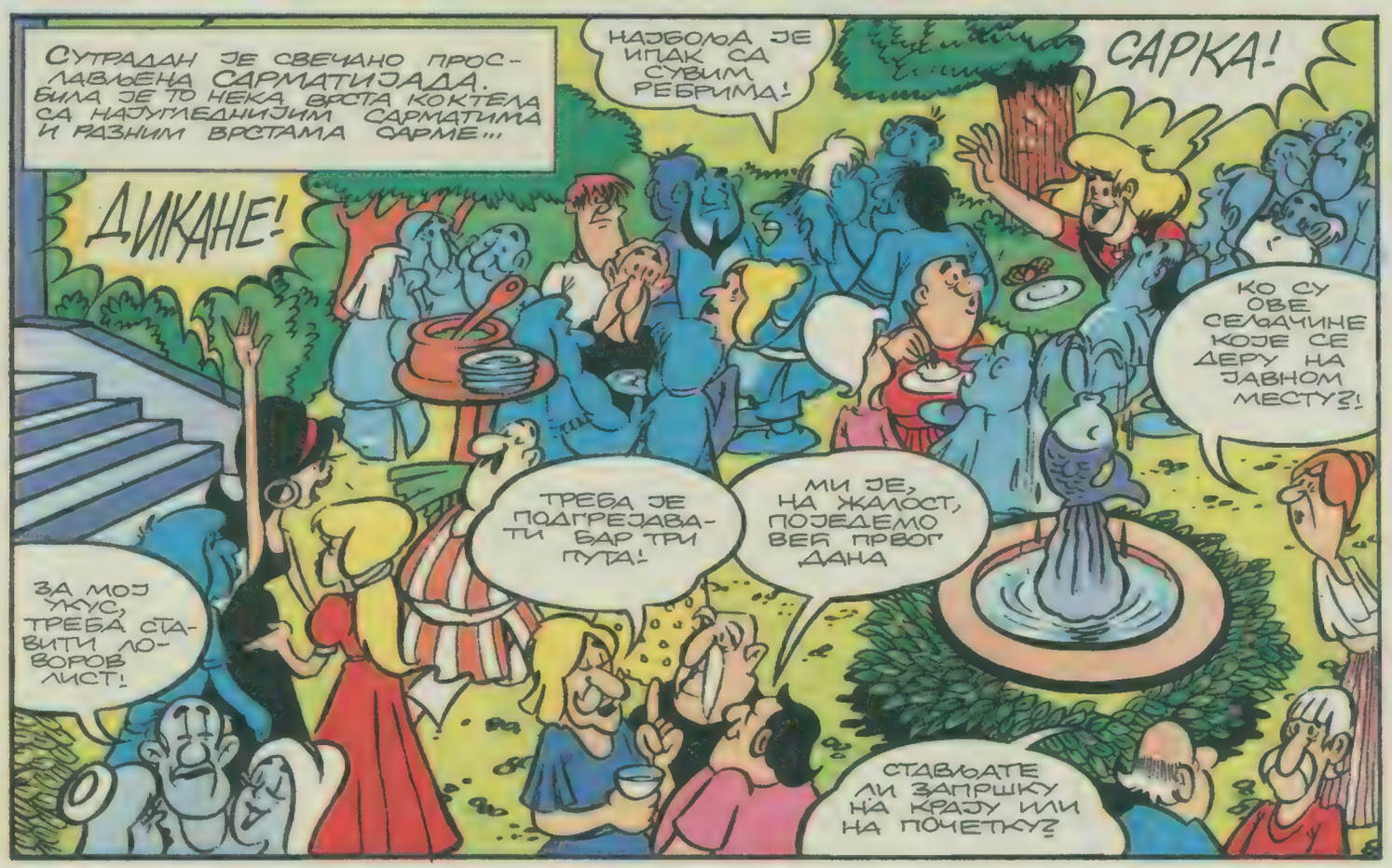
СУТРАДАН ЈЕ СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕНА САРМАТИЈАДА. БИЛА ЈЕ ТО НЕКА ВРСТА КОКТЕЛА СА НАЈУГЛЕДНИЈИМ САРМАТИМА И РАЗНИМ ВРСТАМА САРМЕ...
НАЈБОЉА ЈЕ ИПАК СА СУВИМ РЕБРИМА!
САРКА!
ДИКАНЕ!
КО СУ ОВЕ СЕЉАЧИНЕ КОЈЕ СЕ ДЕРУ НА ЈАВНОМ МЕСТУ?!
ТРЕБА ЈЕ ПОДГРЕЈАВАТИ БАР ТРИ ПУТА!
МИ ЈЕ, НА ЖАЛОСТ, ПОЈЕДЕМО ВЕЋ ПРВОГ ДАНА
ЗА МОЈ УКУС, ТРЕБА СТАВИТИ ЛОВОРОВ ЛИСТ!
СТАВЉАТЕ ЛИ ЗАПРШКУ НА КРАЈУ ИЛИ НА ПОЧЕТКУ?

А ШТА ВИ ОВДЕ РАДИТЕ, САРКА? ЗАР СЕ НИСТЕ УДАЛИ?
НЕ, НИСАМ СЕ УДАЛА! ЗНАТЕ, ДИКАНЕ, БРАК ЈЕ ВЕЛИКО РОПСТВО ЗА ЖЕНЕ У ОВОМ НАШЕМ ШЕСТОМ ВЕКУ... АЛИ ЗА ВАС БИХ СЕ УДАЛА!
ОВО ЈЕ КАО У ПРИЧИ! ЈА САМ ШПИЈУНКА, А ДИКАН, У КОГА САМ ЗАЉУБЉЕНА, ТРЕБА ДА МЕ ЛОВИ!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ДОК СУ САРМАТИ ЈЕЛИ САРМУ, А ДИКАН ПАСКАО СА САРКОМ, ИЗНАД ДВОРСКОГ ПАРКА ЧУО СЕ НЕКАКАВ ФИЈУК...

ФИЈУУУУ!

НЕКО ЛЕТИ ИЗНАД НАС!

ЛЕТЕЋИ ЧОВЕК!

ПАДС!

ПАО ЈЕ У РЕКУ!

МОЖДА ЈЕ БИЉЕ СА ДРУГЕ ПЛАНЕТЕ!

ПОЛА САТА КАСНИЈЕ...

ЕВО ГА ОПЕТ!

ОВАЈ ПУТ ЋУ ГА ЗАУСТАВИТИ!

ФИЈУУ!

ЗВУУУ!

МАМА!

ОБОРЕН ЈЕ! БРАВО, ДИКАНЕ!

ПАДЕ У БАЗЕН ЗА ВАТЕРПОЛО!

ПЉУС!

КО СИ ТИ И КАКО МОЖЕШ ДА ЛЕТИШ?

СМИЛУЈТЕ СЕ! ЈА НЕ МОГУ ДА ЛЕТИМ ВЕЋ МЕ КАТАПУЛТИРАЈУ!

КО ТЕ КАТАПУЛТИРА И ЗАШТО?

ЈА САМ НАЈВЕЋИ ЖИВИ СЛИКАР СВЕТА, ЗОВАНИ ФРЕСКОБАЛДИ! ПОЗВАН САМ ИЗ ФИРЕНЦЕ У ВИЗАНТИЈУ ДА СЛИКАМ ФРЕСКЕ АЛИ...

...ГЕНЕРАЛ ЖБИРОС ДОВЕО МЕ ЈЕ ОВДЕ СИЛОМ ДА МУ ИЗ ВАЗДУХА НАЦРТАМ ВАША ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРАВЉЕЊЕ САРМЕ!

ЗНАЧИ, ТАЈ ШЕФ ВИЗАНТИЈСКИХ ШПИЈУНА ЈОШ НЕ МИРУЈЕ!

МОРАМ МУ РЕЋИ ШТА ЈА ОВДЕ РАДИМ!

ДИКАНЕ, ПРОШЕТАЈМО МАЛО!

...И ТАКО САМ ДОШЛА ДО ФОРМУЛЕ!

ТРЕБАЛО БИ ДА ВАС СМЕСТА УХАПСИМ, АЛИ ЈА ВАС МНОГО ВОЛИМ!

И ЈА ВОЛИМ ВАС, ДИКАНЕ! АКО СЕ ВРАТИМ БЕЗ ФОРМУЛЕ, ОБЕСИЋЕ МЕ! ЗАТО ПРЕДЛАЖЕМ ДА СЕ ВЕНЧАМО, ПУСТИМО СВЕ И БЕЖИМО У СВЕТ!

НАШАО САМ СЕ У БЕЗИЗЛАЗНОЈ СИТУАЦИЈИ!

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ГЛЕ, ГЛЕ! ГДЕ СТЕ СЕ ВАС ДВОЈЕ САКРИЛИ!
ТО ЈЕ ВЕЛИКИ ИЗУМ, ТАЈ ВАШ БРКОШТРЦ! СВИ МИ ГА ТРАЖЕ! НАМА САРМАТИМА ЈЕ, ЗНАТЕ, ИЗВИНИТЕ, ВРЛО ВАЖНО КАКО НАМ СТОЈЕ БРКОВИ! МОГУ ЛИ ДОБИТИ ЈОШ КОЈУ БОЦУ БРКОШТРЦА?
ЈАКОТА, ОД ГОСПОЂЕ САРКЕ ДОБИЛА САМ ОНАЈ СПРЕЈ ДА ТИ БРКОВИ ОПЕТ ЧВРСТО СТОЈЕ!

ИМА ТУ ЈЕДАН ПРОБЛЕМ!
КОЈИ?
МИ СМО ПРЕКИНУЛИ ТРГОВИНСКЕ ВЕЗЕ СА ВИЗАНТИЈОМ! ЗАШТО ИХ ОПЕТ НЕ УСПОСТАВИМО? ОНИ НАМА БРКОШТРЦ, И ДРУГЕ СПРЕЈОВЕ, А МИ ЊИМА НАШУ САРМУ!

ТО ЈЕ ПАМЕТНО! ЗАШТО ДА ЖИВИМО БЕЗ СПРЕЈОВА? АЛИ ДА ПОДИГНЕМО ЦЕНУ НАШОЈ САРМИ, ЈЕР СМО ЈЕ РАНИЈЕ ИЗВОЗИЛИ ЗА БЕСЦЕЊЕ!
ГАРАНТУЈЕМ ВАМ 100% ВЕЋУ ЦЕНУ САМО ДА ИСПОРУКА БУДЕ ПРОМПТНА*!

ОНДА ЈЕ СВЕ ДОГОВОРЕНО! ОДМАХ ДА НАС ШАЉЕМО ПРВЕ ЦИСТЕРНЕ СА САРМОМ!
А ЈА ИДЕМ ОДМАХ У КОНСТАНТИНОПОЉ ДА ОРГАНИЗУЈЕМ СЛАЊЕ СПРЕЈОВА!
ПЉАС!

* ГЛУП СТРАНИ ИЗРАЗ

ДИКАНЕ, МОРАМО СЕ РАСТАТИ! ОВО ЈЕ НАЈВЕЋИ ТРГОВАЧКИ УГОВОР ОВОГА ВЕКА! АЛИ ВРАТИЋУ СЕ ОВАМО КАО АМБАСАДОРКА!
РАЗУМЕМ ШТА ЈЕ МЕНАЏЕРСКА БОЛЕСТ!
ГДЕ БУ ЈА ДОТАД БИТИ?

ПОШТО ЈЕ ЗАКЉУЧЕН МИР, ВРАТИТЕ МИ МОЈЕ ШПИЈУНЕ!
А ВИ СТЕ, ЗНАЧИ, ШЕФ ШПИЈУНА?! ВРАТИЋЕМО ИХ, АЛИ ЗАДРЖАЋЕМО ФРЕСКОБАЛДИЈА ДА НАМ НАСЛИКА, И ТО О ВАШЕМ ТРОШКУ, ФРЕСКУ О ОВОМ МЕЂУНАРОДНОМ ДОГАЂАЈУ!

ДА МИ ВРАТИТЕ МОЈУ ЖЕНУ! ОНУ ОНУ ДРУГУ!
КО ЈЕ САД ОВАЈ?
ТО ЈЕ ЈАДНИ КРАКОТА! УЛЕПШАЛИ СУ МУ ТОБОЖЕ, ЖЕНУ, АЛИ ТО ЈЕ БИЛА У СТВАРИ ДРУГА ЖЕНА КОЈУ СУ МУ ПОСЛАЛИ! САД СУ МУ ВРАТИЛИ ЊЕГОВУ ПРАВУ ЖЕНУ!

КРАЈ

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЧЕКОВНИ РАЧУН БРОЈ 53.002

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1 ДИНАР

ИЗЛАЗИ УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ГОДИНА I — БРОЈ 22 — понед. 12 мај 1939

Мики Маус и његови другови

ШИЉИНЕ УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Текст и цртежи од Волта Дизнија

ЛЕПО ЈЕ ОД ТЕБЕ ШТО ХОЋЕШ ДА МИ ПОМОГНЕШ! ОВАЈ ОЛУК ЈЕ ВЕЋ СЕДАМ ГОДИНА ПОКВАРЕН!
ХЕЈ, ШИЉО! ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
КРЦ!
ШИЉО, БРЖЕ ПОТРАЖИ НЕКЕ ДРУГЕ ЛЕСТВИЦЕ
ИДЕМ! ЕВО МЕ БРЗО НАТРАГ!
ЗДРАВО, ШИЉО! ДОНОСИМ ТИ ЈЕДАН ПАКЕТ!
ОЗБИЉНО? ПАКЕТ? ЗА МЕНЕ? МОРА ДА ЈЕ НЕКО ПОМИСЛИО ДА МИ ЈЕ РОЂЕНДАН!
ГЛЕ! КЊИГА СА УКРШТЕНИМ РЕЧИМА! ФИНА СТВАР!
ХМ-М! НИКАД СЕ НИСАМ БАВИО РЕШАВАЊЕМ РЕБУСА! ИЗГЛЕДА ЗАНИМЉИВО!
ЧЕКАЈ ДА СЕ СЕТИМ! ДУГОУХА ЖИВОТИЊА ОД СЕДАМ СЛОВА... ПРВО СЛОВО ЈЕ „М“; А ПОСЛЕДЊЕ „Ц“... ХМ... МОЉАЦ, НИЈЕ... НЕМА ДУГАЧКЕ УШИ...
ЗА ИМЕ БОЖЈЕ! ГДЕ ЛИ ЈЕ ТАЈ ЛУДАК! ВЕЋ ПОЛА САТА ВИСИМ О ОВОМ ОЛУКУ!
ХЕЈ, МИКИ! ДА ЛИ ЗНАШ НЕКУ РЕЧ ОД СЕДАМ СЛОВА КОЈА ЗНАЧИ...
ШИЉО, ТИ СИ...
НАЈОБИЧНИЈИ...
...МАГАРАЦ!
ХВАЛА, МИКИ! ТАКО ЈЕ... ТУ РЕЧ САМ ТРАЖИО!
Walt Disney Enterprises. World rights reserved.
WALT DISNEY

ЧАРЛС СИЛСФИЛД

БЕЛА РУЖА

Садржај ранијих наставака: Почетком прошлог века крчму близу реке Кузе у Америци држи капетан Копленд. Индијански поглавица доноси његовој жени на чување једно бело дете Кад је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Бела Ружа — такво је име она добила — другује с поглавичином ћерком, која се зове Канондах. Оне налазе у шуми једног младића, настрадалог у борби са алигатором. Младић вели да је британски поморски капетан који је побегао од гусара. Канондах међутим сумња да је он амерички шпијун. Млади Енглез је прездравио и одлази. Гусар Лафит, кога Индијанци називају поглавицом Сланог Језера, примећује да су они охладнели према њему и да га не сматрају више својим пријатељем.

Ако се поглавица Сланог Језера нађе у рату, онда ће он знати да дочека своје непријатеље!

— То сте паметно рекли — одговори гусар.

— Мој брат је гладан — рече Мико показујући руком на јело које је Канондах у томе тренутку унела у собу.

— Вратићу се одмах! Дужност је сада преча!

Са тим речима гусар је изишао из колибе и са својим људима одјурио на обалу.

— Је ли се што десило, поручниче? — запита он једног од својих људи кога затече на обали.

— Тако мало, капетане — одговори овај — да бих могао да посумњам да се налазимо у насељу Мика. Шта то треба да значи, капетане?

— Исто то сам хтео и ја вас да питам — одговори Лафит мрзодно.

— Иначе је овде увек прави вашар. Цело насеље је излазило на обалу да нас поздрави. А данас не видех ниједног човека!

— Колико људи имамо тамо, на Сабинском Језеру?

— Тридесет — гласно је одговор.

— Џекоб и Џорџ — наређивао је гусар — нека пођу у малом кајаку до њих и нека им саопште да одмах дођу овамо. Сви људи треба да буду добро наоружани пушкама, пиштољима, бајонетима и ножевима. Сви нека се искрцају две миље ниже насеља и нека ту сачекају даљу наредбу.

— Разумем, капетане!

— Млади Енглез је био овде.

— Знам, капетане!

— И старац га је пустио!

— Па и ви сте то исто учинили, капетане, са његовим друговима. Ја их на вашем месту не бих пустио...

— Поручниче Клоро — узврати Лафит подругљиво — да не мислите, можда, да је требало да ону петорицу метнемо у саламуру? А онај младић који је био овде направио је читаву збрку. Изгледа ми да су се старцу после његове посете отвориле очи и он сада настоји да се отресе нашег пријатељства.

— Уф, па он нам сада није баш тако ни потребан. То би могло само да буде разлог да нашим људима дамо који сат одмора...

Презриви поглед капетана пресекао је поручника.

— Тих неколико часова платили бисмо скупо, господине поручниче! Ви знате да ја мрзим глупе шале. А сада хајдемо да нешто поједемо — додаде Лафит љубазније. — Наредите да донесу вина, поручниче!

Поручник је дозвао једног од веслача и наредио му да понесе неколико боца вина. Затим сва тројица пођоше према Миковој колиби.

— Држите се добро и не допустите да неку промену примете на вама — добацио је Лафит успут поручнику. — Мораћемо да прокљувимо шта старац смера.

Пред вратима колибе поручник узе вино од веслача, а затим он и његов капетан уђоше у колибу. Сви беху поседали за низак сто на коме се пушио лепо испечен велики комад бивољег меса.

— Надам се да нећете одбити да се куцнете са мном — рече Лафит сипајући вино у чаше и пружајући једну поглавици.

— Мико није жедан — одговори поглавица хладно.

— Мислим да би био ред да попијете једну чашу у здравље свога госта! У противном случају морао бих још ове ноћи да одем одавде. Мој понос је увређен!

— Мој брат — одговори поглавица — дуго је времена заваравао око Миково. Али најзад му их је Велики Дух отворио, да би себе и свој народ сачувао од срамоте.

И Мико поче да држи дуг говор у коме је покушао да објасни гусару узвишену традицију племена Окони.

— Погледај — рече Мико показујући руком на месец — та велика светлост осветљава обале ове реке, а у исто време и села белих људи. Ту светлост није начинио ни поглавица Сланог Језера ни Мико племена Окони. Њу је створио Велики Дух. А одande — Мико показа у правцу где се налазило гробље — допире овамо дах мојих предака. Велики Дух обојио је кожу Микову црвеном, а кожу његових непријатеља белом бојом. Он је њима дао два различита језика и они се не разумеју. Али Велики Дух разуме и једне и друге и услишује молбе како белих тако и црвених људи...

Мико заћута неколико тренутака. Затим се диже са свога места и настави:

— Мико племена Окони прочитао је књигу вашег живота, научио је ваша слова када је још био млад. И та ваша књига каже оно исто што су и мени говорили моји претци: да живе Велики Дух и Велики Отац... Мика је његов народ послао Великом Оцу белога народа. И када сам са осталим поглавицама дошао у села где су се бели људи клањали Свемогућем Духу у огромним црквама, учинило ми се да су и бели људи поштени. Ја сам се с њима спријатељио и они су примили мене и моје људе као своју браћу. Разговарао сам тада са Великим Оцем. Погледај, ово сам добио од њега — Мико показа Лафиту једну медаљу са ликом Вашингтоновим. — Питао сам тада Великог Оца, који је био храбар ратник и паметан човек, да ли он верује у Великог Духа и он ми рече да верује. Он ми је чак рекао и то да је Велики Дух исти коме се и ми Индијанци клањамо. То су биле речи највећег и најправичнијег Оца кога су бели људи икада имали... Враћајући се кући, ја и моји људи пролазили смо кроз села белих људи у којима су биле цркве. У свима тим селима примали су нас као своју браћу. Али, доцније, пролазећи кроз насеља белих у којима није било цркава, погледи белих људи постајали су све мрачнији. Ја сам се уверио да се ти људи не клањају Великом Духу и да зато нису били добри људи. А и ти исмеваш Великога Духа! Зар један такав човек може да буде мој пријатељ? Одлази! — узвикну Мико у заносу, окрећући се од гусара са гађењем. — Ти си опак човек! Дружећи се с тобом ја и мој народ изгубили бисмо и последњу наду.

— Лаку ноћ вам желим — рече гусар зевајући. — Заиста је велика штета што нисте постали свештеник, методистички проповедник.

Гусар и његов поручник дигоше се и напустише колибу поглавице. Мрачан, замишљен, поглед Миков дуго је још био управљен према вратима кроз која су се гусари изгубили...

XIV.

Капетане! Нека необична живост примећује се у селу! — тим речима пробудио је поручник свога вођу који је тврдо спавао у колиби коју му је био поклонио Мико.

— Каква живост?

— Индијанци скачу и трче као да је сам ђаво ушао у њих. Они скупљају намирнице и оружје. Цело је насеље на ногама.

Морски гусар дигао се као опарен и брзо обукао капут.

— Покушајте да сазнате нешто детаљније о томе шта Индијанци смерају. Ако опазите нешто сумњиво, надам се да знате шта вам ваља чинити.

— Разумем, капетане!

Лафит је затекао Мика пред вратима његове колибе. На поздрав гусарев одговорио је много срдачније но када је гусар са својим људима био дошао у насеље. Ипак се гусару учинило да је поглавица постајао све немирнији, што је много отскакало од равнодушности којом се дотада увек нарочито одликовао. Пре него што је почео разговор, Мико је још једном истрчао испред врата и неколико минута пажљиво ослушкивао у правцу реке.

Одједном, док је Мико био још испред врата, нека неописива вика обузе цело насеље. Изгледало је као да се цело насеље побунило. Иза сваког жбуна, иза сваког дрвета, иза сваке колибе искакаху људи, жене и деца и трчаху према збориштu на које је и Мико одмах отрчао.

На супротној обали било је тридесет Индијанаца на коњима. Они су узалуд тражили у реци газ по коме би могли на својим коњима да пређу на ову страну. Најзад се ипак реше да на коњима препливају реку.

Када је видео шта се дешава, потрчао је на обалу и гусар.

— Само да ми је десет добрих пушака — пиштао је он кроз зубе. — То су Индијанци Куманчи. Они су гори од ђавола!

Дотле, гости на коњима већ су били препливали реку и у галопу, држећи се чврсто и вешто на коњима, упадоше у насеље. Њихов предводник стигао је неких десетак корака испред збориштa и ту се заустави испред групе Индијанаца племена Окони.

— Велики поглавица племена Куманчи нека ми је добродошао! — рече Мико свечано.

Млади Индијанац, предводник јахача, скочи из седла и са десном шаком дигнутом увис приближи се Мику, поклони се дубоко, дохвати старчеву руку и положи је на своје теме.

После овог чудног поздрава млади поглавица је стао крај Мика који је у томе тренутку био непомичан као неко старо, велико стабло. Поглавица племена Куманчи имао је на глави индијански украо од шареног перја. Чело му је било повијено, а груди му је покривао грудњак од крзна плавих лисица. Преко леђа његових висило је крзно партнера које је златним каишима било завезано око рамена. Нож од сувог злата заденуо је за појас. Његова кратка пушка и дуго копље са коњским репом на врху претстављали су тако умешнички израђено оружје какво се не може често да види.

Слично одевена и наоружана била су још четворица његових људи. Они су имали дугу косу, која је падала са стране и покривала оба образа. Око врата њихових коња висио је по један ласо којим мексикански Индијанци у дивљем галопу хватају своје непријатеље, биволе и коње.

Остали у овој малој групи били су обични Индијанци. Главе су им биле избријане, само је на темену био остављен један дуг прамен косе, брижљиво уплетен у кику. Преко рамена пребацили су биволье коже црвено обојене. Половина њих носила је пиштоље и пушке. Сви су имали по једно копље, по један дуг нож и по једну секирицу. Сви су били добро развијени и снажни људи, поред којих су Окони са својим мршавим рукама и уским раменима изгледали као деца.

— Да ли је велики Ел Сол размишљао о поруци коју му је Мико послао по свом тркачу? — упитао је Мико свога госта.

— Донео сам собом отворене уши и широко срце — одговори млади поглавица достојанствено.

После ових речи сви присутни ућуте у колибу испред које се налазило збориште.

Гусари су за то време лежали на обали док је њихов капетан шетао тамо-амо.

Био је прошао отприлике један пун сат. И тада одједном изиђе из колибе Мико и брзим корацима пође према обали. Чим је гусарски вођа приметно Мика, одмах је застао.

— Поглавице великих људи саветовале су се — рече Мико гусару. — Хоће ли поглавица Сланог Језера да пође сада са мном и да саслуша њихову одлуку?

Гусар је климнуо главом у знак да нема ништа против тога предлога. Поред искупљеног народа, обојица ућуте у колибу за већања. Мико очима показа гусару једно празно место на које овај одмах седе. Неколико минута није нико проговорио ни речи. Најзад поче Мико свечаним гласом:

— Поглавицо Сланог Језера! Прошле су две пуне године откако смо ја и мој народ ловили за тебе и теби давали сав плод са наших њива.

— Све то је било плаћено, ако допустите да вам скренем пажњу — одговори гусар заједљиво.

Индијанци су седели непомично на својим местима. Само је Ел Сол био дигао главу и погледао говорника радознало испитивачким очима.

— Мико племена Окони — настави поглавица у истом хладном тону — не може више да лови за Лафита и његове људе.

— Другим речима — прекиде га гусар — ви се одричете побратимства са мном! Шта је разлог томе?

— Поглавица Сланог Језера — настави Мико — воли да потегне руку за оним што није његова својина. Он никад неће научити да се с малим задовољи.

Гусар се смејао пркосно. Али то ни најмање није утицало на поглавицу који је наставио:

— Ја говорим само оно што твоји пријатељи и непријатељи кажу. Погледај овај лист — рече Мико и извади иза појаса потерницу коју је Ел Сол био собом донео. — Отац белих људи обећао је за твоју главу много, много долара. Он те ту назива лоповом.

Са дипломатском равнодушношћу Лафит је слушао поглавичине речи. Његово је лице и даље остало непомично када је рекао:

— Тај један комадић папира даје вам могућности да ви те доларе зарадите! Зар је вама стало до тих тричавих пет стотина долара? Ако је тако, онда вам ја дајем хиљаду... две хиљаде... десет хиљада...

(Наставиће се)

Паја обучава Боливара

БИМ И БУМ

МИСЛИ ДА ЈЕ НАПРАВИО ДОБРУ ШАЛУ КАД МИ ЈЕ ПОДВАЛИО С ОНИМ ЛОНЦИМА! АЛИ САД ЋУ ЈА ЊЕМУ ДА ПОКАЖЕМ!

ЈЕ Л' ТЕ, ЛЕНО, ЗАР НИЈЕ ЧУДНО ДА ИМАМ ТАКО ГЛУПОГ БРАТА!

ЈАО!

ЗНАТЕ, ЛЕНО, КАД САМО ПОМИСЛИМ ДА ВАС ЈЕ МОЈ ГЛУПИ БРАТ ОСТАВИО САМУ У ЧАМЦУ, ДОЂЕ МИ ДА СЕ НАЈУТИМ НА ЊЕГА!

ДА ОН ИМА НЕШТО МОЈУ СНАГУ И ИНТЕЛИГЕНЦИЈУ, БИО БИ СЈАЈАН ДЕЧКО! ОВАКО...

НИЈЕ РЂАВ, АЛИ ЈЕ МНОГО ГЛУП!

ХИ! ХИ!

КАО ДА МИ НИЈЕ БРАТ!

У ПОМОЋ!

ПЛАТИЋЕШ МИ ЗА ОВО!

ПАЗИ ГА КАКО ВИСИ КАО КОБАСИЦА

ЗНАТЕ, ЛЕНО! КАД ЈЕ МОЈ БРАТ БИО МАЛИ, ОН ЈЕ ЧЕСТО УДАРАО ГЛАВОМ О ПОД И ЗАТО НИЈЕ ТОЛИКО ПАМЕТАН КАО ЈА!

ХОДИ ОВАМО, ДА МИ ТО КАЖЕШ!

ХИ! ХИ! АЛА СТЕ ВИ СМЕШНИ!

НАСТАВИЋЕ СЕ

АРТИЋИ МИЋА

МАТО! ТАЈ ПАС МОРА ОДМАХ У ШТЕНАРУ! ПУН ЈЕ БУВА

ЈА НЕМАМ БРАТА

НОВА ТЕОРИЈА О ПОСТАНКУ ЗЕМЉЕ

ПРЕ 2.000,000.000 ГОДИНА, ИЗ ВЕЛИЧАНСТВЕНЕ СВЕМИРСКЕ ДРАМЕ, РОДИЛА СЕ НАША ЗЕМЉА

Да ли су били један или два родитеља? — Због чега није могла да се одржи Лапласова теорија? — Нова теорија ерупције и теорија „цигаре"

У Америци су научници успели да конструишу један планетариум у ком ће покушати да прикажу један драматичан догађај који се у огромно давно време одиграо у Свемиру — „Рођење Земље".

— Пошто тада још није било — новинара, да о том догађају направе извештај, — шаљемо се један астроном показујући планетаријум претставницима штампе, — мораћемо у многоме да се послужимо маштом, да бисмо себи дочарали слику овог величанственог и, несумњиво, срећног догађаја — рођења наше „мајчице" Земље.

Један, астроном са својим телескопом, геолог са будаком, физичар спектроскопом, математичар једначинама и, у повезаности свих ових настојања, космогонист са својим домишљањем, успели су да бар делимично реконструишу ово [illegible].

Земљина — крштеница

Иако наша Земља нема — писане крштенице, можемо ипак са прилично тачности да

Теорија ерупције: пролазна Звезда изазвала је експлозију на Сунцу

утврдимо (1) време рођења и (2) бар једног њеног родитеља.

Што се тиче старости Земље можемо лако да се снађемо. То је постало могућно јер је у XX веку наука пронашла шта се догађа са радиоактивним материјама. Метал уранијум, данас веома редак, има својство да се непрестано растварa у лакши радијум. А радијум, пошто у извесном краћем циклусу времена избаци своје карактеристичне зраке, неизбежно прелази у једну врсту олова. Све се ово збива у временски тачно одређеним роковима. На тај начин, научник је у стању да каже колико је стара једна стена према проценту урана и олова који она садржи.

Радећи овим методом геолози су се сагласили да Земља може да буде стара око 2.000,000.000 (две хиљаде милиона или две милијарде) година. Прва цифра („2") није тако сигурна; може да буде за коју милијарду већа или за део милијарде мања, али је тачно израчунато да број година наше Земље мора садржати девет нула.

Али, ко су јој родитељи?

Толико о старости Земље. А шта је (тако треба да се питамо при састављању сваке ралане крштенице) са њеним родитељима? Ко су они?

Општа је претпоставка, да је наша Земља чедо Сунца које још увек, као добар родитељ, храни своју децу — планете — неизмерним калоријама топлине, светлости и осталим облицима таласне енергије и држи их на окупу невидљивим везама „љубави" — силом гравитације.

Који су, међутим, докази да је Земља потекла од Сунца?

Општа је научна претпоставка да је Земља „рођена" од Сунца". Међутим, о начину како је до тога дошло научници се не слажу и постављају ове четири различите теорије: 1) Теорију свемирске маглине, 2) Теорију судара, 3) Теорију плиме („цигаре") и 4) Теорију ерупције. У овом чланку приказане су све ове теорије у сажетом и лако схватљивом облику.

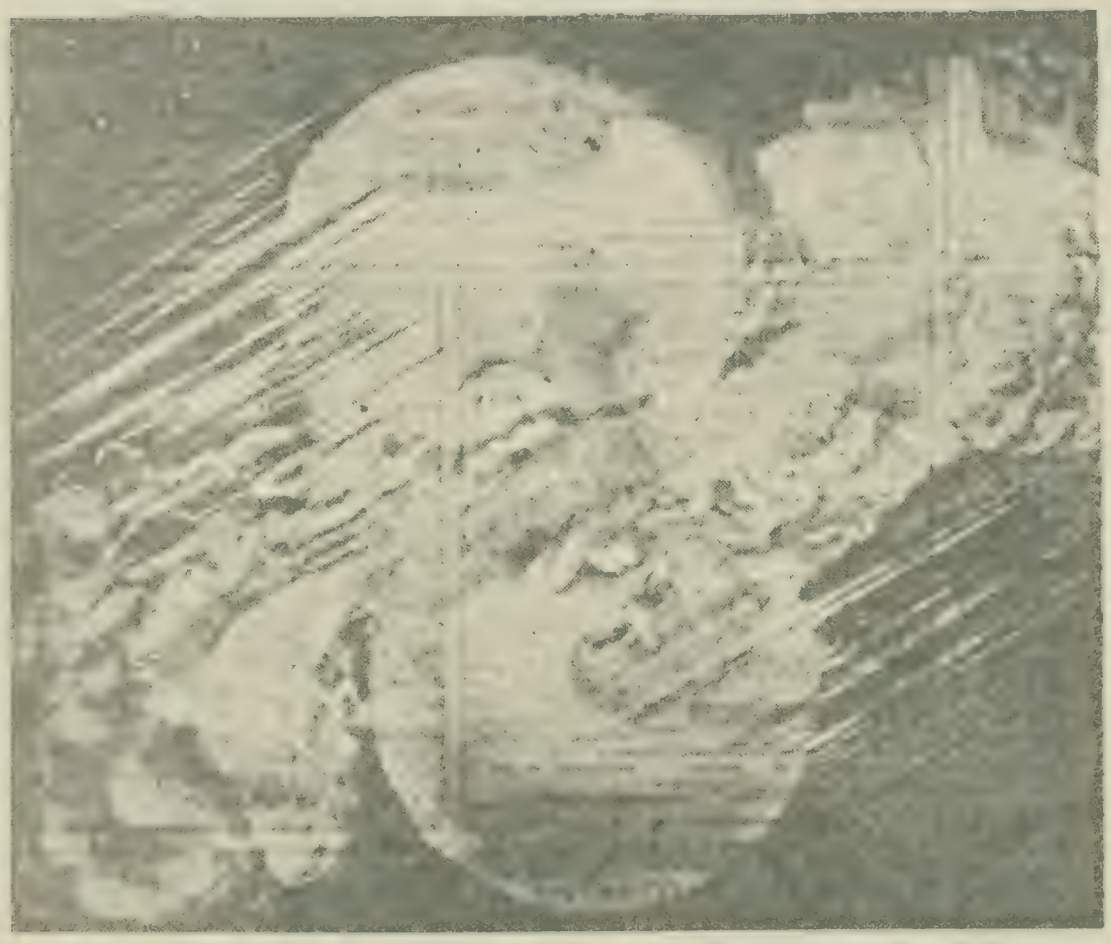

Теорија судара: из „трескотина" развио се касније сунчани систем.

Пре свега, ту је очигледност близине. Кад приметимо неку квочку прелази преко пута и за њом иде јато пилића, ми нећемо, зар не, рећи да су то пилићи управо ове квочке. Нарочито, ако на километре наоколо нема друге квочке.

Али, сама очигледност, наравно, још није доказ. А тај доказ дала нам је физика својом спектралном анализом, кад је белу боју сунчане светлости разбила на „дугу". Високим температурама, које се постижу силним електричним током, наука је успела да и овде, на Земљи, поједине елементе усија до оне мере како сијају на површини и у атмосфери Сунца. Сваки елемент даје у спектру своју оштрим линијама омеђену боју, и то тако сигурно као што је ван сваке сумње отисак прстију при утврђивању идентитета једног човека. (Не постоје на свету два човека са истим линијама на прстима!).

И шта се видело? Видело се, да је Сунце састављено од свих оних елемената које налазимо и на Земљи! Један, настала је једна забуна. Сунчев спектар показивао је извесне линије које се на Земљи није могао да нађе одговарајући елемент. Тај елемент су назвали хелиум (према грчкој речи „хелиум" = Сунце). Међутим, доцније је и на Земљи нађен тај исти елемент, други по реду најлакши гас (којим се, на пример, пуне балони). И не само то да су на Земљи нађени они исти елементи из којих се састоји Сунце, него им је и међусобни однос, размера, на Земљи иста као и на Сунцу! Уколико у том погледу постоји разлика, она се објашњава околношћу што је Сунчева атмосфера далеко богатија гасовима од наше. Много је, наиме, од своје атмосфере Земља изгубила док је била усијана и доцније, пошто је њена маса мања, дакле и сила теже слабија, па није могла да задржи све гасове. (Месец који је још мањи од Земље није могао да задржи ништа, и он је потпуно изгубио свој атмосферски омот).

Теорија једног родитеља: свет је настао из свемирске маглине

Како је Лаплас замишљао постанак Сунчеве породице?

Али ако је Сунце, по својој огромној маси, у стању да тако чврсто веже уз се своју атмосферу усијаних гасова, како је могло онда да се догоди да је морало дати од себе толику масу своје материје, од које су настале планете, међу којима и наша Земља? Која је то сила посредовала да је могло доћи до „срећног догађаја" пре две милијарде година?

Све до године 1900 астрономи су сматрали, да су планете „одлетеле" од Сунца услед дејства центрифугалне силе — исте оне силе која чини да, на пример, блато отпада са точкова бицикла или кола у покрету. То је, у суштини, чувена Кант-Лапласова теорија о постанку нашег сунчаног система.

Постојало је, по њој, једно „над-Сунце" од разређеног гаса, толико огромно да је обухватало и прехватало цео свемирски простор, који данас запрема Сунце са свих својих девет планета. Ова колосална свемирска „потача" окретала се све брже око свог средишта, стезала се и постајала све гушћа. При извесној брзини окретања центрифугална сила на периферији ове гасовне маглине претегла је, постала је јача од гравитационе кохезије, то јест од оне силе којом се маса одржавала на окупу. Та да се од масе одвоји протон гасова који се после, сличним процесом, кондензовао у крајњу планету. Овакав процес

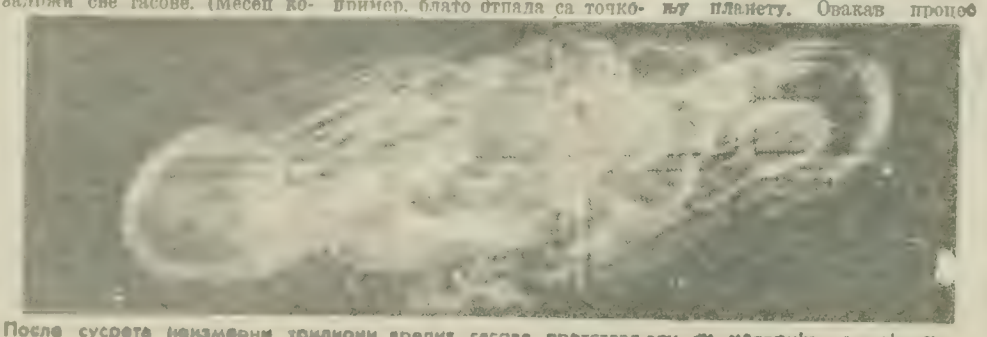

После сусрета неизмерни трилиони врелих гасова претстављали су материју из које су

несколико пута се понављао, док се средиште није згуснуло у све мању и компактнију масу — Сунце. Планете (некадашњи сплошни протенови који су се постепено одвајали и тако постајали гушћи) и даље су настављали да се обрћу око средишта, Сунца. Та је слика остала до наших дана, и планете су и сада задржале исто кретање око Сунца, од запада на исток.

По својој теорији, спољне планете (Плутон, Нептун, Уран, Сатурн и Јупитер) су старија браћа наше Земље у Сунчевој породици. Трећа је од најмлађих Земља, која се родила одмах после Марса (али је старија од Венере и Меркура, који су најмлађи чланови породице).

Моултон је оборио Лапласову теорију

Ова теорија француског научника о сунчаном систему као породици само са једним родитељем запала је, међутим, у математички процеп. Једна је њена тешкоћа у томе што се Сунце данас не окреће (око своје осе) оном брзином која би била довољна да објасни, ни после свих нужних коректура, вртоглаву брзину којом планете јуре око Сунца. (Наша Земља, на пример, мора да јури фантастичном брзином од 30.000 метара у секунди да би стигла да за 365¼ дана једанпут обиђе око Сунца!)

Године 1900 Американац Форист Реј Моултон, тада професор астрономије на универзитету у Чикагу, данас секретар Америчког друштва за унапређење науке, тачним рачунима оборио је Лапласову хипотезу, која се одржавала тамо од француске револуције. Конструктивни критичар, Моултон је заједно са својим колегом, геологом Т. С. Чемберленом, дао једну нову теорију о постанку Земље и осталих планета. Њу данас, у основи, са извесним изменама у појединостима које су учинили енглески научници сер Џејмс Џинс и Херолд Џефрис, усваја већи део научника. То је

Теорија о два родитеља Сунчеве породице

Једна путујућа Звезда дошла је у близину Сунца и после тога опет отишла и нестала међу милионима других сунаца у Млечном Путу (Кумовској Слами). Овај свемирски сусрет био је не само

плодоносан: све планете родиле су се одједанпут, тако да се може рећи да су: (1) Плутон, (2) Нептун, (3) Уран, (4) Сатурн, (5) Јупитер, (6) Марс, (7) Земља, (8) Венера и (9) Меркур не само браћа, него и — деветорке!

Како се догодио тај — и сувише „срећан догађај?"

Пре неколико милијарди година, кад Земље још није било, једна велика Звезда из далека сазвежђа све се брже приближавала нашем Сунцу. Најзад, она је пројурила поред Сунца веома близу, тако да је размак (ако га је и било) између њих био само неколико Сунчевих промера. Као последица гравитационог привлачења маса (1) једна „еруптија" са Сунца (тако објашњава Моултон), или (2) „талас плиме" (како мисли Џинс), или најзад (3) „трескотине" једног бочног судара (Џефрис) избиле су из Сунца безбројне трилионе тона врелих гасова у правцу пролазне Звезде.

Та материја врелих гасова, лебдећи неко време између обе звезде (нашег Сунца и овог „пролазника") претстављала је сирови материјал из кога је постала наша Земља и њене посестриме планете. Како је овај процес текао, о томе постоје две претпоставке. (1) Чемберлен и Моултон мисле да се маса коју је Сунце избацило еруптијом кондензовала најпре у мале чврсте фрагменте, који су се постепено сукобљавали и, спајајући се, претварали у све веће док најзад нису формирали девет планета. Мањи фрагменти (Месеци) наставили су да се окрећу око планета као што и данас видимо.

Теорија „цигаре"

Џинс и Џефриз са своје стране сматрају да су се Земља и планете родиле одмах „велике" из „цигаре", која се одвојила од Сунца услед гравитације пролазне Звезде. Испрва, оне су се кретале око Сунца у великим ексцентрич-

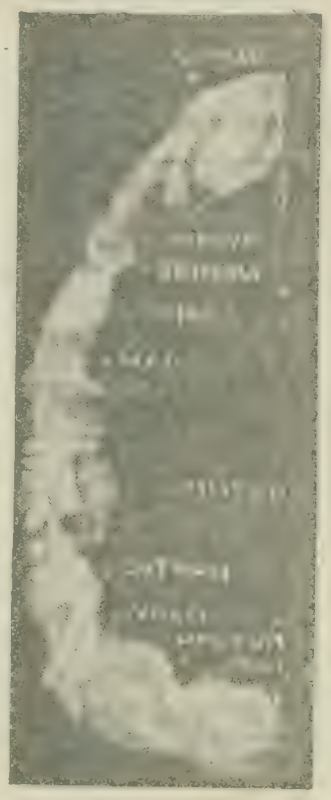

Теорија цигаре: једно огромно испупчење у форми цигаре пролазне Звезде извукла је из Сунца својом привлачном снагом

ним путањама, долазећи у велику близину Сунца. Ту се поновио пређашњи процес, само у мањој размери, па је са површине планете (које су још биле масе врелих гасова) Сунце својом снагом привлачења одвојило мање делове, од којих су постали Месеци. Ови сателити брзо су се хладили и, због своје мале масе, губили атмосферу.

Све ове теорије, разуме се, у току даљег развоја и напретка науке могу доживети [illegible]

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Садржај ранијих наставака: Једног дана 1690 године гусари, под командом гусарског капетана Тофета заузели су трговачки брод „Џеси", који је пловио Карибиским Морем, и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава заробљенике из затвора и они у једном чамцу беже на Корњачино Острво. Острво је пусто, али Грин на обали налази једно копље забодено у земљу.

НЕЋУ ИМ РЕЋИ НИРЕЧИ О ОНОМ КОПЉУ У ПЕСКУ! ХЕЈ, ЕВО ДОБРЕ ВЕЧЕРЕ, ПРИЈАТЕЉИ!
ГРИН ЈЕ ОТКРИО НЕКЕ ЗНАКЕ ПО КОЈИМА ЈЕ ЗАКЉУЧИО ДА УРОЂЕНИЦИ ПОСЕЋУЈУ КОРЊАЧИНО ОСТРВО...
ГОСПОДИНЕ ГРИНЕ, ЗАШТО СТЕ ТАКО ЋУТЉИВИ? ДА НИСТЕ ЗАБРИНУТИ ЗБОГ НЕКОГА?
ЈА? НЕ! ЈА... ЈА САМ БАШ РАЗМИШЉАО ДА ОДАВНО НИСАМ ТАКО ДОБРО ЈЕО КАО ДАНАС!
...И ЦЕЛОГ ДАНА ЈЕ МИСЛИО НА ТУ ОПАСНОСТ...
ХВАЛА ВАМ ГРИНЕ, НА ВАШОЈ ПАЖЊИ ПРЕМА МОЈОЈ ЋЕРЦИ И МЕНИ!
НИЈЕ ПОТРЕБНО ДА МИ ЗАХВАЉУЈЕТЕ.. ПОЂИТЕ САДА НА СПАВАЊЕ... ЈА ЋУ МАЛО ДА ПРОШЕТАМ, ПА ЋУ И ЈА НА ПОЧИНАК
АКО СУ УРОЂЕНИЦИ ВИДЕЛИ НАШУ ВАТРУ И АКО СУ ТО ДИВЉАЧКА ПЛЕМЕНА, МОРАЋЕМО СЕ БОРИТИ С ЊИМА!
ГРИНОВ ИЗГОВОР ДАЋЕ ДА ПРОШЕТА ПРЕ СПАВАЊА ПРЕТВОРИО СЕ У СТРАЖАРЕЊЕ...
МИЛО МИ ЈЕ ШТО СТЕ ДОБРО СПАВАЛИ... САД ИДЕМ ДА НАЂЕМ НЕШТО ЈАЈА ЗА ДОРУЧАК!
ЈАЈА? КАКВИХ ПТИЦА?
СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...
ЕВО
ИХ! НЕ ЗНАМ ДА ЛИ СУ ИМ ЈАЈА ДОБРА ЗА ЈЕЛО, АЛИ ЋУ ИПАК ПОТРАЖИТИ ЊИХОВА ГНЕЗДА!
У ИСТОМ ТРЕНУТКУ ПРИБЛИЖАВАО СЕ КОРЊАЧИНОМ ОСТРВУ ЈЕДАН ЧАМАЦ...
...У КОМЕ ЈЕ БИЛО НЕКОЛИКО ЦРВЕНОКОЖАЦА...
У ИДУЋЕМ БРОЈУ:
БЕКСТВО

2 ЗИМЕ ЈАВАНСКОГ МОРА

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ И ЛАУРА КРАНЦ СУ СТИГЛИ У СИНГАПУР.
А САД, ЗБОГОМ, ЛАУРА... НЕ БОЈТЕ СЕ АКО БУДЕТЕ ЧУЛИ ДА САМ НЕСТАО... ДА САМ УБИЈЕН... ЗНАЈТЕ ДА ЈА ВРЕДНО РАДИМ НА ТОЈ СТВАРИ!
ШТА?... ЗАР НЕЋЕТЕ ПРВО ДА СЕ САСТАНЕТЕ С МОЈИМ ОЦЕМ?
КАСНИЈЕ, МОЖДА... ПРВО ТРЕБА ДА СЕ ПОБРИНЕМ ЗА НЕШТО ДРУГО... ДОВИЂЕЊА...
ДОБРО... НЕКА БУДЕ КАКО ВИ КАЖЕТЕ... АКО ЖЕЛИТЕ ЈОШ НЕКО ОБАВЕШТЕЊЕ, САМО МЕ ЗОВНИТЕ...
У РЕДАКЦИЈИ ЈЕДНОГ ЛИСТА...
ШТА? ЈЕСТЕ ЛИ ПОЛУДЕЛИ? ЏИМ БРАДЛИ НЕСТАО? А КО ТО ГОВОРИ НА ТЕЛЕФОНУ?
ТО НИЈЕ НИ НАЈМАЊЕ ВАЖНО!
ЏИМ СЕ ПОВУКАО У СВОЈУ ХОТЕЛСКУ СОБУ..
СМИТЕРС НЕМА МНОГО НОВАЦА ...БРАНТ ЈЕ ИМУЋАН И ЧУДНО ЈЕ ДА ЊЕГА „ДУХ" ДОСАД НИЈЕ НАПАО... КРАНЦ И ВОНГ СУ НАЈВИШЕ СТРАДАЛИ...
НАЈБОЉЕ ЋЕ БИТИ АКО ЈА „НЕСТАНЕМ"
ЛАУРА ЈЕ ДОШЛА У КАНЦЕЛАРИЈУ СВОГА ОЦА...
АЛИ ОЧЕ! САДА ЈЕ ОВДЕ ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ!
ПА ШТА? ШТА БИ НАМ ОН САДА МОГАО ПОМОЋИ? МИ СМО ПОТПУНО ПРОПАЛИ... „ДУХ" ЈЕ НОЋАС ПОТОПИО МОЈ НАЈНОВИЈИ БРОД!

У ИДУЋЕМ „РОЊА ЏИМ ПОЧИЊЕ ПОСЛО

КАУБОЈ РЕД

НЕ СЛУТЕЋИ ДА ЈЕ НАСЕО ХЕНЛОНОВОЈ ЛУКАВОЈ ПРЕВАРИ У ПОГЛЕДУ ВРЕМЕНА РАЗБОЈНИЧКОГ НАПАДА НА ВИЛИСОВУ БАНКУ, РЕД РАЈДЕР ЈЕ ТАЧНО У ПОНОЋ УШАО У ВЕЋ ОПЉАЧКАНУ БАНКУ...

ЈЕСУ ЛИ ТО ИЗВРШИЛИ РАЗБОЈНИЦИ ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАМЕ!

ДА, РЕДЕ! КАЗАЛИ СУ МИ ДА СИ ИХ ТИ ПОСЛАО... ДА СИ ТИ ЈЕДАН ОД ЊИХ...

РЕД РАЈДЕР ЈЕ С РАЗБОЈНИЦИМА ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАМЕ У ВИЛИСОВОЈ БАНЦИ... ОНИ СУ ОПЉАЧКАЛИ БАНКУ И РАНИЛИ ЧИНОВНИКА!

УЗМИТЕ ОРУЖЈЕ, МОМЦИ! МОРАМО ДА УХВАТИМО РЕДА!

ОВО СИ ОДЛИЧНО ИЗВЕО, ХЕНЛОНЕ! УСПЕО СИ ДА БАЦИШ КРИВИЦУ НА РЕДА...

ДА! И САД ЋЕ РАЗЈАРЕНА МАСА ДА ГА ЛИНЧУЈЕ!

РЕДЕ! ЕЈС ХЕНЛОН ЈЕ КАЗАО ЉУДИМА ДА ТИ ПРИПАДАШ РАЗБОЈНИЦИМА ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАМЕ И ОНИ ДОЛАЗЕ ДА ТЕ ЛИНЧУЈУ...

А ОВАЈ ЧОВЕК ЈЕ УНЕСВЕСТИ!... КАКО ДА УБЕДИМ ОГОРЧЕНУ МАСУ?

ДА САМ КРИВ ЗА СВЕ ОВО, ЈЕР САМ ТИ КАЗАО ДА ДОЂЕШ ОВДЕ У ПОГРЕШНО ВРЕМЕ!

ВИЛИСОВА БАНКА

НИСИ ТИ КРИВ, ВЕЛИКИ ДАБРЕ! ХЕНЛОН ТЕ ЈЕ ПРЕВАРИО!

ЈА ЋУ ДА ИХ ЗАДРЖИМ ДОК ТИ ДОВЕДЕШ МОГА ГОЊА ГРОМА... БРЗО, ВЕЛИКИ ДАБРЕ!

КОВЧЕГ СА ЗЛАТОМ ЈЕ УКРАДЕН!

ТО ЈЕ ДЕЛО РЕДА РАЈДЕРА! УХВАТИМО ГА!

НАЗАД! ЈА САМ ОВДЕ ДОШ УВЕК ШЕРИФ И ЗНАЈТЕ...

„ДА МЕ НИКО НЕЋЕ СПРЕЋИТИ ДА ОДЕМ НА ЈЕДНО КРАТКО ОТСУСТВО!

ЗА ЊИМ! МОРАМО ДА ГА УХВАТИМО!

НАПРЕД, ГРОМЕ!

РЕД РАЈДЕР СЕ ПРОБИО КРОЗ ГУСТУ ГОМИЛУ ГРАЂАНА И НЕСТАО У ТАМНОЈ НОЋИ... ПОБЕГАО ЈЕ ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАМЕ ГДЕ ЈЕ ИСКРЕНО ЖЕЛЕО ДА ЗАВЕДЕ ПРАВДУ...

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: РЕД СЕ БРАЋА

ТАЈНА КУЋЕ старог археолога

ДОЖИВЉАЈИ МАЛЕ АНЕ И ЊЕНОГА ПСА НУЛИЦЕ

22. АНА И НУЛИЦА ОДЛАЗЕ ДАЉЕ...

НЕМА СМИСЛА ДА И ДАЉЕ ПОРИЧЕМО СВОЈУ КРИВИЦУ! ОНИ ИМАЈУ И СУВИШЕ ДОКАЗА!

ВЕРОВАТНО!

ЈА НЕЋУ ДА ИЗИГРАВАМ НЕКОГ ПОКАЈНИКА! ЈА ЋУ ДА ЋУТИМ И ЧЕКАЋУ ДА ВИДИМ ШТА ЋЕ ДА БУДЕ!

ВАМА ЈЕ ЛАКО ДА СЕ ТАКО ПОНАШАТЕ, ЈЕР СТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗБОЈНИЦИ! АЛИ ЈА... ЈА САМ ПОШТЕН ЧОВЕК!

У ПОМОЋ! УБИЈАЈУ МЕ! У ПОМОЋ

ЈА САМ ИЗНЕНАЂЕН ВАШИМ ПОНАШАЊЕМ, ГОСПОДИНЕ! ВИ НЕ ЗНАТЕ КАКО СЕ ЧОВЕК ПОНАША ПРЕМА ПОШТЕНИМ ЉУДИМА!

ВЕРОВАТНО!

ЈА САМ ЗНАО ДА ЋЕ ЛОПОВИ КОЈИ БУДУ ДОШЛИ ДА ОПЉАЧКАЈУ ОВУ КУЋУ ПРВО ПОКУШАТИ ДА ОТВОРЕ НАЈВЕЋИ И НАЈЛЕПШИ КОВЧЕГ! А ЗЛАТО ЈЕ СТВАР КОЈА ПРИВЛАЧИ ГОТОВО СВЕ ЉУДЕ...

ПОЗНАВАЈУЋИ ДОБРО ХЕМИЈУ И МИНЕРАЛОГИЈУ, МЕНИ НИЈЕ БИЛО ТЕШКО ДА НАПРАВИМ ЛЕГУРУ КОЈА ЛИЧИ НА ЗЛАТО... ДОК ЈЕ НЕКО НЕ РАСТОПИ!

ОКО КУЋЕ СЕ МУВА НЕКИ СУМЊИВ ЧОВЕК! ВИДЕО САМ ГА КАКО СЕ КРИЈЕ ПОД ПРОЗОРОМ Г. МЕНТЕЛОВЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ!

ХАЈДЕ ДА ГА УХВАТИМО!

ПЛАТИЋЕТЕ МИ ЗА ОВО!

УМУКНИ, ДОК ТИ НИСАМ ИШЧУПАО ОБА УХА!

УХВАТИЛИ СМО ОВОГ ЛОПОВА!

БУДАЛЕ! НИСАМ ЈА ЛОПОВ! ЈА САМ ПРИВАТАН ДЕТЕКТИВ И ТРАЖИМ ЈЕДНУ МАЛУ БЕГУНИЦУ! ЈА ИМАМ ДОКУМЕНТЕ ДА ТО И ДОКАЖЕМ!

НУЛИЦЕ, НЕКО ЗЛО СЕ СПРЕМА... ОНАЈ ДЕТЕКТИВ НИЈЕ ХТЕО ДА КАЖЕ ГОСПЕЂИ КОЈА ЈЕ ТА БЕГУНИЦА КОЈУ ТРАЖИ... АЛИ ЈА МИСЛИМ ДА ЈЕ ЊЕГА ПОСЛАЛА ГОСПОЂА КЛАРК! НУЛИЦЕ, ТАКО МИ ЈЕ ЖАО, АЛИ МИ МОРАМО ДА БЕЖИМО ОДАВДЕ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ ПОЧИЊЕ НОВ ДОЖИВЉАЈ МАЛЕ АНЕ:

МАЛА АНА МЕЂУ СКИТНИЦАМА

ИЗ СТАРИХ ЗООЛОГИЈА

КАКО СУ ЉУДИ ПРЕ СТО ПЕДЕСТ ГОДИНА ЗАМИШЉАЛИ ЖИВОТИЊЕ!

Слика медведа у једној старој Зоологији

„Лав, цар свих животиња"

Данас је наука успела да испита безмало особине свих животиња које постоје на свету. За науку утлавном сада нема тајни на томе пољу, сем малих изузетака, па и они су у току испитивања. Међутим зоологија, наука о животињама, сасвим разумљиво није била увек на садашњој висини и није било тако давно време када су људи о многим животињама имали сасвим погрешна мишљења или их уопште нису познавали. У сваком случају постојала је склоност да највећем броју животиња придају добре или лоше особине људи.

Због тога за данашње људе није без интереса каквим су очима људи гледали на животиње рецимо пре сто педесет година. Подаци покупљени из старих зоологија дају доста занимљивости. Да изнесемо само неке.

Медвед је животиња — пише у једној старој зоологији, — која на гозовима, већ мумља. Када се наљути, страшно шкрипи зубима. Добар ударац у главу може да убије медведа, али медвед има врло велику снагу у својим шапама. У стању је да једном шапом удари коња тако снажно да га не само обори на земљу, већ му на месту удара скине и месо све до костију. Медведу никада не треба веровати. Постаје бесан ако га ударите по њушци.

Великодушни лав: велики непријатељ коња, носорога, младих слонова и сличних животиња. Младунце увек штеди, сем ако је претерано гладан, јер онда напада и њих. Ако Црнац приметн да никако не може да се спасе сигурне смрти од лава, он пада ничице на земљу и прави се као мртав. Толики страх изазива задовољство код лава и он оставља Црнца и гордо одлази даље. Жене никада не напада.

Зли тигар: обилује страховитим бесом и горопадношћу. Из својих заклона страшним скоком напада своје жртве. Ако га човек примети пре него што је био спреман на страшан скок, тигар као посрамљен бежи и оставља одмах своју несуђену жртву. Иако је сит меса, напада све живо, јер је увек жудан крви. Стада питомих животиња никада не оставља, док не покоље све. При томе не штеди ни младунце. Сем те крвожедности ова животиња нема ничег другог достојног помена.

Краљевски леопард: Африканци, када је реч о овој чудној животињи, имају о њој чудноватe погледе. Они сматрају да је леопард краљ животиња. Због тога се труде свим својим силама да га ухвате и однесу пред ноге својих краљева. Доношење убијеног леопарда на двор врши се са великим свечаностима, као да је побеђен не знам какав велики противник. Онда настаје права свечаност за време које краљ поклања својим љубимцима леопардове зубе, народу леопардово месо, а кожа се одмах продаје. Приликом обеда краљ никада не једе месо од леопарда, јер су и један и други краљеви. Исто тако црначки краљеви никада не седају на леопардову кожу.

Кртица има кожу која се нарочито цени. У погледу медицине јако је корисна и са те тачке довољно је рећи, да као опробани лек противу грозднице служи уједи од кртице.

Ненасити гем ждере све што дохвати, па чак и воће. Ако пред собом има какав обилати обед, на пример каквог коња или јелена, — прича се — он се прво добро наједе, затим, да би се те хране ослободио, провлачи се између два бисерна дрвета тако да при том јако притискује стомак. Када му се стомак испразни, почиње поново на јело, да би опет одмах затим поновио операцију са два бисерна дрвета. Међутим дела ова прича не одговара истини, јер он затрпава оно што у први мах не може да поједе.

Дивљи јарац

Описима лова на китове посвећују старе зоологије врло много страница. „За китоловце немамо довољно речи када хоћемо да похвалимо њихову неустрашивост." Затим се прича како ти китоловци из првих дана нису имали нарочите бродове и харпуне, већ су китове ловили са обичних чамаца, и то једино помоћу једног чворновака и два дрвена клина. „Сва је вештина била да се ловац дочепа китових леђа. Затим је морао да чека да кит престане да избацује воду. Чим би кит то престао, китоловац му хитро забија један дрвен клин у отвор кроз који избацује воду. На то кит толико страшно рикне да се чује далеко на четврт миље. Тада настаје помамна пловидба за време које китоловац не напушта кита и чека само погодну прилику да му закује и други клин у други отвор кроз који кит избацује воду. А када то успе, с китом је свршено. Китоловац тада отплива до обале, а кит остаје на морској површини и ускоро угине. Тада китоловци долазе и деле месо."

Све старе зоологије пуне су и слика животиња. Наравно то нису фотографски снимци, већ цртежи. Због тога није без интереса видети како су људи пре толико година замишљали поједине животиње.

Зато вам и дајемо неколико цртежа.

Носорог

Испод ове старе слике стојало је: Ово чудовиште уловљено је у Средоземном Мору између Сицилије и Африке. Да би га уловили, људи су на њега морали да пуцају и из великих топова.

КВА-КВА!

УРЕЂУЈЕ: ПАЈА ПАТАК

ДАРОВИТА ПОРОДИЦА

Влаја неће да учи како што треба, па га ујка Паја грди:

— Видиш ли, Јоца који је од тебе мањи и који нема све оно што ти имаш, учи кудикамо боље од тебе. Он је међу првима, док си ти међу последњима. Шта кажеш на то?

— Нисам ја крив што је он из даровите породице!

ИСТО КАО ШТО ЈЕ БИЛО

Ујка Паја направио тродневни излет са својим сестрићима. Када су се вратили с пута, а дошли су касно увече, ујка Паја пита, да ли је код куће све у реду и да ли је све онако као што је било када су пошли.

— Дабоме! — потврдио је Гаја. — У салону горе и сада све сијалице у великом лустеру који је Гаја запалио када смо пошли!

ЗНА ГА ОН ДОБРО!

Попај пита Перу Ждеру, да ли је бацио писмо у сандуче. Пера Ждера се куне да је писмо заиста бацио у поштанско сандуче.

— Ето, бацио сам га, ако хоћеш да знаш, у сандуче које се налази на углу. Поред мене је баш прошао Хорације, а затим Шиља. И они су видели!

— Ама, да ли смем да ти верујем?

— Потпуно! Уосталом, ето прегледај све моје џепове па ћеш видети да нема никаквог писма!

— Онда је ствар у реду: ја ти уопште нисам ни дао писмо да носиш на пошту!

ДА НЕ ЗАБОРАВИ!

У школи учитељ предаје:

— Не заборавите још један важан датум: Пробој Солунског фронта био је 1918 године... Али, Влајо, шта ти то радиш са мараницом?

Влаја, нимало збуњен:

— Хоћу да завежем чвор на мараници, да не бих заборавио тај важни датум!

НИЈЕ ЧАМАЦ ЗА СПАСАВАЊЕ

Трамвај је скоро пун, а на станици чека већ доста света. Пера Ждера запео да уђе међу првима, што се тако десило да је почео да се пење пре Белка.

— Даме би у сваком случају требало прво пустити! — протестовао је Белка.

— Шта? — бунио се Пера Ждера. — Па госпођо Белка, ово је трамвај, а не чамац за спасавање!

Паја Патак, с. р.

Одговорите одлучно!

ДА ИЛИ НЕ!

1) Да ли је надгод који ветар одговарао пред судом и био осуђен?

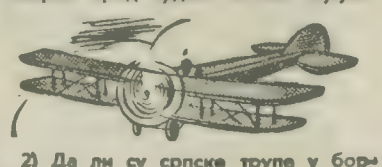

2) Да ли су српске трупе у борби на Куманову имале и аероплане?

3) Да ли су надгод биле забрањене дрвене ципеле?

Одговори: 1) Да. Године 1474 пред судом у Базелу одговарао је један пацов, који је био оптужен да је ђаволом помоћу снео једно јаје. Осуђен је и као чаробник јавно спаљен заједно са јајетом. — 2) Не. Српске трупе на Куманову октобра 1912 године нису имале аероплане, јер су први српски војни аероплани ступили у дејство тек код Скадра месеца марта 1913 године. — 3) Да. Фридрих Велики био је забранио да се носе дрвене ципеле како би кожарски мајстори и обућари имали више посла. Међутим, та наредба није имала много дејства, јер су руски сељаци после ње ипак били

ПОГАЂАЛИЦЕ

КОЛИКО МАЈСТОРА РАДЕ ОВАЈ ПОСАО

Зида се кућа. Мајстори раде, па су се у подне повукли да у хладу ручају, а своје алатке су оставили. Колико разних мајстора раде судећи по остављеним алаткама? Ако сами не погодите, погледајте, доле одговор.

☆

Раде 12 мајстора: 1) електричар, 2) столар, 3) зидар, 4) стаклар, 5) бојитосац, 6) кишар, 7) дрводеља, 8) фарбар, 9) бравар, 10) мајстор који намешта пећи, 11) мајстор који покрива кров и 12) тапетар.

Из шкољке „поезије"

1) Кад је Цинцар Мата
На умору био,
Дошао је попа
Па га утешио:
„Знај, у земљи има
Много сребра, злата".
Е, онда је лако
Издахнуо Мата.

2) Има људи
Разних ћуди.
А ти рече:
„Камо среће
Да је Шекспир,
Место драме,
Правио —
Саламе!"
Па још да је уз то знао
И пиво да вари,
И на веру да је дабо
Те реалне ствари:
То би било нема сумње,
Прекрасно и славно, —
Ти би данас плако што је
Шекспир умро давно.

(Опростите, али Шиља се био толико занео садржином ових стихова, да је заборавио да стави ко их је написао. Ако се сами нисте сетили, онда знајте да су ови стихови, и под 1) и под 2) Јована Јовановића-Змаја).

Риба камелеон

У реци Амазону живи једна врста рибе, која има исте особине као и камелеон, то јест може да мења боју. После дужег испитивања утврђено је, да она риба мења боју према [illegible]

МАЛО РАЗОНОДЕ

ЛАВИРИНТ НА ЛИСТУ

Може ли се са ивице листа доћи до средине? Може, треба само покушати...

После рада...

Учитељ је поставио питање својим ученицима, шта следује после сваког напорног рада. Очекивао је да ће му Пајица одмах одговорити да после рада долази одмор, али је Пајица ћутао. Да му помогне казао је:

— Лепо, Пајице, а шта ради твој тата када заврши увече свој посао!

— Ех, господине, то би врло радо хтела да зна и моја мама, али он никада не говори куда иде по свршеном послу....

Х. Џ. Велс
НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Садржај ранијих наставака: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе. Сељаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. У својој вили, доктор Кемп ради и чуди се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Објашњава му како је открио поступак по коме видљиво тело може да постане невидљиво. Прича му како је и само своје тело учинио невидљивим и изишао на улицу. Људи су приметили трагове његових стопала и почели да га гоне.

Направи се круг око њега, видеше нове трагове мојих стопала на степеницама и на вратима.

— Како му то сад ово дође? — рече неко.

— Бога ми, стопала! Погледајте! Стопала трче!

Сав остали свет, осим тројице мојих гонилаца, забављао се парадом Војске Спаса; гомила ме задржа, али и њих такође. У маси се појави колебање; људи се почеше испитивати, питати један другог. Ја мунух неког младића и пробој; тренутак доцније трчао сам већ без главе преко Расел Скверa, а за мном је јурило шест, седам људи по моме трагу, ништа не схватајући. Не треба даље да вам причам: ускоро је цела гомила трчала за мном.

Двапут закретох за угао, трипут прођох преко улице и вратих се на стари траг; затим, пошто су моје ноге почеле да се загревају и да се суше, отисци им постајаху све блеђи. Најзад сам имао времена да дахнем душом; истрљах се, очистих мало ноге рукама и тако се спасох. Последње што спазих у овом гоњењу беше једна група од дванаестак лица која је пажљиво испитивала траг, који је већ почињао и да се суши, неке ципеле која је пре стала у бару, па онда на сув простор. Тај траг им је изгледао тако усамљен и несхватљив као што би изгледао Робинсону Крусе на пустом острву.

Трчање ме је било мало загрејало; мало храбрије сам пошао овим улицама, које су биле мирније. Леђа су ми се била укрутила; на врату сам осећао болове од нектију оног кочијаша и кожа ми је била одрана; ноге су ме ужасно болеле; био сам се убо на нешто, па сам храмао. Једном сам видео неког слепца који ми се приближавао; побојах се да ме не примети својим другим изоштреним чулима и побегох. Једном или двапут настале пометња — људи су били запрепашћени како им у ушима одјекују неке псовке, а не виде никога.

Онда, сасвим полако, без шума, дође ми нешто на лице: трг се покривао лаким белим огртачем, пахуље снега падале су споро. Већ сам био навукао кијавицу и кинух. Пси које сам сретао, са њиховим испруженим њушкама и непристојним њушкањем, претстављали су за мене паклени страх.

Тада видех како трче људи и деца вичући из пуних груди: пожар. Сви су јурили у правцу мог стана. Осврнувши се доле, према дну улице, угледах густ облак тешког црног дима изнад кровова и телеграфских жица. Да, био сам сигуран, то гори мој стан: тамо ми је остало све, одела, апарати, све што сам имао, збиља, сем чековне књижице и три књиге бележака које су ме чекале на пошти Грејт Портланд. Буктао је пламен! Ако је икад човек запалио своје бродове, то сам био ја! Широки пламенови ватре лизали су зидове...“

Невидљиви човек ућута и размишљаше. Кемп баци нестрпљив поглед кроз прозор. Затим:

— Слушам вас — рече — продужите!

ГЛАВА XXII

У трговачком центру

„Прошлог јакле јануара, под претњом снежне вејавице, — а снег би ме и одао задржавајући се по мени! — уморан, скочањен од мраза, изнурен, несрећан више но што се може и замислити и једва убеђен у своју невидљивост, почех овај нов живот коме сам се посветио. Био сам без склоништа, без прихода; и ниједног бића на целом свету коме бих се могао поверити. Рећи своју тајну, значило би одати се, направити од себе људима забаву. Међутим, ипак ми се наметала неодољива жеља да зауставим првог који наиђе и да му се исповедим. Али, с друге стране, погађао сам страх, свирепи и дивљи, који би изазвало моје садашње стање.

На улици нисам имао никаквих планова. Једино сам желео да се склоним од снега, да се огрнем ноћним, да се огрејем: осећао сам да бих тек тада могао да размишљам о томе шта треба да радим. Али, чак и за мене, невидљивог човека, редови кућа у Лондону остајаху затворени, забарикадирани, неосвојиви.

Пред собом сам само једну ствар видео јасно: студен, непогоду, сву беду на снегу у зимској ноћи.

Дође ми на памет једна сјајна мисао. Упутих се једном улицом која води према Тотенхем Курту и ускоро се нађох пред „Омнијумом“, оном великом трговином у којој се продаје све, ви знате, — од меса, колонијалне робе, рубља, намештаја, одела све до уљаних слика — огромни лавиринт разних трговина, пре него што би се могло рећи да је то једна једина.

Мислио сам да ћу наћи отворена врата: била су међутим затворена.

Док сам стојао у оном пространом улазу, заустависше се нека кола; један човек у униформи — ви добро знате те људи са златним словима „Omnium“ на качкету — отвори врата. Пође ми за руком да се провучем и, пролазећи кроз трговину, дођох до одељка за чипке, рукавице, чарапе и тако даље и до одељка у коме су се продавале корпе за излете и скупоцен намештај од плетеног прућа.

Ту сам се осећао у сигурности: много је света долазило и одлазило без престанка. Лутао сам тако док, најзад, на једном спрату више не открих један пространи одељак у коме је било поређано пуно дрвених кревета; скочих тамо и нађох склониште у гомили савијених душека. У радњи — већ су се упалиле светлости — беше пријатно и топло: одлучих да овде останем, будно пратећи групу продаваца и купаца који су ишли кроз радњу, све до затварања. Тада ћу моћи, помислих, да дигнем из радње што ми треба за јело, да се обучем, да се проручим, да лепо све обиђем редом, да видим чега ту све има, да можда и преспавам на једној од ових постеља.

Плаши ми изгледаше прилично добар. Замислио сам био да одаберем једно одело, да се дотерам, да узмем и мало новаца, да отуда подигнем своје књиге са поште, да потом изнајмим негде, где било, стан и да припремим натенане потпуно остварење преимућстава које ми даваше над другима — ја бар тако верovах! — моја невидљивост.

Затварање радње дође убрзо. Није прошао ни један сат откако сам се био угнездио на душецима, кад почеше да спуштају сторе на прозорима и да полако гурају купце према излазу. Известан број хитрих помоћника, са невероватном брзином, поче да спрема по тезгама и рафовима у нереду. Ја се извукох из свога лежаја чим се умањи тискање света и повукох се у најусамљенији део радње. Био сам збиља изненађен оном брзином којом су младићи и девојке распремали робу излагану

БРИК БРАДФОРД У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА...

САД СЕ ВЕЋ НАЛАЗИМО НА ГРАНИЦИ ЗЕМЉЕ ГДЕ ЖИВЕ РАТНИЦИ С КРИЛИМА НА ГЛАВИ. САД МИ ЈЕ ДОВОЉАН ЈЕДАН ЧОВЕК ДА ИДЕ ДАЉЕ СА МНОМ, А ВИ СЕ ВРАТИТЕ С ОВИМ РАЊЕНИМ РАТНИКОМ КУЋИ!
АКО СРЕТНЕМО ЈОШ ВИКИНГЕ, ОВО ОДЕЛО МОЖЕ ДА НАМ КОРИСТИ!
ДОК БРИК И ЊЕГОВ ПРИЈАТЕЉ ХИЈУ НАСТАВЉАЈУ ПУТ НА СЕВЕР, У ЛОГОРУ ИСТРАЖИВАЧА САЛИСБЕРИЈА ВРШЕ СЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ЛОВ...
ЦУН, НЕМОЈ МНОГО ДА СЕ УДАЉАВАШ ОД ЛОГОРА! НЕТУЧЕ! И ОВЕ ЋАКАМ ИЋ ОДМИЋУ ВЕЋЕРУ
ВЕЋ СЕ СМРКАВА, А ДА ЈОШ НИСАМ НИШТА УЛОВИО! ГДЕ СУ ОНЕ ПТИЦЕ КОЈЕ ТРАЖИМ?
ОХ! РАЗБИЛА МИ СЕ БУСОЛА! СКАЗАЉКА ЈЕ ИСПАЛА! ЈА САМ ИЗГУБЉЕНА!
ТРАГОВИ МОЈИХ СТОПА СУ НЕСТАЛИ... ВЕТАР СЕ ВЕЋ ПОСТАРАО ДА ИХ ИЗБРИШЕ!
ОВАМО, ГОСПОДИНЕ!
ЧУЈЕМ НЕКИ ЈАДИ ГЛАС! АЛИ... ТО НИЈЕ ГЛАС НИКОГА ИЗ НАШЕГ ЛОГОРА
ПОГЛЕДАЈ, ХИЈУ! ЕНО ТАМО, ДОЛЕ... ЈЕДНА ЖЕНА... ПА ТО ЈЕ... ТО ЈЕ...
... ШУН!
БРИК! ЈЕ ЛИ ТО МОГУЋНО!
ЦУН, МИСЛИО САМ ДА ВАС НИКАД ВИШЕ НЕЋУ ВИДЕТИ!
ЈОШ НЕ ВЕРУЈЕМ, БРИСЕ, ДА СТЕ ТО ЗАИСТА ВИ!
ЖАО МИ ЈЕ ШТО ПРЕКИДАМ ВАШУ РАДОСТ, АЛИ АКО И ДАЉЕ ОСТАНЕМО ОВДЕ, МИ ЋЕМО СЕ СМРЗНУТИ!
БРИКОВ ДОЛАЗАК У ЛОГОР ИСТРАЖИВАЧА САЛИСБЕРИЈА УБРЗАО ЈЕ ПОЛАЗАК ЕКСПЕДИЦИЈЕ У ТОРКИЛОВУ ЗЕМЉУ
ЗДРАВО, ПРОФЕСОРЕ! ПРАВО ЈЕ ЧУДО ШТО САМ ВАС НАШАО!
САД, КАД СТЕ ВИ ТУ, МОГУ ДА НАСТАВИМ ИСТРАЖИВАЊЕ С МНОГО ВИШЕ НАДЕ НА УСПЕХ!
САДА СТЕ МЕЂУ СВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА... ДА СЕ ВРАЋАМ КУЋИ!
ХИЈУ! ЈА ТИ НИКАД НЕЋУ ЗАБОРАВИТИ ТО ШТО СИ УЧИНИО ЗА МЕНЕ!
А САДА, ПРОФЕСОРЕ, КАД ЋЕМО ДА ПОЂЕМО У ТОРКИЛОВУ ЗЕМЉУ?
СУТРА!

У НАЈБЉЕМ БРОЈУ: ЕКСПЕДИЦИЈА СЕ БЛИЖИ ЦИЉУ

на гомилу преко дана. Све кутије сви штофови, сва роба, сви слаткиши у бакалском одељку, сви рафови — све је то марљиво сређивано, брисано, дотеривано, рељано, стављано на право место; а све што није могло да се сложи на рафовима прекривано је великим покривачима од тила. Најзад, подигоше све столице и наопако их поређаше по тезгама да би паркет остао слободан и празан. Чим би ко од њих свршио свој посао, журно би се изласку с неком раздраганошћу на лицу коју сам дотле ретко запажао на продавцима.

Тада наиђе група момака носећи маст за паркет, четке и метле. Добро је требало да се чувам да им не станем на пут, па ипак, при свем том, мало ме закачише својом машћу по чукљу на нози.

На крају, добар један сат по затварању радње, отприлике, приметих како се сва врата закључаше кључевима који шкљоцнуше.

Распростре се тишина и нађох се сам између свих тих одељака, галерија, сала за излагање. Све је било сасвим тихо; са извесног места тамо негде крај врата која су излазила на Тотенхем Курт, сећам се да сам чуо бат ногу пролазника улицом.

Првох одох у онај део где су се продавале чарапе и рукавице. Било је мрачно, а опет незгодно ми је било да тражим шибице; али ипак сам успео да их нађем у некој фиоци. Затим, требало је да пронађе ми свећу. Цепао сам омоте, свуда претурао, завлачио прсте у бог би свети знао колико кутија и преграда; напослетку пронађох оно што сам тражио; на кутији од картона писало је: „Гаће и прслуци од јагњеће вуне." Затим, чарапе, дебеле шалоре, нађох и панталоне, један капут, један зимски врскапут, један мекани шешир од филца. — нешто као свештенички шешир са спуштеним ободом. — Почех да поново постајем људско биће. Тада помислих и на храну.

На горњем спрату беше бифе: тамо нађох хладно месо; нешто је и кафе било остало у ибрицима; отворих гас, подгрејах све то: а, сад је већ ишло све боље. Потом, како сам тражио покриваче — а морадох се задовољити само једним парчетом покривача за ноге — упадох у бакалски одељак, са много више чоколаде и ушећереног воћа но што ми је требало и усто још и бургоњског белог вина.

(Наставиће се)

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

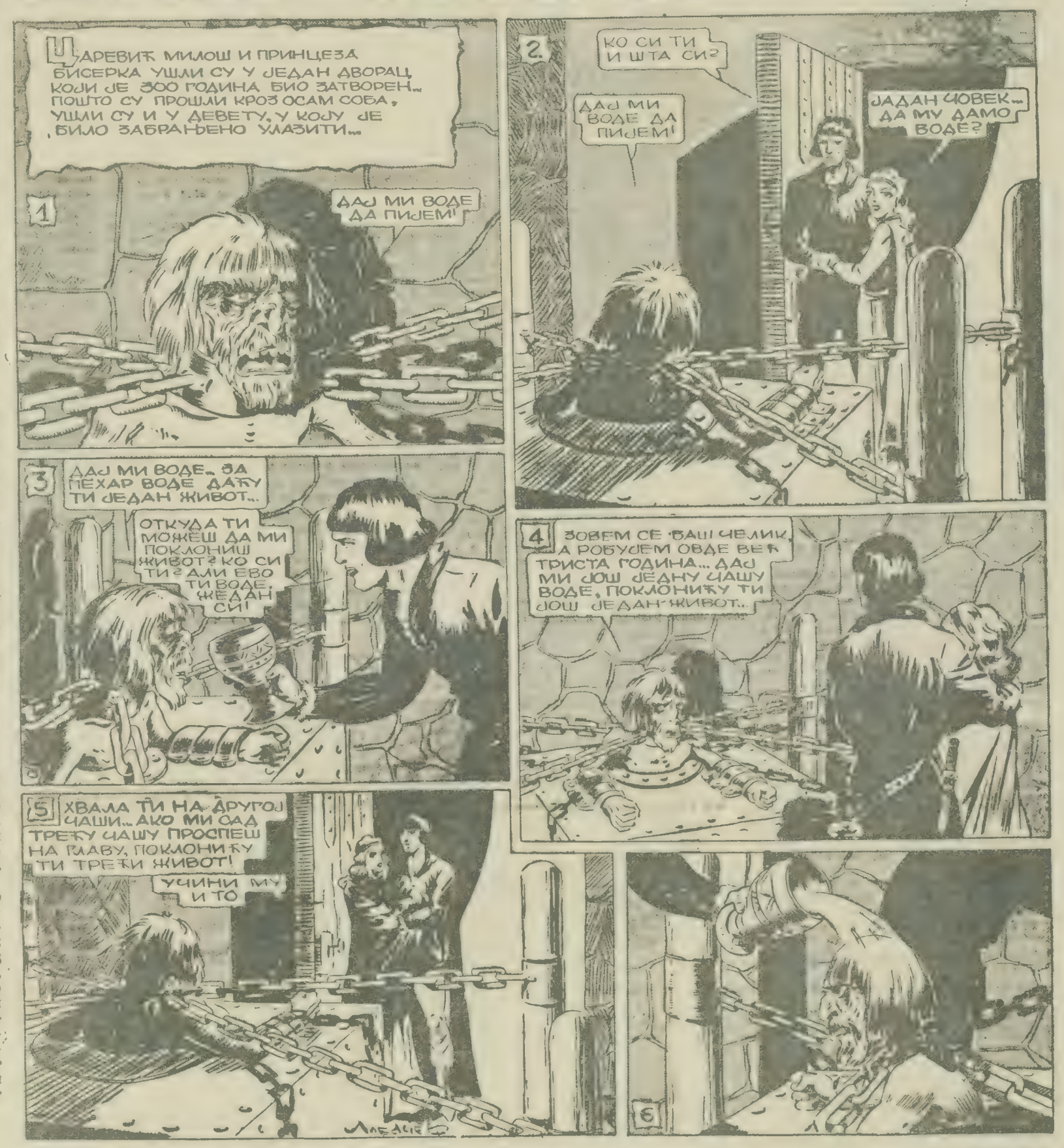
ЦАРЕВИЋ МИЛОШ И ПРИНЦЕЗА БИСЕРКА УШЛИ СУ У ЈЕДАН ДВОРАЦ, КОЈИ ЈЕ 300 ГОДИНА БИО ЗАТВОРЕН... ПОШТО СУ ПРОШЛИ КРОЗ ОСАМ СОБА, УШЛИ СУ И У ДЕВЕТУ, У КОЈУ ЈЕ БИЛО ЗАБРАЊЕНО УЛАЗИТИ...
1
ДАЈ МИ ВОДЕ ДА ПИЈЕМ!
2.
КО СИ ТИ И ШТА СИ?
ДАЈ МИ ВОДЕ ДА ПИЈЕМ!
ЈАДАН ЧОВЕК... ДА МУ ДАМО ВОДЕ?
3
ДАЈ МИ ВОДЕ... ЗА ПЕХАР ВОДЕ ДАЋУ ТИ ЈЕДАН ЖИВОТ...
ОТКУДА ТИ МОЖЕШ ДА МИ ПОКЛОНИШ ЖИВОТ? КО СИ ТИ? АЛИ ЕВО ТИ ВОДЕ, ЖЕДАН СИ!
4
ЗОВЕМ СЕ БАШ ЧЕЛИК, А РОБУЈЕМ ОВДЕ ВЕЋ ТРИСТА ГОДИНА... ДАЈ МИ ЈОШ ЈЕДНУ ЧАШУ ВОДЕ, ПОКЛОНИЋУ ТИ ЈОШ ЈЕДАН ЖИВОТ..
5
ХВАЛА ТИ НА ДРУГОЈ ЧАШИ... АКО МИ САД ТРЕЋУ ЧАШУ ПРОСПЕШ НА ГЛАВУ, ПОКЛОНИЋУ ТИ ТРЕЋИ ЖИВОТ!
УЧИНИ МУ И ТО
6

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број '21:

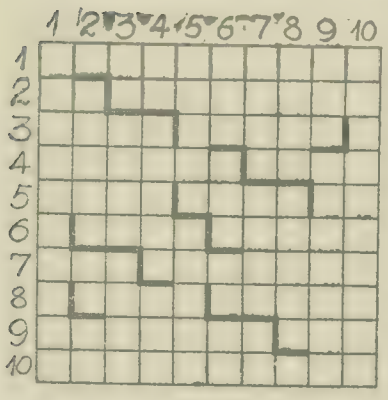

Водоравно: 1) Део математике. 2) Два иста сугласника. — Који припада Гордани. 3) Град у Аустрији. — Час (турски). — Скраћеница за једну монету. 4) Енглески шаховски мајстор. — Изатка. 5) Светлосни гас за рекламе. — Света Гора. — Америчко мушко име. 6) Самогласник. — Показна заменица (у падежу). — Засу. 7) Пољопривредна алатка. — Служи за подмазивање колских точкова. 8) Сутласник. — Део коњске опреме. — Арапљани. 9) Драти каменови. — Облик глагола рити. 10) Неколико њих.

Усправно: 1) Држава у Азији. 2) Сутласник, односно самогласник. — Облик глагола вртети. — Точак (француски). — Нота. 3) Јарам. — Мера за течност. — Последица опекотине. 4) Показна заменица. — Исмевач свега што се сматра као озбиљно и уредно; дрзак човек. — Чича (турски). 5) Није посна. — Наука о распознавању добра и зла и о правилима за постизавање добра. 6) Наше мушко име (у падежу). — Скров до краја: тишлери. — Река у Шпанији. — Тор. — Иницијали словеначког приповедача. 8) Пркос. — Дрвено седло. — Свеза у реченици. 9) Сисар који живи у морима. — Месар. 10) Покрајина у Шпанији.

Решење броја 20: Водоравно: 1) Олово. — Лупеж. 2) В. К. (Божа Кнежевић). — Боракс. — Гу! 3) Рода. — Је. — Талк. 4) Алоје. — Рапав. 5) Золин. — Траса. 6) Ораси. — Поток. 7) Пазар. — Укива. 8) Едип. — В. М. (Велика Морава). — Анис 9) Ро. — Одапео. — Рт. 10) Аргус. — Астма.

Усправно: 1) Образ. — Опера. 2) Л. — Колорадо. — Р. 3) Об. — Долази. — О. г. (ове године). 4) Во. — Наопако: Пасија. — Ду (Du). 5) Орјен. — Ирвас. 6) Лаерт. — Пумпа. 7) Ук. — Тарока. — Во. 8) П. С. (Петар Стојановић). — Апатин. — От (= од). 9) Е. — Гласовир. — М. 10) Жукна. — Каста.

ЗА ОНЕ КОЈИ ЗНАЈУ ОСНОВЕ ШАХА

ДРУГИХ ПЕТНАЕСТ ШАХОВСКИХ ЛЕКЦИЈА

IV лекција: Два ловца и краљ против краља

Два ловца могу увек да дају мат краљу, уз сарадњу свога краља, ако су на табли само те четири фигуре. Ако има и других фигура, онда зависи од њиховог положаја. Пошто сада проучавате само завршнице са матовима које дају фигуре, то остаје правило да два ловца уз помоћ краља дају увек мат противничком краљу, ако је, наравно, тај краљ сам или нема такву одбрану којом би тај мат спречио.

Матирање са два ловца није баш лака ствар за почетнике. Зато морате добро да пазите, да бисте схватили дух и идеју ове завршнице.

Као први пример узећемо овај положај из књиге Капабланкине „Основи шаха":

Бели: Kd1, Lc1 и f1. Црни: Kh8.

Бели дакле, има два ловца: на c1 и f1. Бели краљ се налази далеко од црног краља који је у углу h8. Шта треба бели да ради да би у што мањем броју потеза дао мат црном краљу? Треба играти тако да се црни краљ потисне не само на крајњу линију (пазите добро, реч је о линији а не о реду!), већ и у угао. Свеједно је да ли се краљ који треба да буде матиран затвара на првој или последњој хоризонтали (реду) или првој или последњој вертикали (линији), тојест на a- линији или h- линији.

Према томе, може се играти овако:

Бели:	Црни:
1) Lf1 — d3	Kh8 — g7
2) Lc1 — g5	Kg7 — f7
3) Ld3 — f8	. . .

Овим потезом бели је затворио црног краља. Црни краљ налази се сада на малом делу табле. Сада наступа други задатак за беле: да се приближи својим краљем месту за матирање, тојест да потисне црног краља на последњу линију, на h= линију.

3) . . .	Kf7 — g7
4) Ke1 — f2	. . .

Бели краљ мора да се приближи тако да би могао да заузме место које је најближе углу h8. То су поља, у овом примеру, h8, g6, f7 и f8, а како су беломе краљу најближа поља g6 и h6, потребно је да бели краљ стане на једно од та два поља. Пошто црни одиграо свој четврти потез, бели ће се, као што ћете одмах видети, држати тог правила:

4) . . .	Kg7 — f7
5) Kf2 — g3	Kf7 — g7
6) Kg3 — h4	Kg7 — f7
7) Kh4 — h5	Kf7 — g7
8) Lf5 — g6	Kg7 — g8
9) Kh5 — h6	Kg8 — f8

Да би се црни краљ морао сада да врати на старо место (на поље g8), потребно је да бели одиграо не[illegible]

10) Lg6 — h5	Kf8 —g8
11) Lg5 — e7	Kg8 — h8

Бели ловац треба сада да оде на поље са кога ће моћи својим следећим потезом да дâ „шах!":

12) Lh5 —g4	Kh8 — g8
13) Lg4 — e6 +	Kg8 — h8
14) Le7 — f6 мат.	

Као што сте видели, било је потребно четрнаест потеза за мат.

За матирање у завршници са два ловца потребно је највише тридесет потеза.

Потребно је да пазите на пат. Што значи: не треба дозволити црном краљу да се невуче ни пораза. Треба, дакле, да избегавате пат.

ОТРОВ ОД ПЧЕЛА

Отров од пчела служио је одавно као лек од реуматизма и невралгија. То средство већ одавно признају и [illegible]

В. Иленков:

КРУПНИ И СИТНИ ТЕХНИЧКИ ПРОБЛЕМИ

Одлучио сам да то вече посветим науци, те одох у клуб да слушам предавање „Техника сутрашњице". У позивници, штампаној на полеђини некаквог шкартираног циркулара, стајало је да ће се као предавач појавити претседник „Секције научних усавршавања и најновијих постигнућа" Иван Ивановић Првобитнов.

Иван Ивановић показа се као одличан предавач. Он нам откри тако блиставу слику техничког прогреса да смо се сви заливили и већ више нисмо били у стању ни да аплаудирамо.

Скоро пуна два сата говорио је о успесима у разбијању атома. О томе да није далеко време кад ће човечанство моћи да се користи енергијом добијеном из атома. Рече да ћемо, захваљујући дестилисању угља, ускоро моћи да грејемо своје куће некаквим лаким гасом, који ће млазевима избијати из Данбаса. Затим пређе на авијацију, и ми заједно с Иваном Ивановићем полетесмо на сам Месец.

После предавања приђе ми Иван Ивановић и, бришући зној с лица, упита:

— Дакле, како вам се свиђа предавање?

— Изврсно! — рекох и срдачно му стегох руку у знак честитања.

Потом сам узео свој мантил и пошао. Али, погледавши на сат, видех да трамваји више не раде. Иван Ивановић ме весело потапша по рамену.

— Хајд'мо к мени. Ја станујем ту близу. Да се мало почастимо на рачун атома!

После неколико минута већ смо улазили у стан Ивана Ивановића.

— Колега, молим вас седите за сто! Наставићемо наш научни скуп и дискусију! — и он шумно отвори боцу и напуни чаше.

Негде изби часовник. У углу на столу приметих будилник, извртнут тако да су му ноге биле горе. Спазивши мој упитни поглед, Иван Ивановић се осмехну:

— Не брините се, сат је тачан. Само, кад је у нормалном положају никако не иде тачно. Два месеца сам стрпљиво проучавао ту аномалију, стављао будилник у све могуће положаје и, најзад, мој труд крунисан је успехом: кад су му ноге горе, иде не може бити боље.

Из друге собе зачу се страховита лупа. Као да је тамо неко тешким маљем ударао у под.

— Шта је то? — упитах.

— То мој син нешто мајсторише. И он невероватно много воли технику. Само ја — теориски, а он — практично. Шта ћеш — дете данашњице. Ја завидим његовом детињству! Сећам се у каквој сам варварској средини ја провео своје детињство! Ево како су нам само вадили оболеле зубе: болесника би поставили на подигнуту широку клупу, везали за зуб јак конац, а на други крај конца циглу. Потом циглу пусте да виси и она својом тежином ишчупа зуб. Варварство! А сад и воловод, и бироскоп, и радио и телефон. Култура!

„Дете данашњице" поново удари маљем, и у исти мах иза мојих леђа се зачу познат ми бас спикера:

— ... еносимо лаку музику...

— А - ха, почео је! — рече Иван Ивановић и окрете се к радиоапарату. — Увек он тако: ћути, ћути, а чим јако удариш у под — проговори.

Хтео сам да телефонирам својима да ме не чекају. Неколико пута окренух број, али у слушалици ништа не чух. Тада ми притече у помоћ Иван Ивановић. Он ме посаветова да једном руком што јаче затегнем гајтан, а другом да придржавам вешалицу; притом да кукам прстом у телефон и да непрекидно дувам. Дуго нисам могао схватити све те покрете, али сам најзад успео да откријем тајну телефонског разговора и зачух сигнал.

Сви предмети у соби изгледали су некако чудновато. Многи од њих већ одавно су изгубили свој природни изглед: упаљач је био откривен, место каучука стрчала је копча, којом се, очевидно, палила светлост; на столици одломљена нога а она се ослања на гомилу књига, међу којима је била и трећа свеска „Енциклопедије"; у орману за књиге налазила се једна гитара или, тачније, нешто што је некада било гитара, пошто сад није имала ни жица ни дршку.

Иван Ивановић се сагну и подиже с пода иглу. Пажљиво је постави на сто, затим је пренесе на орман за посуђе, замисли се мало и заболе је у електрични спроводник. Истога часа, као да га змија уједе, нагло тргне руку и у исти мах настаде паклени мрак.

— Опет је онај шакосни деран нешто направио! Вечито врши своје глупаве огите! — љутио се Иван Ивановић.

— Ништа ја нисам направио — зачу се спокојан глас иза зида.

— Угасио си нам светлост! — повика отац разјарено.

— Од мојих опита то је немогућно. Ја се користим трансформатором.

— Знам ја добро те твоје трансформаторе, акумулаторе и друге разне ствари!

— То је осигурач прегорео. Немате због чега да се узрујавате, ја ћу то одмах поправити.

— Нипошто! — дрекну Иван Ивановић. — Још нас може побити! Не прилази! Зваћу монтера...

Показа се да монтер није код куће. Био је отишао некуда у госте.

— Ако не допушташ да ја поправим, ти изволи сам поправити — рече „дете данашњице".

— Нема смисла да седимо у мраку.

— Добро, поправи... А може бити да то није осигурач већ нешто озбиљније?

— А шта би друго могло бити? — упитах ја.

— Па ето, например ми е бити да су лопуцали ти .. како их оно.. ампери... и уопште...

„Дете данашњице" на сав глас се зацерека. Чуло се како је у претсобљу наместило лествице. Да бих му олакшао посао, ја пипајући, ишчупах иглу. Светлост поново сину и ја одлучих да се користим том приликом, како бих се опростио и отишао; али у том тренутку зачу се некакав женски крик и некакво пиштање које душу разпире.

Иван Ивановић, претуривши столицу, одјури из собе. Ја потрчах за њим, јер сам био сасвим уверен да се то примус био преврнуо. Врата од кухиње била су широм отворена. Жена Ивана Ивановића, држећи у руци бакарну ручицу славине, гледала је разрогаченим очима водени млаз, који је снажно избијао из воловодне цеви.

Блед као крпа, Иван Ивановић зграби убрус који је висио о зиду и дрхтавим рукама утиче се да запуши цев, али вода га немилосрдно удари по лицу и свали на некакав сандук.

— Дајте ћебе! — пиштавим гласом викну Иван Ивановић подиже се и још одважније се баци на млаз воде.

Жена му баци ћебе, креветски чаршав, затим јастук и, најзад, шареникасти душек. Иван Ивановић је затварао рупу с таквим јуначтвом, баш као да је то био отвор на броду, који се у том тренутку налазио на отвореном океану; али ништа није могло зауставити разбеснелу воду.

— Зовите момка! — изнемоглим гласом простења Иван Ивановић.

А ти жена никако није могла да отвори врата на ходнику: заглавио се кључ. Вода је јурила по целом стану.

— Васја! Та пожури, помози! — вапио је Иван Ивановић.

Тада „дете данашњице" изиђе из своје собе, спокојно окрете округлу ручицу славине, која је стрчала над очевом главом и вода стаде.

Пошто се пресвуче, Иван Ивановић, дршћући, приђе брзо столу и написа исти чашу вотке.

— Прво средство против назеба — рече он јежећи се. — Знам још једно изванредно средство против маларије: добро скувати јаје и ставити га на слепину. Све се упије унутра, остане само жуманце. Једно само никако не разумем: куд се дене љуска?

Ја га упитах како он може држати предавање о разбијању атомских зрнаца и у исто време не забадати иглу у електрични спроводник, не знати шта је ампер, ударати песницом по радиоапарату и запушавати воловодну цев душеком, кад она има другу славину.

Иван Ивановић ме зачуђено погледа.

— А шта ће нам онда електричари и мајстори који поправљају воловодне цеви? Ја немам времена да се бавим таквим ситницама. Мене више занимају сложенији проблеми.

Иван Ивановић приђе радиопарату, удари неколико пута песницом у њ и као одговор чу се фокстрот. Иван Ивановић нави будилник, намести га поново тако да му ноге остане горе и, полигавши чашу, свечано изјави:

— Ма шта ви тамо говорили, ја дубоко верујем у човечански геније. У скорој будућности нас очекују чудеса у области науке и технике.

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Познајете ли главне претставнике наше књижевности? Дајемо вам неколико карактеристичних појединости о једном нашем књижевнику о коме сте сигурно морали чути. Читајте пажљиво и трудите се да што пре погодите, јер ће то бити доказ колико познајете нашу књижевност. Дакле, читајте пажљиво.

Књижевник-приповедач. Рођен 1862 у Сеоцима Црнобарском, умро 1905 у селу Глоговцу. Гимназију је учио у Шапцу, учитељску школу у Београду. Учитељевао је, а касније је прешао у Београд где је био на разним пословима. Једно време био је драматург Народног позоришта.

(Да ли сте могли да се сетите о коме је реч, јер сви ови подаци већ јасно казују ко је у питању? Нисте? Онда наставите.)

Прве књиге приповедака издао је у Шапцу 1886 и 1888 године под насловом „Слике из сеоског живота". Затим је дошао читав низ збирки приповедака, затим већа новела „Сељанка". Најпосле написао је и навамредно популарни роман „Хајдук Станко", док три започета романа није успео да заврши...

(Ако ни сада не знате о коме је реч, прочитајте још и ово:)

У друштву с Драгомиром Брзаком написао је популарни позоришни комад из народног живота с певањем „Ђидо" (1892 године), а у друштву са глумцем Илијом Станојевићем „Потеру" (1895). Оба комада и данас су још на репертоару свих наших позоришта у земљи.

(Сада већ знате о коме је реч. Но ипак за сваки случај имате доле и одговор.)

[redacted]

Ове године Тибет бира новог Далај Ламу

Ове године одиграће се у Тибету један значајан догађај, који је важан не само за Тибет већ и за један део Кине и један део Индије. Ове године Тибет ће изабрати новог Далај Ламу.

Приликом овог избора има да се одлучи ко ће од три дечака, који су се пре пет година родили онога тренутка када је бивши Далај Лама умро, бити изабран за новог Далај Ламу. Избор је од врло великог значаја, јер је Далај Лама у исто време и политички вођа Тибета.

Овога пута у питању су три дечака од којих су двојица из самога Тибета, док је трећи из кинеске провинције Чингхаи. Сву тројицу ће донети у Ласу, престоницу Тибета. Онда ће њихова имена бити исписана на пергаменту и стављена у једну урну. Затим се будући Далај Лама бира по свима правилима једне савремене лутрије.

Последњи Далај Лама умро је 17 децембра 1933 године. Од тога времена и Тибетанци, и Кина и Индија трудили су се свима силама да обезбеде себи што више утицаја на будући избор Далај Ламе.

Титула Далај Ламе постоји од 1576 године, а садашњи начин избора Далај Ламе завео је кинески цар 1782 године. У самој ствари најпре су се имена тројице дечака-кандидата гравирала на гвозденим плочицама, које су затим бацане у једно језеро. Плочица са кандидатом који је победио сама би испливала на површину језера пошто је од гвожђа! Како се ово удешавало није тешко погодити.

Последњи Далај Лама владао је Тибетом преко четврт столећа. Прве године владавине овога биле су јако бурне. Када је један кинески експедициони корпус заузео Ласу, Далај Лама побегао је у Дарџелин, који се налази у Енглеској Индији. У изгнанству је провео две године и сасвим је разумљиво што је од тога доба био јако наклоњен Енглезима. Владавина тога Далај Ламе била је сва у знаку потпуне независности Тибета од Кине.

Године 1934 Далај Лама протерао је из Тибета старешину једног од најважнијих тибетанских манастира Панчен Ламу. Он се склонио у Кину и био је један од великих пријатеља Кинеза. Ујуро је изненада и тако изгубио Кину једног великог пријатеља за отсудне часове који се одигравају у Тибету. Наследник Панчен Ламе још није одређен.

Док не буде изабран нови Далај Лама у Тибету влада једно намесништво. И Кина и Енглеска Индија боре се сада за пријатељство тога регентства. Енглеска има једно предимућство; пут за Тибет кроз Енглеску Индију за два месеца је краћи од најкраћег пута за Тибет кроз Кину!

Далај Лама

Пред почетак службе мајсфери дува ју у вешта, рогова пред храмом Далај Ламе

КОЈИ ЈЕ ОДГОВОР ТАЧАН?

Постављамо вам четири питања, свако са четири одговора. Прецртајте оловком оне одговоре за које мислите да нису тачни, па онда погледајте наше тачне одговоре, да бисте видели колико сте правилно одговорили на постављена питања.

1) Водопија је:
биљка
водоземац
име једног познатог романа
справа

2) „Оних топова не остављам, док ме Турци свега не исеку! — рекао је:
Васа Чарапић
Танаско Рајић
Зека Буљубаша
Анта Богићевић

3) Пиросфера је:
део неба
звезда
комета
део земље

4) Роман „Пауци" написао је:
Иво Ћипико
Јосип Козарац
Милутин Ускоковић
Богобој Атанацковић

Тачни одговори: 1) Водопија је биљка из које се добија цигура. Негује се у многим земљама па и у нашој. — 2) „Оних топова не остављам, док ме Турци свега не исеку!" казао је Танаско Рајић у борби на Љубићу, када је и погинуо, крајем јуна 1815 године. — 3) Пиросфера је онај део земљин који се налази испод чврсте земљине коре. — 4) Роман „Пауци" написао је Иво Ћипико (Каште, Ново 1869—1923), приповедач који је написао већи број приповедака из далматинског сеоског живота и из рата 1912 до 1918 године и два романа „За крухом" и „Пауци". Био је најпре шумар у Далмацији, а 1917 године пређе је у Србију и [illegible] у више места. Отступао је 1915 године, са српском војском, кроз [illegible] фронту.

Да ли знате?

ОВОГ МИНУТА -СВАКОГ МИНУТА

Ове редове прочитаћете за 60 секунди. Док их будете читали, тачно за то време догодиће се у свету оно што у њима пише. Сваког минута се у свету то догађа. Шта се догађа у свету за један минут?

☆ У Америци има преко 350.000 извора нафте... Сви заједно дају укупно 2.000 буради нафте сваког минута.

☆ За време колико вам је било потребно да прочитате овај став, највећа планета Јупитер, окрећући се око своје осовине, прешла је 105 миља — дакле Јупитер се окреће пет пута брже од Земље.

☆ Ајфелову кулу у Паризу посети просечно по једно ново лице сваког минута.

☆ Хемичари у Осаки, у Јапану, припремају биљни трулеж за морске алге.. пола килограма сваког минута.

☆ У овом тренутку у вашим рукама и мишићима налази се осам милиона бактерија.

☆ Око 25.000 примерака листова на разним страним језицима растури се у Америци за један минут...

☆ Да би остварио свој поморски шестогодишњи план, Јапан мора да троши 15.000 динара сваких 60 секунди за грађење бродова...

☆ Баптистичке светске алијанса троши 100 динара сваког минута за своје мисије у страним земљама.

ЗАШТО СЕ КАЖЕ: ТО ЈЕ ПРАВИ МАГАРАЦ!

Знате већ и сами, јер сте тошко пута чули, да се каже за неког човека: То је прави магарац! То поређење, наравно, нико не сма... похвално...

Међутим, ... би требал ... је тако, јер магарац нема ни једно од својстава која се ла... људима када им се каже да су магарци .. Напротив. магаре има врло велика преимућства. Магарац је паметан, снажан, пун стрпљења и изванредно одан своме господару. Поред тога много је јачи од коња, врло ретко поболева, а подноси и велику топлоту као и велику хладноћу Нагле промене температуре не утичу неповољно на магарца.

Сва несрећна судбина магарца је у томе, што он прати човека од најстаријих времена до данас и што су га увек употребљавали за тешке кућевне послове, док је коњ био животиња која се употребљава у рату и на парадама, дакле племенита животиња... Због тога су људи годинама посвећивали сву пажњу коњу занемарујући магарца. Тражење су све боље и боље расе коња, док се о магарцу и његовом усавршавању расе уопште није водило рачуна.

И тако се дошло дотле, да се дивљи коњи не могу поредити са питомим, који су несравњено бољи у сваком погледу. Међутим, дивљи магарци, који се још могу наћи у Азији и Африци, кудикамо су бољи и лепши од питомих..

Дакле, када се за неког презриво каже да је магарац, стварно се наноси увреда ма... гарцу, јер је то у сваком погледу корисна и добра животиња..

Дивљаци против џаза

Једна научна експедиција бавила се у џунглама око Оринока ради испитивања тамошњих урођеника, који су до сада имали врло мало додира са цивилизацијом Поред осталог експедиција је имала и велики грамофон и сваке вечери приређивала је урођеницима читаве концерте. Урођеници су били очарани музиком, али никако нису трпели џаз, док су такозвану класичну музику слушали са много

Уље од скакаваца

Утврђено је да и скакавци, који наносе усевима огромну штету, могу да буду од користи. Доказано је да се од њих може добити једна врста уља, која се врло корисно може употребити за авионе, јер се то уље не стеже ни на највећим висинама, већ задржава течно стање.

Уље од скакаваца први пут је добијено пре педесет година. Уље се добија од јаја скакаваца. Ово уље личи на некуван жуманце кокошијег јајета. Укуса је тешко горког и опорог. Врло лако се ужегне.

Прва жена која је летела...

У осамдесетседмој години умрла је Ленла Мери Коди, прва жена која је летела аеропланом. Она је била жена пуковника Кодка, који је био авијатичар и који је погинуо приликом једне авионске несреће.

Мери Коди летела је први пут 1908 године на апарату који је конструисао и којим је управљао њен муж. Но то није било њено ваздушно крштење. Године 1901 Мери Коди летела је на једној врсти једрилице, коју је такође конструисао њен муж.

Правосуђе у Периклово доба!

За време Периклово судио је сам народ. Сваке године тачно одређеног дана бирано је шест хиљада грађана из чијих су редова затим узимане судије. Судије су одређиване управо онога дана када би имало да се одржи суђење. У то време браниоци нису постојали и сваки оптужени имао је сам да се брани Ако за то нису били способни, куповали су написане говоре од људи којима је било једино запимање да пишу одбране. Наравно, такве одбране нису смеле да се читају пред судом већ су их оптужени учили напамет.

Одбрана није смела да траје колико је ко хтео, већ је време одбране одређивано једним нарочитим воденим часовником. Чим би из тога часовника канула и последња кап, оптужени је морао да прекине одбрану. Затим се изрицала пресуда на тај начин што је сваки судија спуштао у нарочиту урну на засебној цедуљици своје мишљење и своју пресуду, па се узимала она осуда која је имала највећи број листића..

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

Највеће језеро на свету је Касписко Море. Његова површина износи 438.000 квадратних километара, дакле нешто мање него површина две Југославије.

■

Енглези се сматрају као врло поштени људи. Ипак је статистички утврђено да се из разних познатих енглеских ресторана и хотела сваке

године украде најмање пола милиона шољица и преко милион кашичица.

Кефир се начешће справља од млека с кога је скинута павлака. Млеко може бити од краве, овце или козе. Да би се добила ова врста кисела млека, у млеко се морају додати нарочити микроби који изазивају врење. Назив кефир долази свакако од турске речи „кеф", што значи благостање.

■

У Сједињеним Америчким Државама

годишње се прода око пола милијарде чарапа.

ЕТО МАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИЋЕТЕ СЕ...

ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ И КАКО СЕ ЗОВУ ОВА НАША ОСТРВА?

Дајемо вам неколико карактеристичних појединости, које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сетићете се, о којим је нашим острвима овде реч, како се зову и где се налазе. Тако ћете обновити своје знање. Дакле, о којим је острвима овде реч?

1) Острво на Јадранском Мору, јужно од Крка, источно од Цреса. Припада северним далматинским острвима. Од обале је одвојено Подгорским Каналом, који је широк скоро два километра. Дужина острва је 21.3 километар, а највећа му је ширина, на северу, 10.9 километара. Површина 93.6 квадратна километра, те према томе спада у већа острва. Обала му је изванредно разуђена. Највиша тачка 408 метара. Осим једног града на острву има и шест села. Становника има око седам хиљада, од којих нешто преко хиљаду живи у граду, а остало је растурено по острву. Познато је место где сраћа велики број наших и страних туриста. Дакле, које је то острво?

2) Једно од највећих острва у нашем Дунаву. Површина му је 39.7 квадратних километара. За разлику од осталих дунавских острва, која су углавном насељена, ово острво, пошто је велико и пошто је делимично погодно и за обрађивање земље, (један део острва налази се под шумом) насељено је. Велико село носи исто име као и само острво. Како се зове то острво и где се налази?

3) Најсеверније, највеће, најродније и најнасељеније од свих острва Јадранског Мора. Површина му је 405.3 квадратних километара. Обала изванредно разуђена. Највиша тачка на острву је 569 метара. На острву живи преко двадесет хиљада душа. Има 85 места и то шест варошица и 73 које већих које мањих села. Острво само за себе образује срез, који се дели на седам општина. Острво има богату историју, јер је било познато још и у римско доба. Сада је неколико места на овоме острву познато као летовалишта и туристичка места.

Одговор: 1) Раб. — 2) Острово, острво на Дунаву између Дубравице, Кличевца, Дубовца и Рама. — 3) Крк.

ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ПОВРШНИ

КАКО СЕ ЗОВЕ НОВИ МУЖ ФИЛМСКЕ ЗВЕЗДЕ АНАБЕЛЕ?

Сваког дана читате новине. Прочитате масу имена: лица, ствари. Сазнате за нове важне догађаје. Да ли сте у стању да запамтите бар оно што је најважније и што није било тако давно? Или све читате површно, те од читања немате никакве користи. Покушајте да проверите; ево вам најобичнијих питања.

1) Како се зове нови муж филмске звезде Анабеле?

2) Последњих дана априла изгорео је један велики прекоокеански брод. Који и чији?

3) Колико износи југословенски рекорд у једриличарству?

4) Ко спрема нову експедицију за Јужни Пол?

5) Који је наш научник одликован у Италији?

Одговори: 1) Француска филмска звезда Анабела венчала се 28 априла у Холивуду са америчким филмским глумцем Тајроном Пауером. — 2) Ноћу 18 априла на француском прекоокеанском броду „Париз" који је у Хавру био спреман за полазак у Њујорк, избио је пожар који је потпуно уништио брод. „Париз" је имао 34.569 тона и био је дугачак 225 метара. — 3) Југословенски рекорд у једриличарству износи: 12 сати у погледу дужине трајања лета, а 128 километра у правој линији у погледу дужине пређене стазе. — 4) Елсворт, амерички истраживач Јужног Пола, спрема нову експедицију на Јужни Пол. Експедиција има задатак да јасно обележи све оно што су до сада разне америчке експедиције у тим крајевима успеле да открију. — 5) Милан Решетар добио је диплому „хонорис кауза" универзитета у Фиренци. Он од 1928 године, због својих студија, живи у Фиренци, а раније је био професор бечког и загребачког универзитета.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

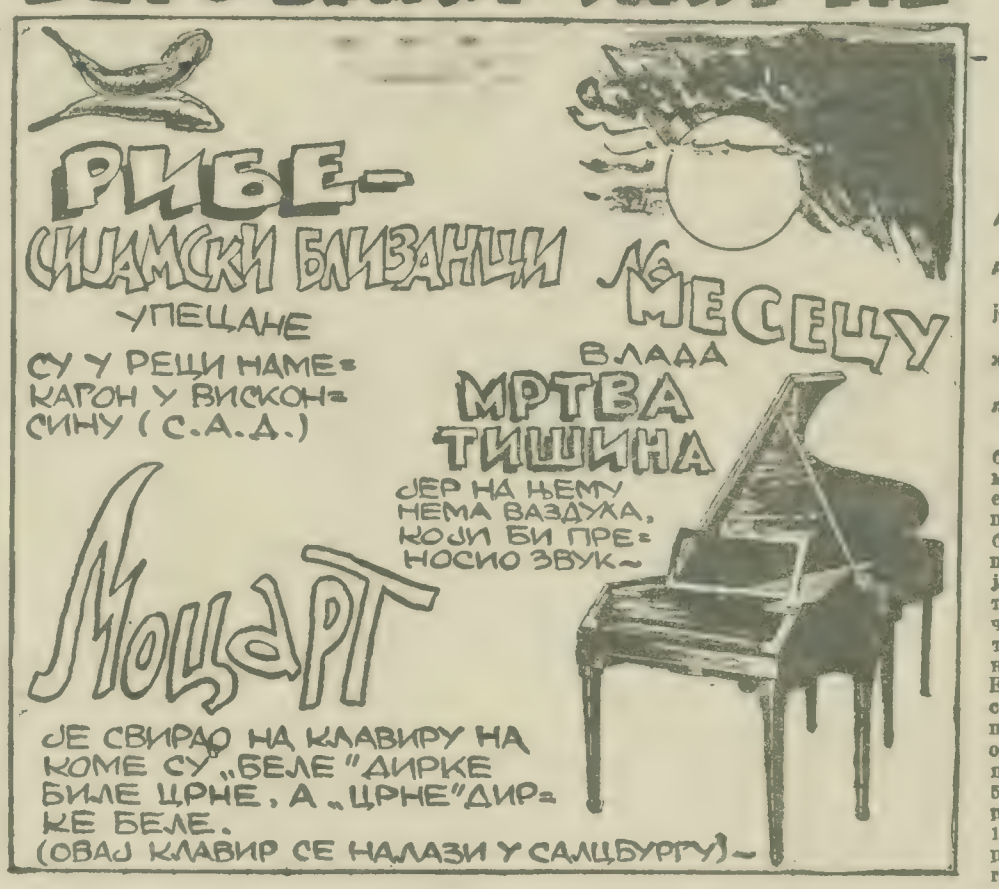

ЧУДА ДАЛЕКИХ ЗЕМАЉА

ЈУЖНА АУСТРАЛИЈА

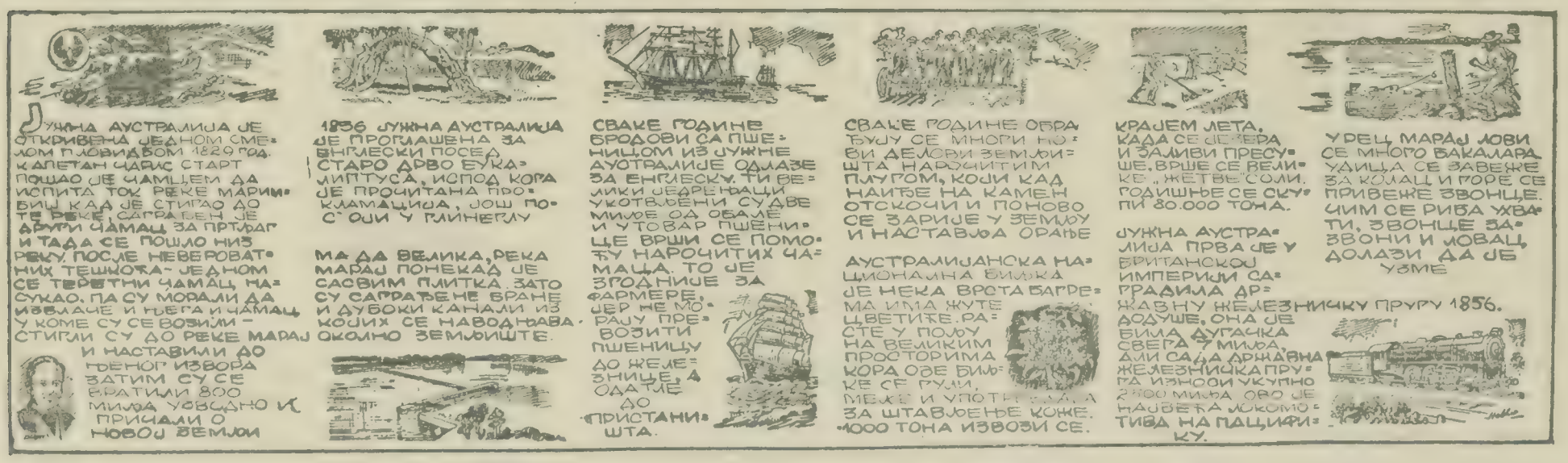
ЈУЖНА АУСТРАЛИЈА ЈЕ ОТКРИВЕНА ЈЕДНОМ СМЕ=ЛОМ ПЛОВИДБОМ 1820 ГОД. КАПЕТАН ЧАРИС СТАРТ ПОШАО ЈЕ ЧАМЦЕМ ДА ИСПИТА ТОК РЕКЕ МАРИМ=БИЈ КАД ЈЕ СТИГАО ДО ТЕ РЕКЕ, САГРАЂЕН ЈЕ ДРУГИ ЧАМАЦ ЗА ПРТЉАГ И ТАДА СЕ ПОШЛО НИЗ РЕКУ. ПОСЛЕ НЕВЕРОВАТ=НИХ ТЕШКОЋА- ЈЕДНОМ СЕ ТЕРЕТНИ ЧАМАЦ НА=СУКАО. ПА СУ МОРАЛИ ДА ИЗВЛАЧЕ И ЊЕГА И ЧАМАЦ У КОМЕ СУ СЕ ВОЗИЛИ – СТИГЛИ СУ ДО РЕКЕ МАРАЈ И НАСТАВИЛИ ДО ЊЕНОГ ИЗВОРА ЗАТИМ СУ СЕ ВРАТИЛИ 800 МИЉА УСВОЈНО И ПРИЧАЛИ О НОВОЈ ЗЕМЉИ
1856 ЈУЖНА АУСТРАЛИЈА ЈЕ ПРОГЛАШЕНА ЗА ЕНГЛЕСКИ ПОСЕД. СТАРО ДРВО БУКА=ЛИПТУСА, ИСПОД КОРА ЈЕ ПРОЧИТАНА ПРО=КЛАМАЦИЈА, ЈОШ ПО=С'ОЈИ У ГЛИНЕРЕЈУ
МА ДА ВЕЛИКА, РЕКА МАРАЈ ПОНЕКАД ЈЕ САСВИМ ПЛИТКА ЗАТО СУ САГРАЂЕНЕ БРАНЕ И ДУБОКИ КАНАЛИ ИЗ КОЈИХ СЕ НАВОДЊАВА ОКОЛНО ЗЕМЉИШТЕ.
СВАКЕ ГОДИНЕ БРОДОВИ СА ПШЕ=НИЦОМ ИЗ ЈУЖНЕ АУСТРАЛИЈЕ ОДЛАЗЕ ЗА ЕНГЛЕСКУ. ТИ ВЕ=ЛИКИ ЈЕДРЕЊАЦИ УКОТВЉЕНИ СУДВЕ МИЉЕ ОД ОБАЛЕ И УТОВАР ПШЕНИ=ЦЕ ВРШИ СЕ ПОМО=ЋУ НАРОЧИТИХ ЧА=МАЦА. ТО ЈЕ ЗГОДНИЈЕ ЗА ФАРМЕРЕ, ЈЕР НЕ МО=РАЈУ ПРЕ=ВОЗИТИ ПШЕНИЦУ ДО ЖЕЛЕ=ЗНИЦЕ, А ОДАТЛЕ ДО „ПРИСТАНИ=ШТА.
СВАКЕ ГОДИНЕ ОБРА=ЂУЈУ СЕ МНОГИ НО=ВИ ДЕЛОВИ ЗЕМЉИ=ШТА НАРОЧИТИМ ПЛУГОМ, КОЈИ КАД НАЂЕ НА КАМЕН ОТСКОЧИ И ПОНОВО СЕ ЗАРИЈЕ У ЗЕМЉУ И НАСТАВЉА ОРАЊЕ
АУСТРАЛИЈАНСКА НА=ЦИОНАЛНА БИЉКА ЈЕ НЕКА ВРСТА БАГРЕ=МА ИМА ЖУТЕ ЦВЕТИЋЕ. РА=СТЕ У ПОЉУ НА ВЕЛИКИМ ПРОСТОРИМА КОРА ОВЕ БИЉ=КЕ СЕ РУШИ, МЕЊЕ И УПОТ... А ЗА ШТАВЉЕЊЕ КОЖЕ. 1000 ТОНА ИЗВОЗИ СЕ.
КРАЈЕМ ЛЕТА, КАДА СЕ ЈЕЧЕРА И ЗАЛИВИ ПРЕСУ=ШЕ, ВРШЕ СЕ ВЕЛИ=КЕ „ЖЕТВЕ" СОЛИ. ГОДИШЊЕ СЕ СКУ=ПИ 80.000 ТОНА.
ЈУЖНА АУСТРА=ЛИЈА ПРВА ЈЕ У БРИТАНСКОЈ ИМПЕРИЈИ СА=ГРАДИЛА ДР=ЖАВНУ ЖЕЛЕЗНИЧКУ ПРУГУ 1856. ДОДУШЕ, ОНА ЈЕ БИЛА ДУГАЧКА СВЕГА 7 МИЉА, АЛИ САДА ДРЖАВНА ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУ=ГА ИЗНОСИ УКУПНО 2500 МИЉА ОВО ЈЕ НАЈВЕЋА ЛОКОМО=ТИВА НА ПАЦИФИ=КУ.
УРЕЦ МАРАЈ ЛОВИ СЕ МНОГО ВАКАЛАРА. УДИЦА СЕ ЗАВЕЖЕ ЗА КОЛАЦ И ГОРЕ СЕ ПРИВЕЖЕ ЗВОНЦЕ. ЧИМ СЕ РИБА УХВА=ТИ, ЗВОНЦЕ ЗА=ЗВОНИ И ЛОВАЦ ДОЛАЗИ ДА ЈЕ УЗМЕ

ПОПАЈЕВ ВЕЛИКИ БОКС МЕЧ

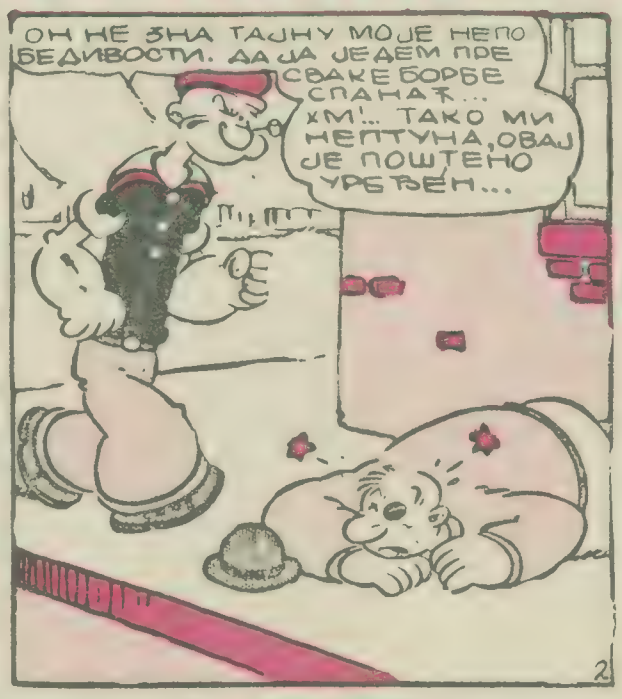

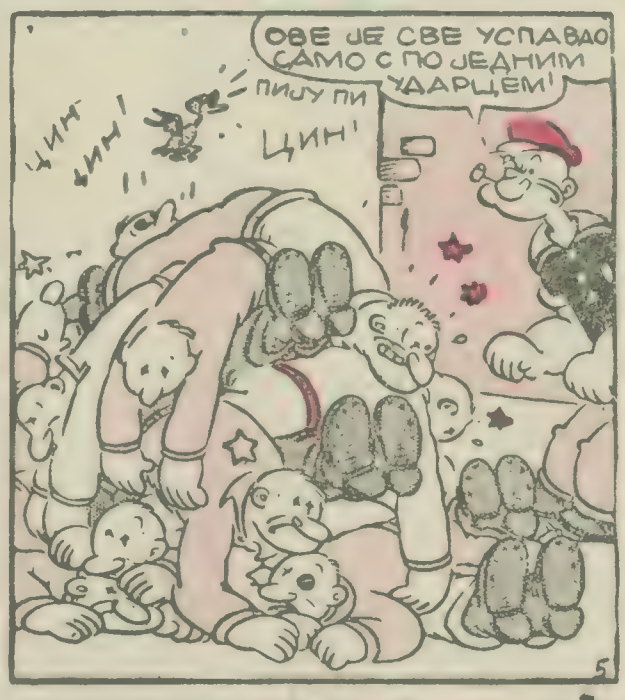

САВА КОШАВА СЕ ПОЈАВИО У НАШЕМ МЕСТУ! ТЕРОРИШЕ ЦЕЛУ ВАРОШ! ТУЧЕ СВЕ СНАЖНЕ ЉУДЕ НА КОЈЕ НАЈЂЕ... ЗАТО СЕ ЈА ЖУРИМ КУЋИ... ЗА ВАС НЕМА ОПАСНОСТИ... ОН НИКАД НЕ НАПАДА СЛАБИЈЕ

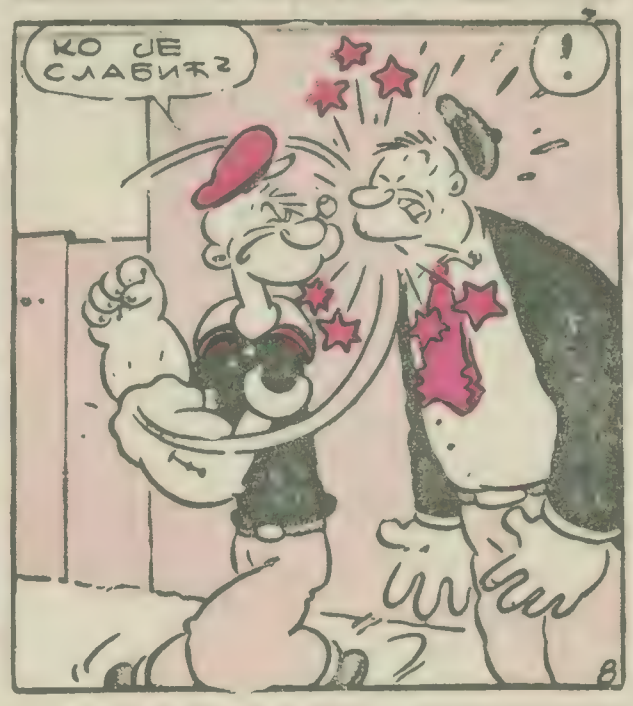

Штампарија „Политика“. Власник: Штампарско-издавачко „Политика“ а. д. Одговорни уредник Мирослав Дим. Стевановић, Косоверовог ул. бр. 2а.

ОВАЈ БРОЈ ЗАБАВНИКА ЈЕ РЕПРИНТ ИЗДАЊА ИЗ 1939. ГОДИНЕ

ВЕЉКО РАДОСАВЉЕВИЋ

ВИДЕО БАРОМЕТАР

1. Firestarter – Пламене лопте (према истоименом роману Стивена Кинга), САД, 1984, редитељ: Марк Л. Лестер, главне улоге: Дејвид Кејт, Џорџ Скот, Дру Баримор, Луиза Флечер, Мартин Шин, трајање 115 минута.

Специјално владино одељење за научна истраживања, под називом „Радионица", организовало је прави лов на Ендруа Мекгија и његову седмогодишњу кћерку Чарли, а разлог су њихове невероватне менталне способности: он, снагом воље, може да натера људе да раде оно што желе, док она погледом може да упали ватру и притом ослободи толику количину енергије да свуда око себе оставља пустош. План „Радионице" је да их испита и евентуално искористи за своје потребе (то се посебно односи на Чарли чија моћ временом постаје све разорнија).

2. Lavander Hill Mog – Банда са Лавандер Хила, Велика Британија, 1951, редитељ: Чарлс Кричтон, главне улоге: Алек Гинис, Стенли Холовеј, Сидни Џејмс, Алфи Бас, трајање: 82 минута.

Алек Гинис је ситни банкарски чиновник који већ годинама ради досадан и слабо плаћен посао. Ипак, време које је провео на том послу није тек тако потрошено, јер успео је да смисли савршен план за крађу златних полуга у вредности од милион фунти! Иначе, „Банда са Лавандер Хила" један је од најбољих филмова из времена највећих успеха тзв. „Илинг комедије" („Илинг" је био водећи британски филмски студио у том периоду), а као доказ за то нека послужи чињеница да је сценариста Т. Е. Б. Кларк те године био награђен „Оскаром".

3. Man Who Haunted Himself – У сопственој замци, Велика Британија, 1970, редитељ: Базил Дирден, главне улоге: Роџер Мур, Хилдегард Нил, Алистер Мекензи, трајање: 94 минута.

Психолошка драма о Харолду Пелхаму, успешном бизнисмену, коме после саобраћајне несреће живот постаје прави кошмар, јер одједном почиње да га прогони дух – а тај дух је заправо он сам! Занимљиво је да је ово био последњи филм Базила Дирдена (1911–1971), својевремено једног од најпродуктивнијих, али и најбољих британских редитеља („Лига џентлмена", „Жртва", „Сафир", „Песма мртвим љубавницима", епизода „Кочијаш мртвачких кола" из омнибуса „Глуво доба ноћи" итд.).

4. The Osterman Weekend – Остерманов викенд (према истоименом роману Роберта Ладлама), САД, 1983, редитељ: Сем Пекинпо, главне улоге: Рутгер Хауер, Џон Харт, Денис Хопер, Берт Ланкастер, Мег Фостер, трајање: 102 минута.

Уочи сусрета са неколицином блиских пријатеља Џона Танера, иначе ТВ водитеља, изненада посећују људи из ЦИА и саопштавају му да су његови пријатељи у ствари совјетски шпијуни. Тако су он и његова породица увучени у једну замршену политичку игру у којој има доста неочекиваних обрта. И Сему Пекинпоу је, попут Базила Дирдена, ово био последњи филм; иза њега су остала ремек-дела као што су: „Пуцњи поподне", „Дивља Хорда", „Пси од сламе", „Пет Герет и Били Кид" и „Елита убица".

5. Murder on the Orient Express – Убиство у Оријент експресу (према истоименом роману Агате Кристи), Велика Британија, 1974, редитељ: Сидни Ламет, главне улоге: Алберт Фини, Лорин Бекол, Мартин Балсам, Ингрид Бергман, Жаклин Бисе, Шон Конери, Ентони Перкинс, Ричард Видмарк, Џон Гилгуд, трајање: 127 минута.

Раскошна, „Ол-стар" продукција којом је практично започета читава серија сличних екранизација романа Агате Кристи. Херкул Поаро, тај генијални белгијски детектив, овога пута наилази на убиство за време путовања, вероватно најчувенијим возом на свету, „Оријент експресом". У бравурозном финалу филма он, наравно, открива убицу, али начин на који ће то учинити биће заиста изненађење за све. Ингрид Бергман је за улогу у овом филму била награђена „Оскаром" за епизоду

Власник видео права за све поменуте филмове је дистрибутерска кућа „ВАНС" из Београда, чијом нам је љубазношћу било и омогућено да их погледамо.

УЦЕЊЕН НА ТРИ МИЛИОНА ДОЛАРА

КОБРА СТИЖЕ У ЗОРУ

Никола Милошевић је вероватно једини Југословен који се као герилац борио у једној латиноамеричкој земљи. Ово је прича како је добио надимак Мунгос

Емучо мустардо ке пónса! – „Много је касније него што мислиш", гласи превод реченице коју сам прочитао на довратку порушене цркве у јужноамеричкој џунгли. Како нисам знао ни реч шпански, данима и ноћима разбијао сам главу шта значи и то ми је помогло да заборавим глад и умор који су ме излуђивали.

– Стижемо! – прошапутао је кормилар и већ следећег тренутка врх прамца зарио се у обалу. Чудио сам се како је у овом мрклом мраку, без ичега што је могло да му послужи као оријентир, знао где треба да пристане. А можда и није, помислио сам. Уосталом, видећемо убрзо. Ако припуцају, значи промашили смо... Међутим, нисмо.

Искрцали смо се у највећој тишини и натоварили ранце на леђа. Били су огромни и тешки јер смо, поред личних ствари, носили и нешто експлозива и ручних бомби и кренули за водичем. Нисам могао да видим каква је обала по којој смо ишли, али сам по шкрипи под ногама знао да је песковита.

Сат-два касније зашли смо у џунглу. Продорни, крештави крици ко зна каквих животиња и шуштање лишћа кроз које смо се пробијали натерали су ме да се запитам да ли сам ја сасвим читав кад се упуштам у овакву авантуру. Сваког часа очекивао сам да ће ми тело обавити нека анаконда или да ће ми се у потиљак зарити зуби неке звери. Свануло је а ништа од тога није се догодило. Дан ми је донео олакшање, осећао сам се сигурније.

Пуна три дана и ноћи ишли смо ка свом циљу, ослобођеној територији, и све то време наши водичи су, а да ми тога уопште нисмо били свесни, помно проучавали наше понашање. Герилцима нису били потребни мекушци. Срећом, ја сам тада још био млад, била ми је тридесет пета, у пуној снази, издржљив и нисам био гладан. Касније, за оних 18 месеци колико сам провео са герилцима, ниједном нисам био сит.

„Овај може са нама, од њега ће нешто бити", гласила је препорука водича и ја сам припао групи Б. Заједно са командантом, пуковником Санчезом, било нас је 22. Већина су били официри, бар десеторица имали су чин капетана, а ја сам био један од ретких цивила.

Радар у глави

Истог поподнева када смо стигли до зоне операције прошли смо основну обуку у руковању оружјем. Научили су нас како да држимо „калашњикове", нишанимо, пуцамо, показали нам како се бацају бомбе. И то је било све. Цела обука. За нешто више није било времена јер нам је за петама била војска.

Терен којим смо се кретали делом је био обрастао полуџунглом, а делом је био каменит и кроз њега је пролазило неколико речица. Њихових токова стално смо се држали јер других извора воде нисмо имали. Већ тог првог дана у групи као да се сам Бог побринуо за мене: од бивше кукавице начинио је јунака.

Сви смо били уморни и по-

Илустровао: Бранислав Јовановић

лако се кретали, недостајао је само Пако. Да је он био са нама, можда се све то не би догодило јер је једино Пако могао да нањуши опасност. Као да је имао бар пет-шест радара у глави. Али, њега није било и ми смо срљали у смрт. Поскидали би нас све као врапце да један од војника који су нам поставили заседу није опалио пре времена.

Ако сакријем ноге, бићу спасен!

Моји другови, навикли на скоро свакодневну борбу, бацили су се на земљу хватајући макар какав заклон. Два брата Рамоса, који су били одмах до мене, пали су иза нека два пања, а ја између њих. Никада раније нисам био у сличној ситуацији. Како који пуцањ одјекне, а кроз мене жмарци. Клео сам Драгињу и Лазара што су ме родили, кајао се што сам дошао у ову џунглу, чудио се радости коју сам осетио кад сам дошао на ослобођену територију. Шта је овде било за радовање? Звизнуо је први рафал према нама и ја сам отворио уста, ни сам не знам због чега. Кад сам их затворио, била су пуна песка. Мајко моја, ако преживим ово биће добро, само да се не обрукам. Обузео ме ужасан страх да не напуним гаће. Да се то дешава, читао сам код Добрице Ћосића. А ја сам знао колика сам кукавица, не би било чудо ако ми се то деси.

Једва се усуђујући да померим главу, погледао сам око себе. Рамоси су нашли бољи заклон, нарочито Хулио. Пањ иза кога је лежао био је повелик, али недовољан да штити двојицу. Нешто ниже, испод мојих ногу, јер смо се затекли на низбрдици, видело се неко шибље. Нисам знао шта је у њему, али чинило ми се да ћу, ако само ноге гурнем у њега, бити спасен. Почео сам да се врпољим и повлачим полако према шибљу једина мисао била ми је да се њега жив докопам. На борбу нисам мислио.

Милиметар по милиметар и ја сам се докопао шибља, пружио ноге, одгурнуо се рукама и, као да је неко ишчупао тло на коме сам лежао, полетео главачке. Шибље је скривало ивицу вододерине низ коју сам полетео не успевајући да се задржим. Можда би ми то и пошло за руком да целог дана није падала киша и расквасила земљу.

Ужас је благ израз за оно што сам осећао. Нисам имао појма где падам, хоћу ли се, када и где зауставити. А на све стране је пуцало. Моји су горе, вероватно нико и није приметио да ме нема. Готов си, мој Никола, рекао сам себи, сад ће да те ухвате, заробе, да те муче, убију к'о пса. А није то једино што ме мучило Како сам се котрљао, тако ме је по рукама и лицу секло и гребало неко трње, лишће чије су ивице као оштрица бријача Ко зна шта је, можда ме је и нека змија ујела. Боље да умрем од њеног отрова, размишљао сам, него да ме муче. Имао сам прилике да на филму видим како то изгледа, у стварности је вероватно још и горе

Док ми је све то мушевитом брзином пролазило кроз главу, коначно сам се зауставио Срећом, опет усред неког шибља. Требало ми је неколико тренутака да дођем к себи и схватим да сам жив. И, поново сам се следио од страха Сасвим јасно, из велике близине, зачуо сам гласове Опрезно сам размакас лишће и провирио: испред мене је била чистина на којој је чучало петнаестак људи. У средини је неки официр, нисам могао да разазнам ознаке чина, нешто цртао и објашњавао Остали су га слушали Кроз шта си прошао, прошас си, сада си изгубљен, помислио сам и у том тренутку, кад сам схватио да ми нема спаса, нестало је страха. Као да је руком однет

Преки суд у џунгли

Сада, када се више нисам бојао и када сам био потпуно спреман да умрем, одлучио сам да што скупље продам своју кожу. Активирао сам бомбу, једну, па другу, молећи се да ми не експлодира у руци и бацио је. Док су експлозије још одјекивале, ја сам већ имао „калашњиков" у рукама и даље решен да се не продам тек тако, кад ме неко шчепао за врат и бацио ме на земљу. Зар је могуће да ми се неко од њих пришуњао с леђа, помислио сам и по ко зна који пут у року од десет минута опростио се од живота. Кад сам се окренуо, угледао сам – Пака. Уз његову помоћ успентрао сам се уз вододерину низ коју сам пао. Срце ми је, што од напора што од страха, стигло у подгрлац.

Придружио сам се осталима који су се уз жестоку ватру повлачили према џунгли. Не бих умео да објасним како нам је то пошло за руком. Око нас су пљуштали меци, али смо се докопали дрвећа и дали се у бег. Трчали смо к'о без душе неких седам-осам километара и командант је тек онда дозволио да се мало издувамо. Можда и не би да Пако опет није негде нестао. И док ми је цело тело подрхтавало од узбуђења кроз која сам прошао, почело је да ме мучи осећање кривице. У рату се грешке скупо плаћају, за кривца нема милости, зна се: организује се преки суд и готово.

Читао сам да је у партизанима тако било,

мора да је и овде, међу герилцима, исто.

Сав ојађен, несрећан, унезверен, сео сам на пете чекајући да се донесе пресуда. Моји другови су нешто живо расправљали, нисам разумео шта. И док сам покушавао да докучим шта ми се спрема, почео сам да смишљам како ћу да се браним, шта да кажем. Најбоље истину: да је земља пода мном нестала, да сам изгубио главу, бацио бомбе на официре и не помишљајући да и неко од наших може да страда. Смисливши то, почео сам да пребројавам људе, сви су били ту осим Пака. Он није могао да страда, био сам сигуран, јер ме је извео из оне вододерине: сигурно је на неком задатку.

Испао сам јунак

Не знам колико је времена прошло, сви смо стајали и чекали, претворени у ухо. И док су сви очекивали потеру, ја сам чекао крст на који ће ме, као Исуса, распети. Одједном, из лишћа је изронио Пако и, шеретски салутирајући, рапортирао Санчезу:

– Команданте, задатак је извршен, непријатељ је уништен!

Из двадесет грла „оле" и моји другови су ме, у наступу одушевљења, срушили на земљу. Нисам разумео шта говоре, али сам схватио да сам урадио нешто веома добро, да сам ја, кукавица, испао јунак. Од мојих бомби страдало је свих 15 непријатељских официра. Сви су ме са дивљењем гледали.

Већ тог првог дана заједничког живота постао сам њихов. А и ја сам се некако преломио. Схватио сам да овде не важи ниједно правило живота у цивилизацији. Поред осталог, морао сам да заборавим шта је доњи веш, како изгледају чарапе, научио да се бријем са оно мало воде што бих захватио са неког листа. И све то, мање више, стрпљиво подносио. Само на нешто, свих тих 18 месеци, нисам успео да се навикнем: да једем живо месо као што су то моји другови радили. Кад сам први пут принео устима комад анаконде,коју је Пако за тили час одрао, мислио сам да ћу повратити црева. Па чак и кад се испече, месо звери ужасно заудара и човек просто сам себе и задах који излази из њега не може да поднесе. И зато сам посебно био дирнут када су ми, уочи битке у којој је 400 људи кренуло на нас, дали да поједем једну једину конзерву аргентинске говедине коју смо још имали.

Санчез нам је одржао патриотски говор, одредио сваком задатак и рекао да команда ослобођене територије има пуно поверења у нас. Мени је, као врсном стрелцу, како сам се у међувремену показао, пало у део да ликвидирам пуковника Бареву, човека који је лично убио 2000–3000 људи.

Убити змију!

Да бисмо извршили задатак, морали смо да дозволимо да нас опколе. Целу ноћ провео сам у некој рупи са Паком који је стално негде одлазио и враћао се. Лево и десно од мене били су распоређени кубански капетан Силва и Маноло, најмлађи члан групе и најбољи стрелац. Кад смо добили знак да нам се Кобра, како су звали пуковника, приближава у пратњи 12 официра, Пако је извукао чутуру са текилом и дао ми да отпијем два гутљаја. Попио сам један и вратио је. Не, не, био је упоран Пако, командант је наредио да попијем два, то ће потиснути страх. Санчез је тачно знао у каквом се стању налазим: први пут требало је да убијем одређеног човека.

У борби, у општој пуцњави, то је било друкчије. Пуцаш, а не знаш да ли је твој метак неког погодио. Ово је било нешто сасвим друго. Није свеједно убити човека чак и када знаш да је злочинац. И зашто су баш мене одабрали? Хиљаду мисли прошло ми је кроз главу док сам кроз нишан Санчезовог „М 16", који су ми дали за ову прилику, гледао како ми се Кобра приближава. Да пуцам или не? Одустанем ли, шта ће бити с мојим друговима? Нисам могао да се одлучим. Кобра ми је већ пришао на 50 метара када су ми у ушима одјекнуле Санчезове речи: главна команда верује у нас. Притиснуо сам обарач. Истовремено су се огласили Силва и Маноло. Нико из Кобрине групе није преживео.

Занимљиво је да „Пренса латина" никада није објавила ни слово о Кобриној погибији. Ми смо од курира сазнали да је у његовим грудима нађено девет метака од којих је сваки био смртоносан. На толико је Санчез подесио аутомат који ми је дао.

После ове акције другови су ме прозвали Мангусто (мунгос) јер је ова животиња једини достојан противник змијама.

Олга Вукадиновић

НЕОБИЧНО ДЕЛО – КРАЈ У СТАРАЧКОМ ДОМУ

ЧЕТИРИ Г ЗА ГР

Иако је имао шездесет пет година, Бенџамин Лили није посустајао. Упорно је пратио траг огромног медведа који га је просто опчинио

Амерички петролејски магнат Мекфедн одлучио је да за себе и пријатеље организује лов на веома опасну врсту мрког медведа – гризлија. Познат по томе што, када се усправи на задње шапе, достиже висину и до 2,20 m, овај становник забитих шумских крајева америчког Запада напада човека само у самоодбрани. Снага му је огромна, ударцем шапе као од шале убија вола!

Караван ловаца и мазги натоварених опремом кренуо је из Вајоминга у лето 1921. у потрагу за гризлијима. Наравно, Мекфедн је за овај подухват унајмио водича, тада једног од најбољих америчких ловаца, шездесетпетогодишњег Бенџамина Бена Лилија. Његово је било да за месечну плату од 100 долара прати животињски траг, указује и показује.

Непредвиђено одустајање

На први траг гризлија Лили је набасао после месец дана. По отиску стопала било је очигледно да се ради о примерку изузетне величине, бар он на таквог гризлија није никада у животу наишао.

На жалост, Мекфедну је следећег дана јављено да мора да се врати кући јер су искрсле велике невоље на његовој фарми. Богаташ се извинио позваним гостима и замолио их да одложе лов за боља времена, надао се ускоро. Лов је прекинут и дружина се разишла. Остао је само Лили са својим коњем, мазгом и шатором. Шта даље, питао се. Решио је да настави сам. У најбољем случају, медведа ће сустићи за неколико дана а овакву прилику није желео да пропусти. Наставио је да прати траг гризлија, али он је, на Лилијево чуђење, вешто узмицао.

У почетку се стари ловац нервирао, а онда се заинатио, доћи ће до тог трофеја макар пратио гризлија на крај света. Ни слутио није да

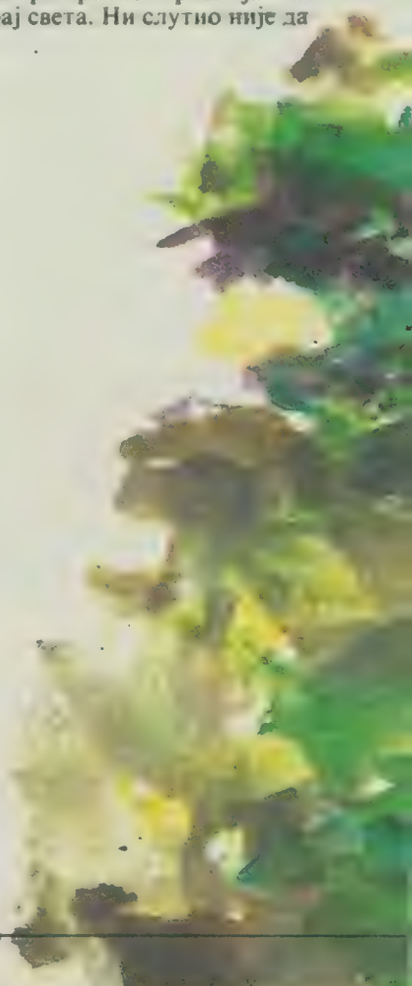

ОДИНЕ ГРИЗЛИЈЕМ

ће се његове мисли обистинити. И више од тога.

Дани су одмицали, а Лили никако није успевао ни да се приближи медведу. И његове године чиниле су своје. Ипак, није хтео да одустане. Потрага за гризлијем као да му је уливала нову снагу. Пролазио је кроз врлетне крајеве, шибали су га и киша и јутарња хладноћа, спавао је под шатором, хранио се углавном оним што уз пут улови или конзервама које је куповао у градићима поред којих је пролазио. Тек, помисао на ухваћеног гризлија просто га је опчинила!

Ноћу, уз пламен ватре у дивљини, сећао се времена када је имао фарму и живео мирним породичним животом. Лов и природа, међутим, одвлачили су га, а жена му је стално приговарала. Једног дана рекао је збогом и њој и фарми. Од тада је тумарао Сједињеним Америчким Државама, разуме се, непрестано се држећи шуме и лова.

Готово да му је било драго што је богати Мекфедн одустао. Сада ће гризли, за кога је веровао да је највећи примерак икад виђен, бити његов, само његов.

300 пума узгред

Невероватно како је све гризли заметао траг. Осећајући да му је смрт за леђима, медвед је у бекство уносио све своје животињско лукавство.

Тако су у потрази промицали километри по стазама и богазама: десет, двадесет, на стотине... И време, наравно, месец, два, шест...

Прошло је лето, затим јесен, дошла је зима. Лили је у трагању за гризлијем дубоко зашао у опасне Стеновите планине. Направио је крпље да би се лакше кретао по снегу. Од хладноће се бранио крзном мањег медведа кога је убио и одрао. Конзерве су нестале, али је дивљачи било у изобиљу. Највише муке ловцу је задавало коначиште, шатор на мразу није пружао ни најмању заштиту.

Гризли је одмицао према Аљасци. Лили га је упорно пратио. Био је пресрећан када би чуо за неки градић у близини, да се честито огреје и обнови залихе.

Најзад, Аљаска! Гризли више није имао куда! Лили је израчунао да је иза њега и медведа остало више од 800 километара! Уз пут, више да се одбрани и сачува живот, Бенјамин Лили је убио око 300 пума!

На своје запрепашћење, ловац је утврдио, а већ је увелико почело и следеће лето, да је гризли окренуо преко америчких врлети назад – у Тексас! Зар поново 800 километара!

И, веровали или не, Бенјамин Лили гонио је гризлија поново до америчког југа, а онда опет до Аљаске, па опет на југ и тако... пуне четири године!

Коначно се докопао медвеђе главе негде у Стеновитим планинама. Био је то заиста примерак да се памти.

* * *

Бенјамин Лили, који се и данас помиње у америчким причама, завршио је у старачком дому у Силвер Ситију. Ту је и умро 1936. Последње године провео је у душевном растројству стално мрмљајући о гризлију кога је гонио – четири године.

Миленко Тодоровић

„Rolling Stones" очигледно и даље планирају заједнички рад на дуге стазе. Управо су потписали уговор са дискографском кућом „Вирџин" и за то добили 25 милиона фунти. По том уговору за ову кућу треба да сниме три нова албума од којих се очекује да ће достојно наследити њихову последњу плочу „Steel Wheels" објављену 1989. године. Тај албум је уједно њихова најпродаванија плоча у каријери. На основу уговора компанија има право и на њихове раније плоче.

Кит Ричардс такође има ексклузиван уговор са овом кућом која му је објавила за сада једину соло плочу „Talk iz Cheap" али се очекује да ће ускоро изаћи са још једном, концертном, снимљеном када је наступао са свој[illegible]овременим саставом „X-Pansive Winos".

ПОД СЈАЈЕМ ЗВЕЗДА

Марк Болан, некадашња велика звезда глам рока, и после скоро петнаест година откако је настрадао у саобраћајној несрећи привлачи велику пажњу како нове, тако и старе публике. Тако се после бројних компилација на тржишту почетком децембра појавио дупли албум „Born To Boogie" на коме се налази девет песама снимљених на његовом концерту 1972. године.

Песме се налазе и на видео-касети истог назива која се појавила почетком 1991. године. Подгрејано занимање за музику групе „T. Rex" довело је до поновног објављивања свих њихових албума а на овој новој, концертној плочи налази се избор Боланове поезије која се издваја од већине текстова за тинејџере који су превладавали у време глам рока.

БУДУЋНОСТ НАЈВЕЋИХ ХИТ ХИТ ХИТ

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Не кажем да сам најзанимљивија особа на свету, али сигурно сам једна од њих."

Мадона

roxette

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

SPENDING MY TIME

What's the time
Seems it's already morning
I see the sky
It's so beatiful and blue
The TV's on but the only thing showing
Is a picture of you
I get up and make myself some coffee
I try to read a bit but the story's top thin
I thank the Lord above that you're not here
To see me in shape I'm in
Spending my time
Watching the days go by
Feeling so small I stare at the wall
Hoping that you think of me too
Spending my time
I try to call you but I don't know what to tell you
I leave akiss on your answering machine
Oh help me please
Is there someone who can make me
Wake up from this dream
I'm spending my time
Watching the sun go down
I fall asleep to the sound of „Tears Of A Clown"
A prayer gone blind
I'm spending my time
My friends keep telling me hey life will go on
Time will make sure I'll get over you
This silly game of love
You play win only to lose
Spending my time
I can't live without your love
I'm spending my time my time my time
Makes me live without you honey
(Spending my time)

ТРОШЕЋИ ВРЕМЕ

Колико је сати
Изгледа већ је јутро
Гледам небо
Лепо је и плаво
Телевизор је укључен али једино што емитују
Је твоја слика
Устајем и кувам себи кафу
Покушавам мало да читам али прича је досадна
Хвала господу на небесима што ниси ту
Да видиш у каквом сам стању
Трошим време
Гледајући дане како пролазе
Осећам се тако мала, буљим у зидове
Надајући се да и ти на мене мислиш
Трошим време
Покушала сам да те зовем али не знам шта да ти кажем
Оставила сам пољубац на твојој телефонској секретарици
О, помози ми, молим те
Постоји ли неко ко ће ме пробудити из овог сна
Трошим време
Гледајући како сунце залази
Заспала сам уз „Сузе кловна"
Молитва је слепа
Трошим време
Пријатељи ми говоре: Хеј, живот иде даље
Временом ћу те преболети
Та глупа љубавна игра
Играш, побеђујеш само да би изгубио
Трошим време
Не могу живети без твоје љубави
Трошим време, време, време
Учини да живим без тебе драги
(Трошим време)

Текст и музика: П. Гесле
Изводе: Roxette

КАЛИ МИНОУГ

више није чедна тинејџерска звезда. Прошле јесени појавила се на распродатом концерту у Лондону и показала сасвим другачији имиџ. Украла је понешто од Мадонине провокативности, купила пуно полупровидне гардеробе, окружила се изврсним играчима и пред изненађеном публиком представила нови лик који се све теже уклапа у њене раније детињасто-нежне хитове. Као и обично, промену су много лакше прихватили њени обожаваоци него медији. Оптужују је за неоригиналност, желју да по сваку цену стекне још публике и неукусан шоу. Да ли ће она и њени менаџери умети да оправдају доста наглу промену сценског представљања, остаје да се види када објави следећу плочу.

ЛИЧНА КАРТА: Color Me Badd

Марк Калдерон: певач
Рођен: 27. септембра 1970.
Хоби: певање, играње, писање и спорт

Брајан Абрамс: певач
Рођен: 16. новембра 1969.
Хоби: поезија

Кевин Торнтон: певач
Рођен: 17. јуна 1969.
Хоби: писање (поезије, песама и писама), спорт и заљубљивање

Сем Вотерс: певач
Рођен: 23. јула 1970.
Хоби: музика, кошарка, играње и писање

ОПАСНЕ ПРОМЕНЕ

ЦРНА ФЛАШИЦА

Велимир Ћургус Казимир

У ритује
др Зоран Живковић

Мој деда је имао младалачки дух. После много година откривам прави смисао речи детињаст. За мога деду су управо тако говорили. И отац мога деде је, према причи његовог сина, био такође детињаст. Ако многе ствари са старошћу пролазе, или се мењају, кости постају крте и несавитљиве, слаби чуло вида и слуха, постаје се све заборавнији, о несаници да и не говорим, једна једина особина - ако овлада човеком – остаје непромењена: детињаст дух.

Сви су се, мислим на одрасле и озбиљне, да не кажем досадне особе, чудили како се деда тако лепо слаже са децом. На пример: када смо се играли жмурке деда је умео тако вешто да се сакрије да нико није успевао да га нађе. Била су то најмаштовитија, а у ствари најједноставнија склоништа која је и мени, најмилијем унуку откривао у потаји. Када би стао иза неког дрвета, чинило се да се претвара у то дрво. Испружио би руку иза стабла, некако згрчио у лакту, раширио прсте и... као да је израсла нова грана на остарелом и осушеном

дрвету. Или: чучнуо би поред неког камена, зажмурио и нико није могао да га види.

Када је био рат, ја се тада још нисам родио, мој деда није хтео да бежи у склониште ако сирене наговесте узбуну. Ма колико га наговарали, није пристајао да се макне из стана. Објашњавао је да кроз прозор прати путање авиона и бомбе које из њих излећу и да зависно од правца, прелази из једне собе у другу. Понекад је чак, говорио је мој деда, довољно да пређе из угла у угао исте собе да би био сигуран. Његове приче су потврдиле комшије које су га, заиста, неколико пута, у време бомбардовања, виделе како иде од једног до другог угла.

То сигурно није била једина детињарија коју је мој, тада педесетогодишњи, деда изводио у своме животу. Понекад, кад затворим очи, пре него што ћу утонути у прави сан, ја га видим кроз старинске завесе са мотивима ружа и лала како, попут сенке, обилази углове соба извирујући својим крупним плавим очима према претећем небу.

Од деде сам, ако ништа друго, научио да се крећем по највећој киши без кишобрана а да не покиснем. Деда је, ко зна због чега, страшно мрзео кишобране. Кишни мантил и беретка једина су пристојна опрема за кишу, објашњавао ми је. Наравно, ово ми је рекао у пола гласа: ако си прави мушкарац. Као што је умео да избегава бомбе, избегавао је и кишне капи. Тако је брзо корачао, стално мењајући смер, да киша никада није могла да га окупа. И сам се још увек служим том техником избегавања кише (и кишобрана) мада морам да признам да у томе никада нећу бити мајстор као деда.

Најчудније, и најважније од свега, било је једино памћење. Све што се десило у његовом детињству, пре шездесет и више година, улазило је у наше животе снажније и живописније од онога што нам се тренутно дешавало. Деда је седео у високој расклиманој фотељи, полако пушио и испијао шољицу за шољицом црне кафе и причао. Од његових прича цела је соба добила некакав друкчији, свечани изглед. Старе, избледеле шаре ваљка, сећам се сребренкастих шара у облику звончића и класова по жутој подлози која се на неким местима претворила у ситне грудвице, добијале су црвенкасти одсјај а на таваници се, као да смо у

Илустровао: Зоран Миладиновић

Добитници књига библиотеке ПОЛАРИС

1. ВИКТОР ОГЊЕНОВИЋ, Поучки Десанчића 29, 23000 Зрењанин
2. БОЈАНА РОМИЋ, Мачванска 14, 11000 Београд
3. ЈЕЛЕНА СТОЈАНОВИЋ, Бошкова 8, 12000 Пожаревац
4. МАРИЈА БОГИЋЕВИЋ, Станка Пауновића 66/12, 11090 Београд
5. ЛАРА ВЕЉОВИЋ, Обилићева 29/1, 36000 Краљево
6. ИВАН МУТАВЏИЋ, Радничка 19/3, 19210 Бор
7. ВЛАДИСЛАВ СТОКИЋ, Хероја Дејовића 32, 31000 Ужице
8. МИОДРАГ БОРЂЕВИЋ, Добривоја Радосављевића 45, 19350 Књажевац
9. МИЛАН ЂУКИЋ, Васе Пелагића 22, 26300 Вршац
10. ТАРИК ЗАИМБЕГОВИЋ, Булевар револуције 38, 76230 Босански Шамац

акваријуму, сунчана светлост разбијала у кришке дуге.

Запазио сам да је дедин начин изражавања, његов речник и лакоћа којом је описивао догађаје из детињства, био далеко богатији и китњастији од оног свакодневног. Док је тако причао, нико га није прекидао. Неколико пута ухватио сам себе како хоћу да га упитам за неки детаљ, за име неког пријатеља из детињства или шта се са њим после десило, кад би деда сам, као да ми је читао мисли, почео о томе да прича. Касније сам све више почео да увиђам како те приче имају чудну моћ да кроз њих откривам оно што сам хтео да питам, а из разних разлога нисам се усуђивао да то учиним.

Чинило ми се да сатима седим поред деде са братом мада, то данас сасвим добро знам, никада није причао дуже од једног сата. Толико му је времена требало да испије три шољице кафе. Али, тада, док је владала магија прича – са свим оним царевима, мундирима, непрегледним шумама и медведима, брзим потоцима, пастрмкама, јабукама и девојкама – време је било пространо и јединствено – и ништа се са њим није могло упоредити.

Када сам напунио десет година, и иза себе већ имао поприлично искуство читања узбудљивих, авантуристичких књига, покушао сам да засеним деду својим причама. Он ме је пажљиво слушао док сам му препричавао „Винетуа" а ја, понесен важношћу своје прве приче, изненада се заплетох код Тангве, гадног поглавице Команча.

– Мораш да вежбаш – брижно ме утеши деда док сам покушавао да средим причу о Тангви...

– Пази овако – рече ми он. – Сваки пут кад заклопиш очи пре него што заспиш мораш да призовеш све оно што ти се тога дана десило. Сан јесте лепа ствар, али, као све лепе ствари, може да те разнежи и натера да због лепоте заборавиш на то како си некад живео. Сан нам краде наше детињство више од учитеља... Оно што ти се учини најзначајнијим тога дана понови пре спавања неколико пута... и нека ти то буде прва ствар на коју ћеш помислити сутрадан. Никада не дозволи да те сутрашње бриге удаље од јучерашњег доживљаја. Ако тако будеш вежбао док си мали, касније ће ти бити много лакше.

– А кад порастем као тата?

– Ништа не брини. Оставиће теби деда црну флашицу.

Хтео сам одмах да га питам за ту тајанствену црну флашицу, али ме је нешто силно, нешто попут страха кога није било у дединим очима већ у мојој глави, спречило да икада поменем црну флашицу. Уосталом, можда је нисам довољно пута споменуо пред сан.

Први пут сам видео црну флашицу кад сам напунио осамнаест година. Открио сам је иза гомиле рачуна и две празне порцеланске посуде на којима је на немачком писало „Уље" и „Сирће". Деда је боловао од једне од својих многобројних упала плућа а ја сам морао да нађем рачуне за струју и да их платим. Мајка ми је, дајући ми новац, озбиљно рекла: – Узми све рачуне, знаш како је деда детињаст кад су практичне ствари у питању.

лашица није била виша од десет центиметара, сва од неког тешког црног стакла, са стакленим запушачем од истог материјала. Опрезно сам је узео и протресао. Није била ни до пола пуна. Онда сам је ставио на сто, пажљиво ослушкујући да деда не устане, и врховима прстију извадио запушач. Чуло се једва чујно „плоп". И истог часа целу собу испуни мирис пољског цвећа.

Била је субота пре подне. Снег је падао већ другу недељу и цео град као да је био месецима под опсадом.

А у дедином стану све је мирисало на пољско цвеће.

Брже-боље сам затворио црну флашицу и вратио је на место када ме је позвао деда.

– Знаш, кад сам био у твојим годинама, стално је тако мирисало. Изашао сам у парк, управо је стао ветар са планине, два пса су се мотала око улаза, имао сам први састанак са Ружицом...

– Мораћемо да кријемо нашу тајну – рече ми на крају приче деда. – А колико ти је пара мајка дала за струју? Немој све да платиш. Остави пола пара за себе. Теби сада више треба...

* * *

Од тада је прошло више од тридесет година. Деда је одавно умро. Црна флашица је, наравно, код мене. Скривена на много бољем месту него иза неплаћених рачуна. (Моја жена би је тамо лако нашла.) С времена на време затворим се у најмању собицу да помиришем црну флашицу. Она сваки пут дрикчије мирише. Више не знам да ли она чита моје жеље или ја испуњавам њене мирисне наредбе. Шта год да је у питању, сви кажу да сам на деду.

Онако – детињаст

Решење загонетке „Три робота професора Тинкера"

Означимо са „И" ону „роботицу" која увек говори истину, са „Л" ону која увек лаже, а са „П" ону која понекад лаже, а понекад говори истину. Постоји само шест њихових могућих размештања:

	ЛЕВО	СРЕДИНА	ДЕСНО
1.	И	Л	П
2.	И	П	Л
3.	Л	И	П
4.	Л	П	И
5.	П	И	Л
6.	П	Л	И

Проверите сада питања и одговоре на сваки од ових шест случајева и установићете да се једино у последњем, шестом, не јавља никаква противуречност. Према томе, лево седи „роботица" која понекад лаже, а понекад говори истину, у средини она која увек лаже, а десно она која увек говори истину.

Једноставно, зар не? Ако вам тако изгледа, шта кажете на додатни вид истог проблема који вам задајемо необавезно – дакле, овог пута без награда, само ваше забаве и оштроумности ради?

Професор Тинкер честитао је доминшљатом студенту на решењу, а онда је припремио нови тест, замоливши претходно три роботске даме да изиђу из просторије, а потом да се врате унутра и опет заузму места на три столице, премда не нужно у истом распореду. Овога пута једна од „девојака" носила је око врата смарагдну огрлицу.

– Свака „роботица" начињена је различитог дана – рече професор Тинкер. – Према томе, једна од њих старија је од остале две. Све три знају која је то. Ваш задатак састоји се у следећем: имате на располагању само ДВА питања да установите да ли је „девојка" са огрлицом најстарија или није.

Уследила је дуга тишина. Студенти су као махнити рачунали у својим бележницама. А онда, Азик Изоморф, најбистрији студент у класи, подиже руку. Како је Изоморф решио проблем?

Шта кажете на ово? Изазов и по – зар не? Јавите нам се ако и ви дођете до решења. Овога пута, као што смо казали, неће бити награда, али ће сви који дођу до решења добити „специјално признање" библиотеке ПОЛАРИС за SF доминшљатост...

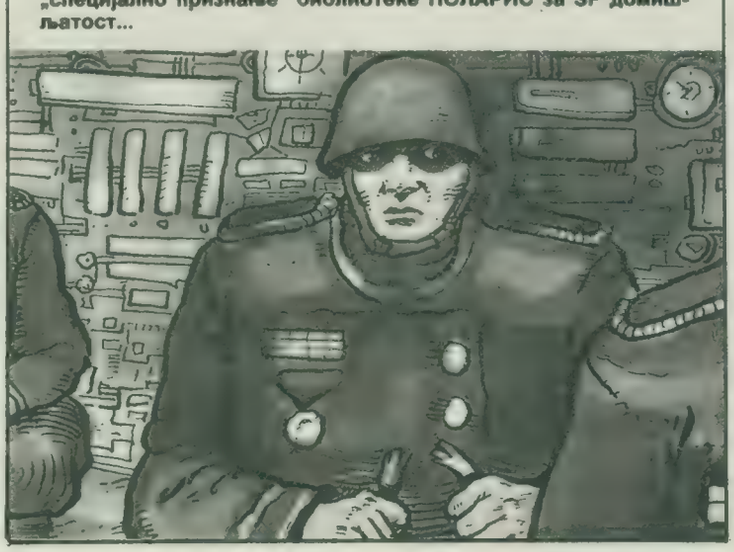

BEOSOFT – *COMMODORE 64/128*

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за *Commodore* основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 6000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Kompjutera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТАНИ ФИЛМ	АУТО-МОТО ТРКЕ	ПОЧЕТНИЧКИ
АКЦИОНИ	ФИЛМСКИ ХИТОВИ	ПУЦАЧКИ
СВЕМИРСКИ	РАТНИ	СПОРТСКИ
ДЕТЕКТИВСКИ	БОРИЛАЧКИ	ИГРЕ СА ТОП-ЛИСТА
НИНЏЕ	ЛУНА ПАРК	НАЈБОЉЕ ИГРЕ ЗА Ц-64
ФУДБАЛ	ИГРЕ НА СНЕГУ	КОШАРКА
ЖИВОТИЊСКО ЦАРСТВО	ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1989
НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1990	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1991	ВЕСТЕРН
АВАНТУРИСТИЧКИ	ОЛИМПИЈАДА	ХИТОВИ НОВЕМБРА
ХИТОВИ ДЕЦЕМБРА	ХИТОВИ ЈАНУАРА	ЕНГЛЕСКИ ФРАНЦУСКИ НЕМАЧКИ

НОВОГОДИШЊИ ПАКЕТ

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА

НОВОГОДИШЊИ ПАКЕТ

ИЗАБЕРИТЕ 4 КОМПЛЕТА И ДОБИЋЕТЕ ЈОШ 4 БЕСПЛАТНО
(ОКО 200 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА)

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 250 динара. ПТТ трошкове сноси купац. Пошиљку добијате за 3 – 4 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом.

НАРУЏБЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

име и презиме место и поштански број

улица и број потпис

BEOSOFT, ПОШТАНСКИ ФАХ 25
11050 Београд 22 ☎011-421-355
Радно време: од 08 до 21 ч сваког дана и викендом и празницима

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: **1.** Јело од бајатог хлеба – Варница, **2.** Симбол кисеоника – На онај начин – Део угла, **3.** Врста ликера – Сабласти, **4.** Справа за мерење количине електрицитета у неком телу, **5.** Име и презиме глумца са слике – Симбол радијума, **6.** Прво и 23. слово азбуке – Симбол реднијума, **7.** Последње слово азбуке – Кита, ројта, **8.** Врста светиљке, **9.** Преподневна представа, **10.** Врста тврдог дрвета, ебановина, **11.** Место у Боки которској, **12.** Мере за земљиште – Лична заменица.

УСПРАВНО: **1.** Играч покера – Географска карта, **2.** Ознака за обим – Наш песник Војислав – Немачки сликар, Ото фон, **3.** Град у Истри – Учитељ говорништва (мн.), **4.** Роман Лава Толстоја, **5.** Растројеност, **6.** Сазвучје – Затвори (стр.), **7.** Нула – Ауто-ознака за Огулин, **8.** Ауто-ознака за Италију – Тип Ситроеновог аутомобила, **9.** Паркић у центру града, **10.** Покрет, **11.** Земљорадник, **12.** Име родитеља Куросаве.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							●					
2		●						●				
3							●					
4												
5										●		
6			●			●						
7		●										
8	●											
9												
10												
11												
12				●								

ЛАВИРИНТ

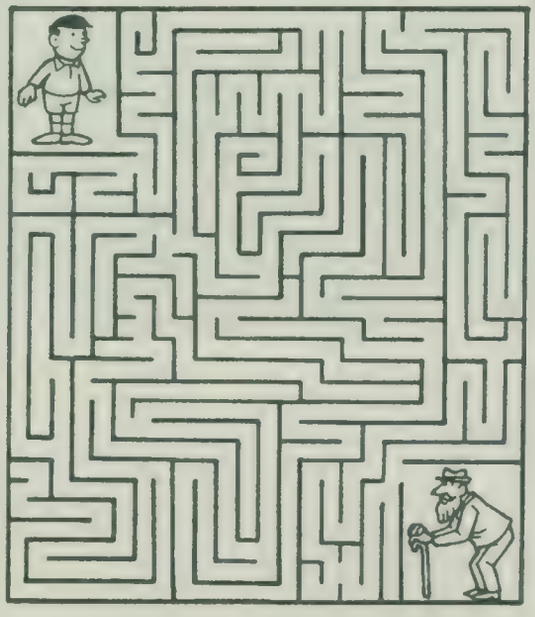

Помозите дечаку да дође до свога деде

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ВЕСЕЛИ ФРАТАР

ПТИЦА КОЈА ЛЕТИ ПОД ВОДОМ

Шарен је као да живи у Бразилу а не на северу, с гримизноцрвеним ногама и прстима, па још и пругастим кљуном који се види с пола километра! Али, чим прође време удварања, фратар ће без размишљања сдбацити свој смешни нос!

Како га све не зову? Због великог повијеног кљуна – морски папагај или папагај гњурац. Зато што је неспретан и смешан (снажно тело, велика глава, ситна крила) – клоун Атлантика, али и арктички фратар по његовом латинском имену Fratercula arctica. За науку он је тупик северни, морска птица из породице Alcidae (њорке), уско сродне галебовима и чиграма док неке личе на мале пингвине...

Од 22 врсте ове породице, које су све становници поларних предела северне полулопте, можда је најбоље познат управо северни тупик. Он је не само једна од најомиљенијих морских птица већ је исто тако и најбоље проучен. Британски орнитолог Роберт Локли посветио му је двадесет година истраживања и открио много занимљивости о веселом фратру.

Као живи торпедо

Тупик живи у огромним колонијама дуж северних обала Атлантског и Тихог океана, а у време гнежђења има их на милионе на пустим острвима Северног леденог океана. Граница распрострањености морских кловнова у Европи стиже до Бретање, а у Америци до источне САД, северније од Њујорка. У Немачкој су се некад сретали само на острву Хелголанду, али су их због укусног меса овде већ 1830. године истребили.

Морски папагај је изванредно прилагођен животу на суровим обалама Северног Атлантика. Изврстан је пливач

и ронилац, а као храна служи му углавном ситна риба, најчешће млађ харинге. Док лови, птица остаје под водом до два минута, гњурајући и до десет метара дубине. Али, ако затреба, с лакоћом ће заронити и много дубље! Ови крилати риболовци успели су да савладају и један тако невероватан начин кретања као што је – летење под водом! Истина, крила су им при том напола раширена: правећи њима кратке енергичне замахе папагај „лети" кроз воду као пројектил. Скерлетно црвене ноге, снабдевене пловном кожицом, испружене уназад, служе му као кормило.

Почетак године време је парења и ношења јаја. Тада фратар добија свадбене украсе: блиставе, као лакиране, гримизне пруге на кљуну. Управо због ове шаре северног риболовца су назвали шарени весељак, име као измишљено за неку тропску птицу. Фратри, међутим, цео свој живот проводе у леденој води и на копно излазе само у време парења и полагања јаја. Живе у чврстим брачним заједницама, а за гнежђење им служе пуста острва и стрме стене у отвореном мору. Уз помоћ кљуна, канџи и крила, папагај копа рупу за гнездо дугачку пет метара! Женка у њу снесе обично два јајета и лежаће на њима 40–43 дана. Кад се млади излегу, оба родитеља учествују у храњењу потомства што ће потрајати следећих 40 дана. Тада их родитељи напуштају, а мали фратри 7–10 дана касније догегају до ивице литице и скачу у море. То је знак да су кренули у живот. Самостално.

После парења отац убрзо одбацује спољну површину свог неспретног и смешног кљуна и поново постаје нормалан створ.

Воли друштво и галаму

Шарени весељак срећан је искључиво кад је у друштву себи сличних – што више сродника и пријатеља галами около, то се он боље осећа. Ова неодољива чежња ка друштвеном начину живота ставила је америчке зоологе пред необичан проблем.

Седамдесетих година научници су одлучили да обнове популацију морских папагаја на острву Ер Рок близу обале америчке државе Мен, где је некад постојала велика колонија весељака, али је месно становништво рушењем гнезда и пљачком јаја довело до њеног уништења. Знајући колико обожавају рођаке, научници су на острву поставили верне копије од дрвета којима су јарком бојом обојили ноге и кљун да би досељеници видели да им неће недостајати друштво и да „психички не би патили". У првом тренутку имигранти су поверовали и бацили се на дрвене рођаке да их поздраве, али с таквим одушевљењем да су ускоро срушили ове лажне папагаје. Све до једног. Посао који је месецима брижљиво припреман пао је у воду. Разочарани папагаји одлетели су са острва. Такође сви до једног.

Касније, 1980. године, научници су прибегли лукавијој варијанти. На острву су ископали гнезда – рупе, тачно по мери и укусу папагаја и на улазу у сваку причврстили неколико огледала. Затим су на Ер Рок довезли нову партију птица. Прилазећи рупи да би се упознао и мало дружио с њеним становницима, весељак је стицао два пријатна утиска: прво, рупа је слободна и у њу се одмах може уселити, друго, окружен је дружељубивим сродницима. Трик је успео и сада на острву живи неколико хиљада папагаја, не рачунајући безбројне одразе у огледалу.

Како спасти калуђера?

У прошлости човек се према овим добродушним и забавним птицама односио кас и према свим дивљим животињама – ловили су их због укусног меса сличног пачијем, рушили им гнезда. Скупљање јаја морског папагаја са врхова стрмих литица (јаја су зато крушкастог облика да се не би скотрљала) сматрало се опасним послом и „мушким" спортом, резервисаним за најхрабрије. Данас је цела врста угрожена. Људске активности неумољиво смањују животну средину папагаја, чак и у далеким северним областима.

Кад су шездесетих година рибарске флотиле изловиле готово сву харингу у Северном Атлантику, милиони птића умрли су од глади у тами дубоких рупа. Истина, касније је број харинги ужурбано обновљен увођењем строгог ограничења улова. Арктичког фратра, међутим, сада угрожава нови страшан непријатељ од кога нема спаса – нафтно загађење океана. Научници широм света зато смишљају начин како да спасу симпатичног калуђера. Надајмо се да ће у томе успети.

Припремила ***В. Милићевић***

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

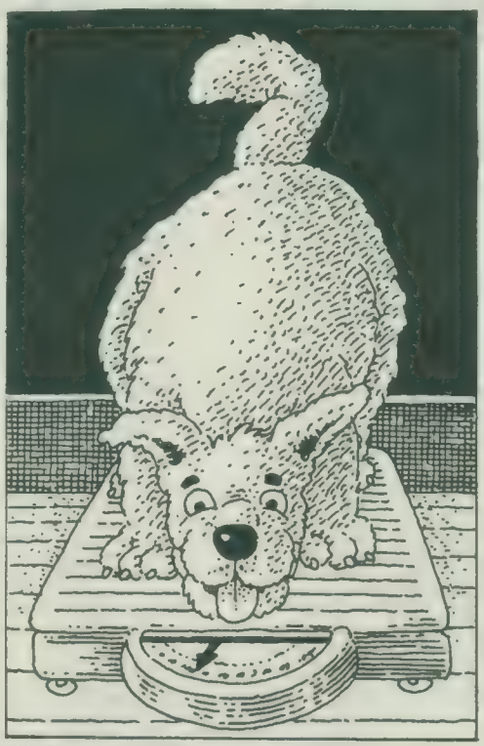

Најтежи и најскупљи

Занима ме који је пас најтежи на свету. Да ли је то бернардинац или нека врста дога.

М. МОЈОВИЋ
Кикинда

Нису у питању ни бернардинци ни дога, већ пси расе амерички мастиф, тачније примерак ове расе по имену Зорба који живи у једном предграђу Лондона. Тежак је, веровали или не, читавих 160 килограма а дугачак 2 m и 20 cm. Његовом власнику није ништа лако да га прехрани, дневно му је потребно пет килограма меса, уз осталу храну пуну витамина. Власнику овог џина понуђена је фантастична сума од 300 хиљада фунти, али он није могао да се одвоји од свог љубимца. Овај „пропуст" свог газде Зорба обилато награђује јер за баснословне хонораре често наступа на телевизији у многобројним рекламама.

Кнез против перчина

Да ли је тачно да је Србима половином 19. века насилно одсецана дуга коса скупљена и везана у перчин?

ТИНА
Сокобања

По начину на који су носили косу мушкарци у Србији почетком 19. века мало су се разликовали од жена. Скупљали су перчине или пуштали да им пада по раменима забачена иза ушију. Браду нису носили, осим у жалости. За време Првог српског устанка перчине су, да би другима дали пример, почели да одсецају многи виђенији Срби. Први је био Карађорђе, а касније је то урадио и кнез Милош. Борба да се укине ношење дуге косе била је дуга и мучна и трајала је све до 1835. године. Мушкарце су често скупљали у зборове и насилно им секли перчине по наређењу кнеза Милоша који је сматрао да овакве оријенталне узоре треба што пре укинути. Народ је био незадовољан, а забележено је да су жене плакале за перчинима својих мужева и синова.

Прва представа

Када је Народно позориште у Београду отворено и којом представом? Надам се да ћеш ми рећи и ко су били глумци у главним улогама.

ДРАГАН СКОЧАЈИЋ
Београд

Свечано отварање Народног позоришта било је 13. новембра 1896. године и то представом „Бесмртна слава кнеза Михаила" коју је написао Ђорђе Малетић. Главне улоге биле су поверене Милки Гргуревој и Тоши Јовановићу.

Зграда позоришта подигнута је по нацртима архитекте Александра Бугарског на земљишту некадашње Стамбол-капије захваљујући великом залагању и новчаној помоћи кнеза Михаила Обреновића и прилозима имућних грађана. Било је то упечатљиво архитектонско

ПРЕКО СТО ПИСАМА

Примили смо писмо Мануеле Тинтор из Бремгартена у Швајцарској у коме нас моли да се у њено име извинимо свима онима којима није успела да одговори на писма. После објављивања њене адресе у нашем специјалном издању „Мала пошта и још штошта" и у броју 2075. „Политикиног Забавника" добила је преко сто писама што јој је било веома пријатно, али велики је напор да свима одговори.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: попара, искра, о, онако, крак, кирасо, авети, електрометар, Ричард Гир, ра, аћ, ре, ш, реса, фењер, матине, абонос, Пераст, ари, ти.

Аница Панчевска, Булевар Авноја 56/4, 91000 Скопље – 16 година, воли музику, филм и путовања.

Вања Јовић, Козарачка 1, 21400 Бачка Паланка – 11 година, воли музику и спорт, сакупља и прави украсна писма.

Ана Попов, Жарка Зрењанина 1, 23000 Зрењанин – воли музику, природу и животиње.

Војка Драгојевић, Моше Пијаде 42, 21400 Бачка Паланка – 11 година, сакупља и прави украсна писма, воли музику и спорт.

Мирослава Мрђан, Дунавска 101, 21423 Обровац – 12 година, сакупља постере.

Бојана Бојовић, Нова Колонија 1, 38227 Звечан – 13 година, воли дружење, сакупља постере, украсна писма, салвете и марке.

Јелена Млађеновић, Улица 600 број 17, 32000 Чачак – 14 година, воли музику и спорт, сакупља постере.

Јелена Милошевић, Фрушкогорског одреда 15, 22000 Сремска Митровица – 13 година, сакупља постере.

Никола Попов, Слободана Шкеровића 74, 81000 Титоград – 10 година, воли све што воле млади.

Иван Бошњак, Фрушкогорског одреда 26, 22000 Сремска Митровица – 10 година, сакупља постере, навија за Партизан.

Савељић Слађана (9) и Владимир (7), Саве Бурића 7, 81410 Даниловград – воле спорт, сакупљају постере и салвете.

здање, а то је и данас, мада незнатно измењено.

Ондашња београдска публика добила је модерно позориште које је имало чак и машину за извођење сценских ефеката као што су ветар, киша и грмљавина. Улазнице за премијеру биле су двоструко скупље, а на благајни се обавезно продавао и текст препричане представе да би публика могла лакше да је прати.

Тако мала, а тако вредна

Знам да је највреднија поштанска марка на свету штампана на Маурицијусу, али ме занима колико их има сачуваних у колекцијама филателиста?

НЕНАД
Апатин

Ова марка штампана на острву Маурицијусу у вредности једног пенија сан је сваког филателисте. Од неколико хиљада примерака пуштених у оптицај пре скоро сто педесет година, тачније 1847.

године, остало је свега тридесет које данас почивају у колекцијама страсних филателиста и имају баснословну вредност.

Многи од ових очуваних примерака нађени су случајно, на таванима међу старим писмима и, што је најзанимљивије, они који су их нашли нису се обогатили. Вероватно не знајући њихову праву вредност, задовољавали су се скромнијом надокнадом. О овој марки написане су многе књиге.

Непотпуно мутирање

Напунио сам 17 година, али глас ми још није потпуно мутирао тако да је још помало „женствен". Можете да претпоставите колико сам због овога очајан. Да ли је могуће лечење?

„ЕСПЕРАНЦА"
Сарајево

Тачно је да су ово симптоми непотпуног мутирања, које је у твом узрасту већ требало да се заврши. Упркос норма-

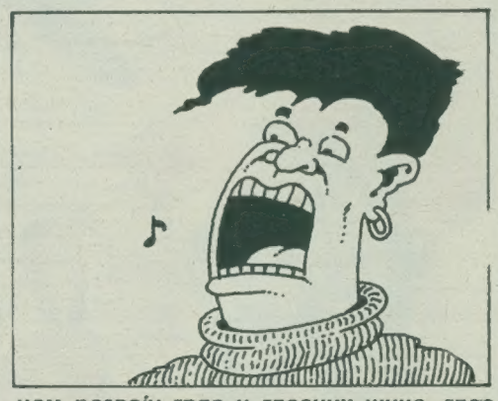

ном развоју грла и гласних жица, глас остане висок, мада нижи него пре почетка мутирања. Лечење је могуће и проводи га специјалиста фонијатар који најпре направи магнетоскопски запис болесниковог гласа а потом одређује терапију.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2092

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 516,00 динара, тромесечна 1.548,00 динара, полугодишња 3.096,00 динара, годишња 6.192,00 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	301.–
СР НЕМАЧКА	DEM	475.–
ШВЕДСКА	SEK	1.742.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.623.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	419.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Београд, Македонска 29
Директор др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ДУГАЧКИ ЏЕМПЕР
ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАТА
БАРТА. ЗАЛЕПЕТЕ НИТ КАРТОН И ИСЕЧЕТЕ
ЗИМСКО ОДЕЛО
ЛУПА
ПРСЛУЏ И ШИК ПАНТАЛОНЕ
ШЕРЛОК ПЕЛЕРИНА
ШЕРЛОК КАПА
ОБУЦИТЕ БАРТА СИМПСОНА
ЦИЛИНДАР
ПИЏАМА
ОДЕЛО ЗА ИГРУ
ТОРБИЧКА
СВЕЧАНО ОДЕЛО
Bluetta Matt Groening '91

РЕКЛИ СУ...

Оно што нам је потребно, то је неколицина ћакнутих људи; погледајте до чега су нас довели нормални.

Џорџ Бернард Шо
ирски писац
(1856-1950)

*

Онај који је први пут уместо копља употребио псовку био је оснивач цивилизације.

Жан Пол
немачки песник
(Johan Paul Fridrih Rihter)
(1763-1825)

*

Млади су ти који се сећају. Старци су већ све заборавили.

Борис Вијан
француски писац
(1920-1959)

*

Не подносим пријатеље који су сигурни у моје пријатељство.

Макс Фриш
швајцарски писац
(1911-1991)

*

Изузеци нису увек потврда старог правила; они могу да буду и претеча једног новог правила.

Марија фон Ебнер-Ешенбах
аустријска списатељка
(1830-1916)

*

Скромност је врлина само код онога који није могао да изабере друго решење.

Хенри Кисинџер
амерички политичар
(рођен 1923)

*

Када би сви људи увек говорили истину, на Земљи би био пакао.

Жан Габен
француски филмски глумац
(1904-1976)

*

Мудрац никада не каже шта чини – али он никада не чини нешто што не би могао да каже.

Жан Пол Сартр
француски филозоф и писац
(1905-1980)

*

Идеје нису одговорне за оно што људи од њих чине.

Вернер Хајзенберг
немачки физичар
(1901-1976)

*

Сумње су издајници; оне нам отимају нешто што бисмо могли да освојимо кад се у неки подухват упустимо.

Вилем Шекспир
енглески драмски писац
(1564-1616)

*

Слобода је као здравље: кад њоме почнете да се бавите, онда је изгубите.

Анри Мондор
француски лекар и писац
(1885-1962)

*

Носталгија је као култура, то је оно што преостаје кад се све заборави.

Клод Лелуш
француски режисер
(рођен 1937)

*

Храброст је, неретко, најобичнија непромишљеност, док се кукавичлук ослања на поуздане информације.

Питер Јустинов
енглески глумац и писац
(рођен 1921)

*

Казати некој особи „Како младалачки изгледате" исто је као да сте јој рекли „Како сте остарили".

Кери Грант
амерички глумац
(рођен 1904)

*

Илустровао: Растко Тирић

WALT DISNEY
МИКИ
ОХ, БОЖЕ! КАМО СРЕЋЕ ДА НИСАМ ВИДЕЛА ОВО!
НАРУЧИТЕ СЕБИ РОЂЕНДАНСКУ ТОРТУ
ТО МЕ ЈЕ ПОДСЕТИЛО ДА ЋЕ МИ УСКОРО БИТИ РОЂЕНДАН!
ДА, ДА! ОДЛУЧИЛА САМ!
НЕМА ВИШЕ РОЂЕНДАНА!
КАД МИ БУДЕ РОЂЕНДАН, ТИ СЕ ПРАВИ ЕНГЛЕЗ!
НЕМА ПОКЛОНА! НЕМА СЕДЕЉКЕ!
А ТОРТА?
А ЧЕСТИТКА?
НИШТА! НИ-ШТА!
Злаћар
СПЕЦИЈАЛНО ЗА ЊУ
БУТИК „МИЛЕДИ"
ОВОМЕ НЕ МОЖЕТЕ ОДОЛЕТИ
НЕШТО СИ ТИХА?
КАКО ДА ГОВОРИМ КАД САМ ЗАГРИЗЛА ЈЕЗИК!
4-28
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate